

Poliisin ennalta estävän toiminnan onnistuminen poliisipäällystön nä- kökulmasta

Jukka Paasio

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Poliisin ennalta estävän toiminnan
onnistuminen poliisipäällystön näkökulmasta**

Jukka Paasio
Turvallisuusjohtaminen
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2019

Jukka Paasio

Poliisin ennalta estävän toiminnan onnistuminen poliisipäällystön näkökulmasta

Vuosi 2019 Sivumäärä 79

Tämän opinnäytetyön tavoite on selvittää miten poliisilaitosten ennalta estävää työtä johtava poliisipäällystö näkee poliisin ennalta estävän toiminnan onnistumisen ja työn sisältämät johtamishaasteet tai johdettavan toiminnan kehittämiskohteet erityisesti Poliisin ennalta estävän työn strategian 2019-2023 sisällön perusteella. Opinnäytetyön tarkoitus on etsiä uusia kehittämiskohteita ja sellaisia toimintatapoja, joita poliisin ennalta estävässä työssä ei vielä ole käytössä, mutta jotka vaikuttavat toiminnan onnistumiseen, yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen. Opinnäytetyö mahdollistaa ennalta estävän toiminnan johdossa olevaa poliisipäällystöstä ja poliisin toimintaa johtavia virkamiehiä näkemään miten poliisin toimintaan sisältyvä strateginen ohjaus vaikuttaa käytännön työhön ja miltä itse toiminnan johtaminen näyttäätyy poliisipäällystön näkökulmasta.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys muodostuu kvalitatiivisen tutkimuksen teoriasta ja sen aineisto on kerätty semistrukturoidun teemahaastattelututkimuksen avulla. Tutkimuksen johtopäätökset perustuvat haastatteluissa saatuun aineistoon. Opinnäytetyön tekijä haastatteli opinnäytetyötä varten Suomen 11 poliisilaitoksen ennalta estävää toimintaa johtavat henkilöt, jotka virka-asemaltaan vastasivat komisariota tai ylikomisariota. Opinnäytetyön tekijä pyrki saadun aineiston perusteella muodostamaan kuvan ennalta estävän toiminnan rakenteista, poliisin ennalta estävän työn strategian mukaisista toimintatavoista sekä ennalta estävän toiminnan johtamisen onnistumisesta, ja toimintaa tehostavista onnistuneista käytännön ratkaisuista.

Opinnäytetyön tuloksena voidaan todeta, että poliisin ennalta estävän toiminnan vaikuttavuutta ei osata mitata ja mittaamiseen tulisi luoda ohjeistus, joka olisi tasavertainen alueellisesti eriarvoisille poliisilaitoksille. Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023 on jo vakiintunut toiminnan peruskiveksi tai sitä ollaan vakiinnuttamassa. Strategia-asiakirja koettiin tärkeäksi toimintaa ohjaavaksi ohjauskirjeksi, jonka sisällön mukaisia työmuotoja Ankkuri-toiminta, Marak, POR ja HAH-henkilöiden käsittelyä käytetään ja toimintoja johdetaan ennalta estävän toiminnan poliisipäällystön toimesta.

Tuloksista voidaan havaita myös ennalta estävän toiminnan eroavaisuuksia resursseissa ja työtavoissa. Uusia teknologisia innovaatiota ei ole käytössä, mutta johtamisen onnistumisen näkökulmasta tärkeimmiksi työkaluiksi voidaan todeta aktiivinen viestintä toiminnan tuloksista ja työtavoista sekä tiivis yhteistyö niin poliisilaitosten sisällä, kuin muiden viranomaisien ja järjestöjen kanssa.

Kehittämisehdotukset tässä opinnäytetyössä painottuvat sellaisiin seikkoihin, joissa poliisipäällystön mielestä on kehitettävää. Ennalta estävän toiminnan vaikuttavuuden mittaaminen voisi tulosmittareiden sijaan olla toiminnan laadullista mittaamista yksilö-, ryhmä- ja organisaation tasolla. Johtopäätökset painottuvat myös työntekijän motivointiin positiivisen motiivoinnin johtamisella.

Asiasanat: Poliisi, Ennalta estävä toiminta, Johtaminen, Turvallisuus, Lähipoliisi

Jukka Paasio

The Success of Community Policing from the Point of View of the Police Officers in Charge of Preventive Measures

Year 2019 Pages 79

Additional funding has been allocated to police preventive measures, specifically targeted at the Suburb-police and Anchor-teams. This thesis examines whether the actions have been effective and whether the objectives of the police preventive measures strategy have been achieved.

The aim of this Master's thesis is to find out how the police officers in charge of police preventive work see the success of the police preventive measures and the management challenges contained in the work, or the development targets of the activities to be managed, in particular on the basis of the contents of the Police Prevention Measures Strategy 2019-2023. This thesis also introduces what kind of attitudes there are from the point of view of leading officers in the preventive measures. The purpose of this thesis is to find new development targets and practices or processes that are not yet in use in preventive police work, but which affect the success of the activity, social impact and efficiency of the preventive measures.

The theoretical framework of this thesis consists of the theory of qualitative research. The material of the thesis has been collected by semistructured theme interview research and the conclusions of the research are based on the material obtained during the interviews. The author of the thesis interviewed the commanding police officers of community policing in every Finnish police department. On the basis of the material obtained, the author of the thesis attempted to form an image of the structures of preventive action, the policies of the preventive work strategy of the police, and the success of the management of preventive action, and successful practical solutions that will improve operational efficiency.

As a result of the thesis, it can be stated that the effectiveness of police preventive action cannot be measured and guidelines should be created that would be equal to regionally unequal police departments. The results also show differences of resources and working methods in preventive measures. No new technological innovation is in use, but from the point of view of leadership and success, the most important tools are active communication about the results and working methods of the operations, as well as close cooperation both within the police departments and with other authorities and organizations.

The suggestions for development in this thesis are focused on issues where the preventive measures should be developed by the opinion of the interviewed police officers. Measuring the effectiveness of preventive action could, instead of result indicators, be a qualitative measurement of activity, which is assessed individually, group and at organizational level. The conclusions also focus on motivating the employee through the leadership of positive motivating.

Keywords: Police, Preventive Measures, Security, Management, Community Policing

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Aikaisempi tutkimus	7
3	Keskeiset käsitteet, ennalta estävän toiminnan kehitys ja poliisin tehtävät	8
3.1	Sisäinen turvallisuus	8
3.2	Lähipoliisitoiminta, Community policing	13
3.3	Poliisin ennalta estävä toiminta (EET)	18
3.4	Paikallinen ongelmanratkaisu (POR)	20
3.5	Moniammatillinen viranomaisyhteistyö (ANKKURI, MARAK)	21
3.6	Huolta aiheuttavat henkilöt (HAH)	23
3.7	Väkivaltainen radikalisoituminen ja ekstremismi	24
4	Poliisin ennalta estävää toimintaa ohjaavat strategiat	25
4.1	Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014-2018	26
4.2	Poliisin ennalta estävän työn strategia, Enska, 2019-2023	28
5	Tutkimuksen esittely	29
5.1	Tutkimusmenetelmä	30
5.2	Laadullinen opinnäytetyö ja sen tarkoitus	31
5.3	Aineiston käsittely ja analysointi	33
6	Tutkimuksen tulokset	34
6.1	Ennalta estävän työn rakenne poliisilaitoksissa, tavoitteet ja johtaminen	35
6.2	Eri väestöryhmien turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen ennalta estävällä toiminnalla	40
6.3	Väkivallan ennalta estäminen	45
6.4	Hyvien väestösuhteiden edistäminen, yhdenvertaisuuden toteutuminen ja polarisaation torjuminen	48
6.5	Toimivien ja tarkoituksenmukaisten ennalta estävää työtä tukevien yhteistyörakenteiden ja prosessien varmistaminen	51
6.6	Teknologian ja innovaatioiden hyödyntäminen ennalta estävässä työssä	54
6.7	Viestinnän merkitys, toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden mittaaminen ...	58
6.8	POTI	62
7	Johtopäätökset	63
8	Pohdintaa	70
	Lähteet	72
	Kuvat ja taulukot	76
	Liitteet	77

1 Johdanto

Hallitus päätti lisätä 2,5 miljoonan euron määrärahan poliisin ennalta estävään toimintaan vuodelle 2019. Lisärahalta puututaan lähiöiden turvallisuuskehitykseen ennen kuin ongelmat kärjistyvät. Poliisin ennalta estävän toiminnan lisäraha kohdennetaan erityisesti lähiöpoliisi- ja Ankkuritoimintaan. Lähiöpoliisit toimivat yhteistyössä muiden viranomaisten, alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Ankkuritoiminnassa on kehitetty poliisin, sosiaalityön ja terveydenhuollon voimavaroja yhdistämällä nykyistä tehokkaampia menetelmiä nuorten auttamiseksi. Ankkuritiimit pyrkivät puuttumaan ennaltaehkäisevästi erityisesti lasten ja nuorten syrjäytymiseen yhdessä poliisin, nuoriso- ja sosiaalityön sekä koulujen kanssa. (Sisäministeriö, Tiedote 97/2018.)

Poliisin ennalta estävä toiminta on ollut julkisuudessa voimakkaasti esillä ja toimintatapaan on lisätty rahoitusta. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mitä on poliisin ennalta estävä toiminta ja miten ennalta estävä työ on poliisilaitoksissa toimintaa johtavan poliisipäällystön näkökulmasta onnistunut. Aiheen ajankohtaisuus, yhteiskunnallinen panostus ja itselleni melko tuntematon poliisitoiminnallinen käsite on herättänyt mielenkiintoni selvittää mistä tässä asiassa on kysymys. Mitä on poliisin ennalta estävä toiminta ja miten sitä ohjataan strategian avulla? Tämän lisäksi tutkimus selvittää poliisin ennalta estävään työhön liittyvän moniviranomaistoiminnan työn sisällön, sekä miten sen mielletään liittyvän poliisin tehtäväkenttään ja mikä on sen tarkoitus. Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen korostaa poliisin ennalta estävän työn tärkeyttä: ”Yhteiskunta viime kädessä määrittää viranomaisten tehtävät ja voimavarat. Tätä arviointia tehdään parhaillaan muun muassa sisäministeriössä ja eduskunnassa. Rikostorjunnan ohella keskustelua herättävät erityisesti toimintavalmiusajat hälytystehtävissä. Myös panostuksia ennalta estävään työhön ja valvontaan kaivataan.” (Poliisihallitus, Tiedote 1.2.2019.)

Aihe on mielenkiintoinen, sillä oma taustani poliisin virkamiehenä on ollut täysin poliisitoiminnan reaktiivisessa rikosasioiden esitutkinnassa, ja lähes kokonaisuudessaan järjestäytyneen rikollisuuden paljastamisessa ja tutkintatoimien johtamisessa. Työtehtäväni ovat liittyneet talous-, huumausaine- ja muun organisoidun rikollisuuden tekemien rikosten tutkintaan ja aika ajoin olen ainoastaan kuullut ja lukenut poliisin ennalta estävästä työstä. Nyt haluan selvittää mitä se on. Poliisi ennalta estävän työn strategia (2019) sisältää lukijalle ja asiaan perehtymättömälle lyhenteitä ja käsitteitä (Ankkuri, POR, MARAK, HAH), jotka tässä tutkimuksessa selitetään ja niiden liityntäpinta poliisin työhön tuodaan esiin. Päätaavoite on saada selvitettyä Suomen poliisilaitosten poliisin ennalta estävää toimintaa johtavan poliisipäällystön rooli, tehtävät, asenteet ja onnistumiset erityisesti joulukuussa 2018 julkaistun Poliisin ennalta estävän työn strategian sisällön perusteella. Työn ulkopuolelle olen rajannut poliisin erillisyyksiköt KRP:n, Supo:n ja Poliisiammattikorkeakoulun niiden paikallispoliisin toimintatavoista eroavan työluonteen vuoksi.

2 Aikaisempi tutkimus

Poliisiammattikorkeakoulun poliisipäällystökurssin opiskelija ja Helsingin poliisilaitoksen Ennalta estävän toiminnon poliisimies Katja Nissinen teki opinnäytetyönsä (YAMK) poliisin henkilöstön näkemyksistä ennalta estävän toiminnan strategian toimeenpanon onnistumisesta. Tämä opinnäytetyö valmistui marraskuussa 2018 ja sen jälkeen, kun nyt esillä olevan opinnäytetyön tekeminen oli jo aloitettu.

Nissisen opinnäytetyön perusta on poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014 - 2018 ja valmistumisajankohdasta johtuen uusi ennalta estävän työn strategia 2019 - 2023 ei ollut vielä julkaistu. Nissinen lähestyy tutkimusongelmaansa strategiaprosessin sisällön ja tietojohtoisen poliisitoiminnan johtamisen näkökulmasta. Hän kuvaa EET-strategian valmistelua, keskeisiä linjauksia sekä strategian valmistelun eri vaiheita. Hänen tutkimusmenetelmänsä on kvantitatiivinen survey tutkimus, jossa kerättiin tietoa standardoidussa muodossa ennalta estävää toimintaa tekevältä henkilöstöltä. Kysely sisälsi yksitoista kokonaisuutta, jotka sisälsivät neljäkymmentä kysymystä ja sen tavoitteena oli nostaa mahdollisimman kattavasti esiin strategian (2014-2018) linjausten keskeiset asiat. Kyselylomake lähetettiin sähköpostilla ennalta estävää työtä tekeväälle henkilöstölle virka-arvosta riippumatta. (Nissinen 2018, 8.)

Opinnäytetyön johtopäätöksissä Nissinen kertoo laitosten ylimmän johdon pitävän ennalta estävää toimintaa tärkeänä, mutta vain alle puolet vastaajista (42 %) kokee, että johto edistää toimenpiteillään ennalta estävää toimintaa. Poliisilaitoksen johdon sitoutuminen ja osallistuminen strategian toimeenpanoon on keskeistä toimeenpanon onnistumisen näkökulmasta. Strategian muuttamisessa käytännön toiminnaksi on onnistuttu EET-ryhmissä, mutta yksittäisen päällystön edustajan on hankalaa linjata muiden yksiköiden toimintaa strategian toteuttamiseksi. Nissinen toteaa johtopäätöksessään, että ennalta estävän toiminnan tulee olla selkeämmin linjattua, suunnitelmallisempaa sekä yhtenäisempää tavoitteiden osalta. Vaikutavuuden arvioinnissa 40 % kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että heillä ei ole keinoja käytössään toiminnan arvioimiseksi ja mittaamiseksi. Nissisen mukaan toiminnan arvioinnin ja mittaamisen kehittämisellä on positiivisia vaikutuksia myös ennalta estävän toiminnan arvostukseen, resursointiin, vaikutusten arviointiin sekä henkilöstön hyvinvointiin. Strategian tavoitte koskien poliisin sisäistä arvostusta ennalta estävää työtä kohtaan koettiin 50 % osalta arvostetuksi työksi. Poliisin haasteena on luoda riittävä ymmärrys siitä, mitä ennalta estävä työ on ja mitä sillä tavoitellaan. (Nissinen 2018, 57 - 64.)

3 Keskeiset käsitteet, ennalta estävän toiminnan kehitys ja poliisin tehtävät

3.1 Sisäinen turvallisuus

Suomen sisäinen turvallisuus on sidoksissa muiden EU:n jäsenvaltioiden ja naapurivaltioiden turvallisuustilanteisiin sekä enenevässä määrin globaaleihin ilmiöihin. Keskeisiä teemoja ovat esim. maahanmuutto, terrorismin torjunta ja hybridiuhat. Poliisiylijohtaja Kolehmainen huomauttaa poliisin olevan näiden kaikkien hallinnan keskiössä, mutta samanaikaisesti sen tulee turvata peruspoliisitoiminta ja yleisviranomaiselle kuuluvat muut tehtävät koko valtakunnassa, aina kansainvälisestä talousrikollisuudesta lupatiskille ja järjestäytyneen rikollisuuden henkirikoksista lähipoliisipartiointiin. (Poliisihallitus, Tiedote 1.2.2019.)

Suurin osa, 89 prosenttia, suomalaisista pitää Suomea turvallisena maana. Ihmisten huolet ja pelot jakaantuvat selkeästi sekä yhteiskunnallisiin että henkilökohtaisiin turvattomuutta tuottaviin asioihin. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttaa myös se, miten nopeasti apua saa hädän hetkellä sekä miten nopeasti ja tehokkaasti rikokset selvitetään ja mitä siitä seuraa. Rikoslajeista eniten huolta ihmisissä herättää rattijuopumus. Katuväkivallan pelko on viime vuosina hieman lisääntynyt. Kansainvälisen terrorismin aiheuttama huoli on vaihdellut melko paljon vuodesta 2004 lähtien: alimmillaan se oli 62 % vuonna 2013 ja korkeimmillaan 89 % vuonna 2007. Turvallisuuden tunteessa on eroja eri väestöryhmien välillä. Esimerkiksi katu- ja työpaikkaväkivallan pelko on korkeampaa niillä, jotka hankkivat tietonsa sosiaalisesta mediasta tai vaihtoehtoisista lähteistä. Taloudellisen toimeentulon hankalaksi kokeneet, aiemmin väkivallan uhriksi joutuneet ja nuorimpaan ikäryhmään kuuluvat kokevat todennäköisimmin joutuvansa väkivallan uhriksi tulevaisuudessa. (Tuovi, Sisäisen turvallisuuden portaali 2019.)

Turvallisuus näyttäytyy pitkälti olotilana, jossa uhkat ja riskit ovat hallinnassa, eikä ole erityistä pelon tunnetta omassa arkipäivässä. Nuoret tuovat esille esimerkiksi sen, että henkilökohtaisesti turvallisuus tarkoittaa sitä, että uskaltaa kävellä kadulla ja voi vapaasti liikkua paikasta toiseen. Turvallisuus näyttäytyy siten nuorille olotilana, joka on vahvimmillaan silloin, kun turvallisuudesta ei erityisemmin tarvitse välittää tai huolehtia. Nuorten sen hetkiselä elämäntilanteella on vahva yhteys koettuun turvallisuuteen. Ajallisesti turvallisuus yhdistyy vahvimmin nykyhetkeen. (Limnell & Rantapelkonen 2017, 41.)

Sisäinen turvallisuus ei ole vain operatiivisten viranomaisten toimintaa. Sisäiseen turvallisuuteen vaikuttavat keskeisesti muun muassa syrjäytyminen, tuloerot, työllisyystilanne, alkoholi- ja päihdepolitiikka, taloustilanne ja yhdenvertaisuus. Viranomaisten ohella sisäistä turvallisuutta luovat myös yhteiskunnan arvot. Perus- ja ihmisoikeudet, sananvapaus, tasapuolinen oikeusjärjestelmä, tasa-arvo sekä yhdenvertaisuus ovat turvallisuutemme, kestävä hyvinvointimme ja menestyksemme elinehtoja. Näiden arvojen sekä toimintamallien rapautuminen ja väheksyntä ruokkii syrjäytymistä, ääriajattelua, turvattomuutta, epävakautta ja konflikteja. Sisäisen turvallisuuden parantaminen monimutkaisessa turvallisuusympäristössä edellyttää

viranomaisten suorituskyvyn lisäksi laajaa-alaista yhteistyötä viranomaisten, kansainvälisten toimijoiden, kansalaisjärjestöjen, yritysten ja lukuisten muiden toimijoiden kesken. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 6.)

Kokonaisturvallisuus on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisellä ennaltaehkäistään ja torjutaan Suomeen ja sen väestöön kohdistuvia rikoksia, onnettomuuksia ja ympäristövahinkoja tai muita vastaavia häiriöitä ja uhkia sekä hallitaan niiden seuraukset (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017, 7). Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisellä suojataan yhteiskunnan keskeistä infrastruktuuria. Samalla ennalta estetään ja torjutaan terrorismia, järjestäytyneitä ja muuta vakavaa rikollisuutta sekä vakavia häiriöitä. Rikosten esitutkinnan ja rikostorjunnan toimivuus ehkäisee rikollisuutta ja ylläpitää yhteiskuntarauhaa. Vakavien onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tapahtumien itsenäisellä ja riippumattomalla turvallisuustutkinnalla tuetaan vastaavien tapahtumien mahdollisimman tehokasta ennaltaehkäisyä (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017, 19).

Suomen poliisin toimintaan luotetaan ja poliisi koetaan legitiimiksi toimijaksi julkisen vallan käyttäjänä. Tämä havaitaan poliisibarometritutkimusten pitkästä aikasarjasta, jossa on vuosina 2001-2018 tutkittu kansalaisten luottamusta paitsi poliisin toimintaan myös muiden viranomaistahojen toimintaan Suomessa (Vuorensyrjä & Fagerlund 2018, 7). Poliisin onnistuminen virkatehtävissään vaihtelee, ja yksittäisiä väärinkäytöksiä väistämättä ilmenee. Suomessa poliisi toimii kuitenkin kansanvaltaisen, vallankäytön laillisuusperiaatteeseen sitoutuneen valtio- ja oikeusjärjestyksen osana. Jos poliisi toimii demokraattisen mandaattinsa mukaisesti ja noudattaa toimissaan lakia ja vallankäytön laillisuusperiaatetta, - etenkin vallankäytön laillisuusperiaatetta sen laajassa merkityksessä, niin että siihen sisältyy toiminnan lainmukaisuuden (legality) lisäksi laaja ymmärrys vallankäytön perustasta: yksilöiden vapausoikeuksista, kaikkien yksilöiden perustavasta yhdenvertaisuudesta sekä demokratiasta (individual rights) ja suoriutuu tärkeimmistä tehtävistään niin hyvin kuin voidaan kohtuudella edellyttää, kansalaiset luottavat poliisin toimintaan. Poliisin toiminta, julkisen vallan käyttäjänä, nähdään oikeutettuna. (Vuorensyrjä & Fagerlund 2018, 123-124.)

Turvallisuus on vakaan ja hyvinvoivan yhteiskunnan kivijalka. Hyvä sisäinen turvallisuus tarkoittaa sitä, että väestö voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta. Se on mahdollista saavuttaa ainoastaan eri toimijoiden yhteistyön tuloksena. (Sisäisen turvallisuuden strategia 2017, 6.) Yhteiskunnan polarisaation reunalla etenevä monimuotoinen syrjäytyminen nähdään strategiassa maamme keskeisimmäksi turvallisuushaasteeksi. Tutkimuksen ja viranomaiskokemuksen perusteella se on usein onnettomuuksien ja väkivallan pääasiallinen taustatekijä, kuten myös henkirikollisuuden yhtey-

dessä on havaittu. Syrjäytyminen on samalla yksi tärkeimpiä nuoria miehiä ääriilikkeisiin ajavia tekijöitä. (Mutttilainen & Huotari 2018, 15.)

Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisellä ehkäistään ennalta ja torjutaan Suomeen ja sen väestöön kohdistuvia rikoksia, onnettomuuksia ja ympäristövahinkoja tai muita vastaavia häiriöitä ja uhkia, sekä hallitaan niiden seuraukset. Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä korostuu toimivaltaisten viranomaisten operatiivinen toiminta, mihin lainsäädäntö antaa hyvät edellytykset. Tiivis yhteistyö muiden viranomaisten ja muiden toimijoiden kesken kaikilla hallinnon tasoilla tukee tätä työtä. (Sisäisen turvallisuuden strategia 2010, 27.)

Sen lisäksi, että poliisin ennalta estävä työ on tärkeää ihmisille, sillä voidaan tukea myös kaikkia poliisin muita toimintoja osaamisen, tiedon ja yhteistyökanavien avulla. On tärkeää, että ennalta estävä toiminta nähdään kustannustehokkaana ja tärkeänä osana poliisin toiminnan kokonaisuutta (Sisäministeriö, Tiedote 98/2018). Sisäministeriön hallinnonalan viranomaisten suorituskyvyn kehittämisen yhteiset painopisteet liittyvät laittoman maahantulon ja turvapaikkatilanteen hallintaan, hybridiuhkien torjuntaan sekä sisäisen tehokkuuden parantamiseen. Viranomaisten sisäistä tehokkuutta parannetaan uudistamalla rakenteita ja prosesseja. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 33.)

Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen totesi Poliisin päivän puheessaan 25.8.2018 Suomen olevan tutkimusten mukaan maailman vakain, vapain ja turvallisin maa. ”Katuturvallisuus on parempi kuin koskaan tällä vuosituhannella. Toimintavalmiuden lisäksi tarvitsemme valmiuksia estää rikoksia ennalta. Arjen toistuvat turvallisuusongelmat kasautuvat kapealle joukolle. Esimerkiksi alle viisi prosenttia väestöstä tekee yli puolet kaikista rikoksista ja 10 prosenttia kokee yli kaksi kolmasosaa kaikesta väkivallasta. Rikosten uhrin ja tekijät ovat usein samoja. Roolit toistuvat pitkin elämän eri tilanteita ja vaiheita. Syrjäytyminen onkin yksi sisäisen turvallisuutemme suurimmista uhkista. Sitä me kaikki voimme osaltamme torjua, kun otamme huomioon ihmiset ympärillämme. Esimerkiksi lähisuuhdeväkivallan torjuntaan, nuorten syrjäytymiskiirteen katkaisuun ja ekstremismin ehkäisyyn olisi löydettävä uusia keinoja. Voisimme muutaman miljoonan euron lisärahoituksella palkata ennalta estävää työtä tekeviä poliiseja esimerkiksi 5-10 lähiöön, joissa on havaittu erityisiä ongelmia”. (Kolehmainen 2018.) On kuitenkin huomattava, että erilaisten arvioiden mukaan turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat enemmän näkyvät järjestyshäiriöt sekä mielikuvat erilaisista turvallisuusuhkista kuin varsinaisen rikollisuus tai todelliset turvallisuusuhkat (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 14).

Poliisin näkemyksen mukaan turvallisuuden ylläpito vaikeutuu tulevaisuudessa koko maassa ja erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Viranomaisten kokonaisresurssien kannalta tilanne on hankala. Suurissa kaupungeissa kysyntä ylittää tuntuvasti resurssien mahdollistaman tarjonnan erityisesti poliisipalveluissa. Pienissä kunnissa suurempia kaupunkeja vähäisempi kysyntä on

sekin hoidettava eikä nykyistä tasoa voi enää heikentää. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 16.)

Vaikka turvallisuustilanne olisi tilastojen valossa hyvä, ihmiset saattavat silti kokea turvattu-
muutta (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023, 12). Lainvalmisteluasiakirjojen
mukaan poliisin yleinen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistehtävä viittaa yleiskäsitteen
luonteisesti kaikkeen poliisitoimintaan, jossa tarkoituksena on luoda ja ylläpitää muun muassa
turvallista elin- ja toimintaympäristöä, sekä torjua ja ennalta estää oikeudenloukkauksia ja
häiriöitä. Turvallisuuden ylläpitäminen käsittää siis sekä tahallisten rangaistavien tekojen
estämistä, että myös tuottamuksellisia ja tuottamuksesta riippumattomia menettelyjä, jotka
uhkaavat yhteiskunnan, yksilön tai yhteisöjen suojattavia etuuksia. (Poliisin ennalta estävän
työn strategia 2019-2023, 11.)

Poliisille ilmoitettiin viime vuonna 795 055 rikosta, mikä on runsas 27 000 vähemmän kuin
edellisenä vuonna. Hälytystehtäviä poliisi sai hoidettavakseen 1 062 930 kappaletta eli runsas
7 600 enemmän edelliseen vuoteen nähden. Yhteiskunnalle olisi paljon edullisempaa ehkäistä
rikokset ja järjestyshäiriöt ennakolta, ettei niitä tarvitse kalliisti jälkikäteen tutkia. Kysymys
on viime kädessä yhteiskuntarauhan ylläpidosta, ei poliisin omista tarpeista. Turvallisuus kun
on jokaisen kansalaisen oikeus korostaa poliisiylijohtaja Kolehmainen. (Poliisihallitus, Tiedote
1.2.2019.) Myös katuturvallisuuden indeksikehitys on ollut myönteinen:

Yleinen järjestys ja turvallisuus

Katuturvallisuusindeksi, koko Suomi

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
85,2	92,1	97,5	98,4	99,7	100,27	101,54

Päihtyneisiin henkilöihin liittyvät poliisin tehtävät

2012	2013	2014	2015	2016	2017
71 473	71 136	63 819	57 273	53 880	51 361

Kuva 1. Katuturvallisuusindeksi koostuu yleisellä paikalla tapahtuneiden poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyiden, vahingontekojen, ratti- ja liikennejuopumusten painotetusta lukumäärästä suhteessa väestömäärään. Mitä korkeampi luku, sen parempi tilanne on indeksin mukaan. (Tuovi, Sisäisen turvallisuuden portaali 2019)

Katurvallisuusindeksikehitys tämän opinnäytetyön kohteina olevissa poliisilaitoksissa on ollut myös myönteinen ja indeksi on kasvanut erityisesti vuoden 2019 alkukuukausina.

Katurvallisuusindeksi	2015	2016	2017	2018	2019 (01-02)
215 Helsinki	63,32	62,62	68,12	70,88	90,05
806 Itä-Uusimaa	100,41	100,03	97,79	98,46	119,91
815 Kaakkois-Suomi	104,16	114,18	115,27	110,74	114,05
818 Länsi-Uusimaa	121,45	110,34	109,56	114,57	139,43
821 Häme	107,67	108,58	108,32	106,12	127,75
833 Sisä-Suomi	96,53	96,54	96,66	100,11	122,51
836 Pohjanmaa	125,00	130,23	131,25	113,59	142,30
842 Lounais-Suomi	109,66	105,85	112,58	110,57	135,23
851 Itä-Suomi	100,34	111,17	109,64	105,38	125,20
863 Oulu	100,43	112,01	105,49	110,63	143,99
866 Lappi	94,73	97,30	93,21	102,34	118,52
872 Ahvenanmaa	97,19	94,75	91,29	129,74	172,82
Paikallispoliisi	97,78	99,12	100,27	100,79	122,93

Kuva 2. Katurvallisuusindeksi poliisilaitoksittain (Poliisihallitus, Polstat)

Poliisitoiminnan kehittämislinjaukset voidaan tiivistää neljään asiaan. Ensiksi poliisitoiminnan painopisteet on määriteltävä poliittisessa päätöksenteossa. Toiseksi, rikostorjunnan vaikuttavuutta tulee lisätä päättämällä mitä jätetään tutkimatta. Kolmantena kehittämislinjauksena parannetaan ennalta estävän toiminnan vaikuttavuutta ja neljäntenä linjauksena palvelut tuodaan lähemmäksi ihmisiä. Kehittämislinjausten tavoitteina on, että poliisipalvelujen yleiseen kysyntään voidaan vaikuttaa vähentävästi ja käytössä olevia voimavaroja voidaan kohdentaa sellaisiin toimenpiteisiin, jotka lisäävät ihmisten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Ennalta estävän toiminnan vaikuttavuutta on vaikea mitata tulosmittarein, koska estetty rikos tai häiriötilanne ei tilastoidu. Tämä ei kannusta resurssien kohdentamista ennalta estävään toimintaan, kun samanaikaisesti on saavutettava tilastoitavissa olevia vaikuttavuustavoitteita. Yhteistyöhön perustuvat ennalta estävän toiminnan mallit ovat riippuvaisia siihen osallistuvien toimijoiden keskinäisestä luottamuksesta, koska ne edellyttävät kaikkien panosta, jotta ne olisivat tehokkaita rikosten vähentämisessä. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 34 - 37.)

Viranomaisten tulee kyetä ennakoimaan aiempaa paremmin tulevaisuuden toimintaympäristön muutoksia. Viranomaistoiminnan tulee olla jatkossa aikaisempaa voimakkaammin yhteisiin päämääriin tähtäävää, sekä uusiin toimintatapoihin nojautuvaa edelläkävijyyttä. Sisäisen turvallisuuden viranomaisten tulee osaltaan edistää aikaisempaa vahvemmin yhdessä toimimisen kulttuuria ja vahvaa sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 52.)

3.2 Lähipoliisitoiminta, Community policing

Lähipoliisitoiminta on poliisin perustehtävän hoitamista kansalaisläheisesti, laadukkaasti ja tehokkaasti. Tavoitteena on tuottaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta, vähentää ja ennaltaehkäistä rikollisuutta ja järjestyshäiriöitä, ja siten myös säilyttää poliisikuva myönteisenä ja poliisiin kohdistuva luottamus korkealla tasolla. (Lähipoliisitoiminnan strategia 2010, 8.)

Englanninkielinen termi community policing ei sisällöltään täysin vastaa suomalaista nimeä lähipoliisi. Community policing sisältää kaksi asiaa, jotka eivät tule ilmi käsitteessä lähipoliisi: toinen on yhteisö ja toinen kommunikaatio. Community policing viittaa nimenomaan poliisin ja yhteisön tiiviiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön, jossa kommunikaatiolla on keskeinen merkitys. Tämä on hyvä ottaa huomioon, kun käytetään käsitettä lähipoliisi. Englanninkielessä on myös aiemmin käytetty erilaisia termejä kuvaamaan sittemmin vakiintunutta community policing - käsitettä. Esimerkiksi käsitteitä neighborhood policing, neighborhood-oriented policing, community-oriented policing, yms. on käytetty. Termi community policing vakiintui käyttöön englannin kielessä 1980-luvun lopulla. Käsitettä lähipoliisitoiminta käytettiin Suomessa virallisyhteyksissä ensimmäisen kerran Parlamentaarisen poliisikomitean mietinnössä 1986, jossa lähipoliisitoiminnalla tarkoitettiin ennen kaikkea kortteli- ja aluepoliisitoimintaa. Niillä pyrittiin muun muassa parantamaan ennalta ehkäisevän toiminnan tuloksia ja lisäämään toiminnan aluekohtaisuutta sekä välitöntä kosketusta väestöön. (Kiehelä & Virta 1999, 11.)

Yhdysvaltalaiset tutkijat Robert Trojanowicz ja Bonnie Burqueroux ovat tutkimukseen ja kirjallisuuteen pohjautuen esittäneet kymmenen periaatetta, jotka määrittelevät pitkälle lähipoliisitoiminnan eli community policing -toiminnan luonnetta ja lähtökohtia.

1. Lähipoliisitoiminta on sekä filosofia, että organisatorinen strategia, mikä sallii poliisin ja yhteisöjen asukkaiden työskentelevän tiiviimmin uusien keinojen löytämiseksi rikollisuuden ehkäisemiseksi, rikoksen pelon vähentämiseksi, fyysisten ja sosiaalisten häiriöiden poistamiseksi ja yleensä yhteisön huononemisen estämiseksi.
2. Lähipoliisitoiminnan organisatorinen strategia edellyttää, että jokainen henkilö poliisiorganisaatiossa perehtyy huolellisesti siihen, miten lähipoliisistrategia muutetaan käytännöksi.
3. Todellisen lähipoliisitoiminnan toteuttamiseksi yksittäisten poliisiyksiköiden on myös muutettava toimintaansa siten, että saadaan suora yhteys poliisin ja yhteisön välille.
4. Lähipoliisitoiminnan rooli edellyttää jatkuvaa lainkuuliaisten kansalaisten tukea, sillä yhdessä poliisi ja vapaaehtoiset kansalaiset yrittävät löytää ratkaisuja rikoksiin ja rikoksen pelon aiheuttamiin ongelmiin sekä epäjärjestykseen.

5. Lähipoliisitoiminta merkitsee uudenlaista ”sopimusta” kansalaisten ja heitä palvelevan poliisin välillä.
6. Lähipoliisitoiminta lisää tärkeän ennakoivan elementin poliisin perinteisiin, rikoksiin jälkikäteen reagoiviin toimiin. Lähipoliisitoiminta laajentaa poliisin roolia niin, että sen on katsottava tulevaisuuteen, jossa yhteisöjen toivotaan olevan turvallisempia ja miellyttävämpiä asuinpaikkoja.
7. Lähipoliisitoiminnassa painotetaan uusien keinojen etsimistä niiden elämän tekemiseksi paremmaksi ja suojeltavaksi, jotka ovat kaikkein haavoittuvimpia eli nuoret, vanhat, vammaiset, huonoissa oloissa elävät, kodittomat ja vähemmistöt.
8. Lähipoliisitoiminnassa edistetään järkevän teknologian käyttöä.
9. Lähipoliisitoiminnan täytyy olla integroitunut lähestymistapa, joka koskee kaikkia sen piirissä työskenteleviä poliiseja. Tärkeä osa lähipoliisitoiminnan ajattelutavassa on yhteisöä koskevan informaation saaminen ja kerääminen.
10. Lähipoliisitoiminta tarjoaa ihmisläheisiä poliisipalveluja yhteisössä, jossa sitä harjoitetaan. Lähipoliisitoiminnassa tiedostetaan, että poliisi ei voi pakottaa järjestystä yhteisöön ulkopuolelta, vaan rikollisuuden ennalta ehkäisy ja järjestyksen ylläpitäminen tapahtuu yhteistyössä yhteisön kanssa. Se ei ole taktiikka, joka omaksutaan ja sitten hylätään, vaan kokonaan uusi ajattelutapa. (Kiehelä & Virta 1999, 21-22.)

Päällystön rooli lähipoliisitoiminnassa on ratkaiseva, etenkin sen käynnistämävaiheessa. Tärkeintä olisikin saada lähipoliisitoimintaa käynnistettäessä koko päällystö sitoutumaan sitä kuvaaviin periaatteisiin, sillä päällystön asenteilla ja arvoilla on suuri merkitys. Esimiesten johtamistyyli ja organisaation hyvinvointi ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. (Kiehelä & Virta 1999, 125.)

Lähipoliisitoiminnassa on syvimmiltään kyse monella tavalla uudelta tavasta suhtautua poliisiin, poliisin asemaan, rooliin ja tehtäviin sekä poliisityöhön. Näin tulkittuna lähipoliisitoiminta voidaan ymmärtää poliisin toiminta-ajatusta uudistavaksi ajatusrakennelmaksi - ideologiaksi tai aatteeksi, joka määrittelee uudelleen ja täsmentää poliisin perinteistä toiminta-ajatusta, siitä johdettavia strategioita sekä taktiikkaa. Lähipoliisitoiminnan toimeenpano on vaikeaa, koska lähipoliisifilosofia haastaa monia perinteisen poliisitoiminnan perusoletuksia, ajattelutapoja ja uskomuksia. Lähipoliisitoiminnan suunnittelun ja toimeenpanon onnistumisen kannalta keskeisen johtamisongelman muodostaa se, millä tavalla lähipoliisifilosofia ja -strategia kyetään sovittamaan poliisin vallitsevaan ammatti- ja organisaatiokulttuuriin sekä poliisin virallisiin organisaatorakenteisiin ja ohjausjärjestelmiin. Lähipoliisitoiminnan yhteydessä tavoitteiden määrittelyä vaikeuttaa se, että lähipoliisitoiminnalla pyritään muut-

tamaan samanaikaisesti sekä poliisin ulkoisia rikostorjunta- ja turvallisuusstrategioita, että poliisin sisäisiä valta- ja vastuusuhteita, sekä toimintakäytäntöjä. Lähipoliisitoiminnan pitkäjänteisen kehittämisen kannalta olisi tärkeää, että lähipoliisifilosofian toimeenpanoon tähtäävä uudistustyö voitaisiin aiempaa paremmin kytkeä poliisin toiminnan arviointijärjestelmiin ja niiden kehittämiseen. Toiminnan arviointijärjestelmien kehittämisessä tulisi huomioida se, että arviointijärjestelmät mittaisivat tasapainoisesti ja monipuolisesti poliisin tehtäväkentän eri osa-alueita ja tasoja, ja että mittarit tukisivat poliisin toiminnan strategista kehittämistä lähipoliisifilosofian pohjalta. (Kiehelä & Virta 1999, 149-150.)

Lähipoliisitoiminnan onnistumisen varhainen esimerkki, New York

Bill Bratton, josta Korander väitöskirjassaan käyttää nimitystä nollatoleranssipäällikkö (Korander, 52), nimitettiin 1990 - luvun alussa New Yorkin kaupungin poliisimestariksi ajankohtana, jolloin kaupungin yleinen järjestys ja turvallisuus olivat huonoja. Poliisilaitoksen tärkein asiakasryhmä olivat kaupungin asukkaat, jotka pelkäsivät elää normaalia elämää kaupungilla ja erilaiset ryöstö- ja rikosaallot rehottivat. Bratton onnistui muuttamaan kaupungin turvallisuuskuvan huomattavasti parempaan suuntaan pääsemällä kehittämänsä poliisistrategian avulla pois punaisen meren alueelta siniselle merelle lisäämättä resursseja ja pyytämättä lisärahoitusta toimintaa varten. Rikosaaltojen lisäksi Brattonin ongelmana olivat sinisen meren strategian luomisen neljä esteettä; tiedollinen este, motivaatioeste, resurssieste ja poliittinen este. Nämä vaikuttavat esteet poistamalla Bratton onnistui kasvattamaan asukkaiden luottamusta poliisiin, vähentämään rikollisuutta ja lisäämään poliisityötä tekevien omaa motivaatiotekijää huomattavasti. Hänestä tuli strategiатыön onnistuttua päällikkö, jota kunnioitettiin niin asiakkaiden, kuin organisaation omien työntekijöiden joukossa. Brattonin ydinajatuksena oli löytää ne poikkeuksellisen voimakkaasti vaikuttavat keinot, joiden avulla hän sai vaikuttavuutta valitun strategian onnistumisessa.

Tiedollinen este

Organisaation johtamisessa lukuihin perustuva johtaminen ei välttämättä ole tie onnistumiseen, ainakaan julkishallinnon alalla, jota Brattonkin edusti. Hän pyrki poistamaan esteen viemällä johtohenkilöt itse paikan päälle toteamaan millaisessa tilanteessa New York oli. Tämä tarkoittaa mielestäni sitä, että henkilöstön arvostusta heidän omasta mielestään nostaa osallistaminen. Henkilöstö tulee ottaa mukaan ainakin tiedollisen esteen poistamiseksi strategiатыön suunnitteluun joko tehokkaan sisäisen viestinnän tai varsinaisen työryhmäosallistamisen avulla. Todennäköisesti myös henkilöstössä on työntekijöitä, joilla on näkemyksiä toimintatapojen kehittämisestä sellaiseen suuntaan, jolla organisaatio erottuu muista ja tuo sille lisäarvoa. Ongelmakohteiden fyysinen näkeminen poistaa epätietoisuutta ja pakottaa ajattelemaan sitä, millä tavoin tuo ongelma poistetaan. Tällöin johto ja työntekijät näkevät asiat sellaisina kuin ne todellisuudessa ovat. Jaettu tieto lisää onnistumisen mahdollisuuksia, ja

edesauttaa organisaation johtamista sekä toiminnan suuntaamista oikeaan pisteeseen oikeaan aikaan. Esimiehet ymmärtävät myös paremmin työntekijöiden tarpeet ja näkevät ne esteet, jotka pitää poistaa työnteon onnistumiseksi ja paremman tuloksen aikaansaamiseksi.

Resurssieste

Vähäiset resurssit julkishallinnossa ja etenkin poliisihallinnossa ovat arkipäivää ja jatkuvan keskustelun kohteena (Yle.fi 13.1.2019). Vähäisillä resursseilla pitäisi saavuttaa tavoiteltu tulos, joka yleensä on edellisen kauden tulosta parempi tai vähintään samaa tasoa. Suomen valtion rahoitusbudjetointi poliisihallinnossa ei ole viime vuosina lisääntynyt ja henkilöstön määrä on pikemminkin ollut melkoisessa laskussa (SPJL.fi).

Bratton tukeutui omassa strategiassaan arvoinnovaatioon ja olemassa olevan resurssin arvon kasvattamiseen siirtämällä henkilöstöä resurssipesäkkeisiin hukkaputkista. Strateginen siirto voiton kasvattamiseksi oli innovaatio, joka onnistui. Se ei kuitenkaan onnistunut ilman tosiasioiden tunnustamista ja esteiden esiintuomista. Resurssiesteen poistaminen paikallistasolla voidaan toteuttaa innovoimalla sellaisia uusia uhkatekijöitä, joita ei vielä tunneta. Rikollisuuden kehittyminen digitaalisessa maailmassa luo uusia uhkakuvia poliisin toimintakentässä. Sisäisen turvallisuuden strategian mukaan teknologinen kehitys lisää järjestäytyneen rikollisuuden toimintakenttää ja tähän haasteeseen poliisin tulisi vastata olemassa olevilla resursseilla.

Motivaatioeste

Bratton pyrki poistamaan motivaatioesteen vaikuttamalla suoraan alaisinaan työskenteleviin poliisipäälliköihin, jotka hän pakotti Compstat - kokouksissa kertomaan poliisipiirinsä tuloksista vertaisryhmille. Jokaisen päällikön oli kerrottava, miten hänen omat joukkonsa olivat onnistuneet vähentämään rikoksia ja miltä turvallisuustilanne vaikutti alueellaan, olivatpa tulokset sitten heikentyneet tai kehittyneet. Tämä julkinen esiintyminen työn tuloksia esitellen johti siihen, että turvallisuustyön todelliseen tekemiseen oli pakko ryhtyä, jotta tuloksilla voitaisiin kehuskella. Compstat johti myös siihen, että hyvän työn tuloksista voitiin jakaa kiitoksia, joka julkisesti esitettynä toimi motivaatiokeinona. Vaikutusvaltaiseen henkilöön kohdistunut paine vaikutti hänen omaan motivaatioonsa ja samalla hänen johtamansa henkilöstön motivaatioon. Brattonin ei tarvinnut itse motivoida koko henkilöstöä vaan hän valitsi johtohahmoihin vaikuttamisen strategiansa motivaatioesteen poistamistavaksi. (Chan & Mauborgne 2005, 148-150.)

Korander kysyy väitöskirjassaan, mitä opittiin poliisi-innovaatioiden johtamisesta? Poliisiuudistukset vaativat kärkijohdon hyväksynnän ja parhaiten ne etenevät, kun ovat aivan korkeimpien poliisijohtajien hyväksymiä ja vetämiä hankkeita, kuten pormestari Giuliani poliisipäällikkö Brattonin esimiehenä New Yorkin ihmeessä on osoittanut. Konservatiivisiin poliisiorgani-

saatioihin mahtuu usein vain yksi totuus ja linja kerrallaan. Merkittävät tehokkuutta parantamaan tarkoitetut rakenneuudistukset ravistelevat poliisia jatkuvasti ja samalla johtoportaan kakkos- ja kolmosketju ja siitä alaspäin elävät pahimmillaan hajota ja hallitse -regiimin alaisena eikä kukaan uskalla uudistaa ja innovoida ainakaan niin, että sillä jotenkin kritisoidaisiin tai jouduttaisiin poikittain olemassa olevan totuuden eli korkeimman johdon kanssa. Vääräuskoiset uudistajat laitetaan dispensiin tai saivat poistua näyttämöltä. NYPD:stä irtisanottiin ja irtisanoutui lukuisia esimiehiä. Päällikkö Brattonkin sai lopulta lähteä, koska himmensi portimestari Giulianin kilpeä loistollaan. Tämä vähentää poliisi-innovaatioiden määrää ja mahdollisuuksia. Ilmiölle löytyy näyttöä sekä kansainvälisesti, kansallisesti että paikkakuntaakohtaisesti. Apulaispoliisipäällikkö Sarjanen otti mahdollisuuden jo Hangon regatassa aikoinaan olla edelläkävijä, kun poliisista tehtiin ”hauskanpidon konsultti”. Tällöin poliisin normitoimintavasta eli kovasta nollatoleranssista pikkukaupungin suositussa karnevaalissa luovuttiin. Tätä seurasi 90-luvun alun kontrollikulttuurin hellittäminen koko maassa. Edelläkävijänä hän toimi maailman kuulun nollatoleranssikokeilun testaajana, jossa hauskanpidon konsultista tehtiin suuren maailman malliin - taas - nollatoleranssipoliisi. (Korander 2014, 111)

Lähipoliisitoiminta ei ole yksinkertainen konsepti. Se voi tarkoittaa kontrastia nopean vastineen ja voimankäyttö-orientoituneen poliisin toiminnalle siten, että konstaapelit ovat lähempänä yhteisöä ja voivat edustaa sen normatiivista toimintaa. Se voidaan nähdä prosessina, jossa rikoskontrolli jaetaan yhteisön ja naapuruston kesken, tai kommunikaation kehityksenä asukkaiden ja intressiryhmien välillä (Fielding, 25). Lähipoliisitoiminta merkitsee monille ihmisille monia tapoja toimia. Olisi helppoa listata tusinoittain yleistyksiä lähipoliisitoiminnan tavoista alkaen jalkapartioinnista maastopyöräilyyn ja yhteiskunnan huono-osaisten auttamiseen. Sen sijaan on helpompi yksilöidä lähipoliisitoiminnan neljä ulottuvuutta yleisimpinä elementteinä:

- Filosofinen ulottuvuus, jossa monet lähipoliisitoiminnan edustajat ymmärtävät sen filosofiana, jossa tärkeimpinä tekijöinä nousevat esiin kansalaispalaute, leveä toimintakenttä ja henkilökohtainen kontakti kansalaiseen.
- Strateginen ulottuvuus, joka sisältää lähipoliisitoiminnan avaintoiminnot, jotka muuttavat strategian käytännöksi.
- Taktinen ulottuvuus, joka muuttaa lähipoliisitoiminnan idean ja strategian käytännön toimintatavoiksi.
- Organisaatioulottuvuus, joka on tärkeä tunnistaa ulottuvuutena, joka ympäröi lähipoliisitoimintaa ja vaikuttaa sen toteutukseen. (Albert & Piquero 1998, 46-55.)

3.3 Poliisin ennalta estävä toiminta (EET)

Poliisi on aktiivisesti kehittänyt ennalta estävää toimintaansa tavoitteenaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa vaikuttaa rikollisuuden ja häiriöiden juurisyin. Muun muassa moniammatillisilla Ankkuri-, MARAK- ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn toimintamalleilla pyritään estämään yksilöiden ja ryhmien ajautumista siihen pieneen väestönosaan, joka tekee suurimman osan rikoksista. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 20.)

Poliisin ennalta estävän työn strategia määrittelee poliisin ennalta estävän toiminnan: (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023, 10)

Poliisin ennalta estävällä työllä tarkoitetaan suunnitelmallisia ja johdettuja toimia, joilla estetään rikoksia, turvallisuutta heikentäviä häiriöitä ja muita ihmisten turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia ei-toivottuja tapahtumia. Poliisi toimii ratkaisulähtöisesti yhteistyössä eri viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Ennalta estävä toiminta on tietojohtoista ja sen toteutumisesta ja tuloksista raportoidaan säännöllisesti viranomaisille, yhteistyökumppaneille ja asukkaille.

Poliisilain 1:1.1 (PoL 872/2011) mukaan poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. Hallituksen esityksen mukaan poliisin tehtävänä, myös nykyisen lain mukaan, on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Yleinen järjestys ja turvallisuus on ollut pitkään poliisin tehtäväkuvauksen keskeisin käsite. Sen sisältö on laaja ja osaksi jäsentymätön. Käsitteen alaan kuuluisi ainakin kaikki sellainen poliisitoiminta, jonka tarkoituksena on luoda ja ylläpitää turvallista elin- ja toimintaympäristöä yhteiskunnan jäsenille, torjua ja estää ennakolta oikeudenloukkauksia ja häiriöitä sekä poistaa tapahtuneet häiriöt ja selvittää tapahtuneet oikeudenloukkaukset. (HE 224/2010 vp, 70-71.)

Lähipoliisitoiminta - laajemmin ennalta estävä poliisitoiminta - on yhteisön kanssa tehtävää turvallisuusongelmien ratkaisua. Erityisesti angloamerikkalaisessa keskustelussa se on nähty vaihtoehtona autoritaarisesti, byrokraattisesti ja keskitetysti johdetulle poliisille. Community policing -lähestymistapa kehitettiin vastauksena tilanteeseen, jossa poliisi oli etäännyttänyt yhteisöistä ja kansalaisten luottamus poliisiin oli rapautunut. Lähipoliisitoiminnan tavoitteena nähtiin kansalaisten, yhteisöjen, järjestöjen, liike-elämän ja viranomaisten saaminen mukaan ratkomaan sosiaalisen epäjärjestyksen ja rikollisuuden ongelmia. Poliisi ei siis enää olisi vain lain noudattamista valvova viranomainen vaan myös monipuolista yhteistyötä tekevä partneri. Lähipoliisitoiminnassa on periaatteellisen ja tavoitteellisen puolen lisäksi myös käytännöllisiä menetelmiä, joista tärkeimmät voidaan tiivistää yhteistyöhön (kumppanuus) ja ongelmanrat-

kaisuun. Paikallisten ilmiöiden tunnistaminen ja yhteistyö eri tahojen kanssa ovat keskeisiä. Kansalaiset ja yhteisöt on saatava tuntemaan enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan ja hyvinvoinnistaan. Lähipoliisitoiminta liitetään vahvempaan yhteisön koheesioon ja ihmisten osallistumiseen, poliisin parempaan näkyvyyteen ja vähentyneeseen rikosten pelkoon. Poliisin palveluiden laadun arvioinnin kohteena olevat tekijät muodostavat ketjun, joka lopulta johtaa yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Poliisin kyvykkyys muodostaa perustan, jota ilman palveluprosesseja ei voida toteuttaa vaikuttavasti. Samoin palveluiden laatu riippuu tehokkaista prosesseista. Kaikkien vaiheiden on onnistuttava, jotta rikollisuus vähenee ja turvallisuuden tunne vahvistuu osoituksena yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. (Mutttilainen & Huotari 2018, 85-86.)

Kuva 3. Lähipoliisitoiminnan yhteiskunnallisen toiminnan vaikuttavuuden arviointi (Mutttilainen & Huotari 2018, 87).

Poliisin resurssitilanne lisää paineita vähentää erityisesti ennalta estävää toimintaa, jonka tavoitteena on vähentää rikoksia ja lisätä turvallisuuden tunnetta. Vähennyspaine johtuu siitä, että ennalta estävään toimintaan ei liity samanlaisia selkeästi poliisia sitovia oikeudellisia velvoitteita kuin hälytystehtävän hoitamiseen tai rikoksen tutkimiseen (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 23).

Sipilän hallitusohjelmassa määritellyn sisäisen turvallisuuden vision saavuttaminen vaatii perinteisten toimenpiteiden ja ajattelun ohella kokonaan uudenlaista ja innovatiivista lähestymistapaa. Sisäisen turvallisuuden viranomaiset hyödyntävät uutta teknologiaa ja seuraavat sen kehitystä edelleen aktiivisesti. Erityisesti nopeasti kehittyvä teknologia mahdollisuksiin tulee huomioida sisäisen turvallisuuden strategiaa laadittaessa. Robotisaatio, virtuaali-

saatio, keinoälyn kehitys, nanomateriaalit, bioteknologia ja energiateknologia ovat esimerkkejä teknologioista, joiden merkitystä sisäisen turvallisuuden toimintaympäristölle ja mahdollisuuksille ei voi ylikorostaa. Uusi teknologia luo mahdollisuuksia myös sisäisen turvallisuuden viranomaistoimintaan. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 52)

3.4 Paikallinen ongelmanratkaisu (POR)

Ajatus, että on riski olla puuttumatta ennalta estävästi, on sisäänrakennettu suomalaiseen poliisilainsäädäntöön ja sitä kautta poliisieetokseen. Se on kirjattu poliisilakiin vuosikymmeniä sitten ja on nimeltään poliisioikeudellinen vaara. Koranderin tutkimuksessa kehitetty puuttumattomuusriski-käsite yhdistää yhdysvaltalaisen rikottujen ikkunoiden nollatoleranssiajattelun ja suomalaisen poliisioikeudellisen ennalta estävän säätelyn periaatteet. Kuten poliisilain valtuuttaman suomalaisen järjestyspoliisin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito, niin myös rikottujen ikkunoiden nollatoleranssi on tiukkaa poliisin toteuttamaa järjestyksen valvontaa, jolla katsotaan voitavan estää järjestysongelmia, rikoksia ja vakaviakin seurauksia. (Korander 2014, 194.)

Koranderin mukaan Brattonin joustava ja kohdistettu miehistönsijoittelukeino (”flexible deployment”) perustuu paikalliseen rikosongelmien ja rikostrendianalyysien tietoon, jossa valvovia poliiseja sijoitetaan tiettyihin paikkoihin ennalta estämään ongelmia (Korander 2014, 169). Lähipoliisitoiminnan strategian mukaan ennalta estäminen perustuu paikalliseen yhteistyöhön ja yhdessä koottuun tietoon, jonka vuoksi poliisin on säilytettävä tuntemuksensa myös paikallisista toimintaympäristöistä ja liityttävä paikallisiin yhteistyörakenteisiin yhdessä siellä työskentelevien vastuullisten toimijoiden kanssa (Lähipoliisitoiminnan strategia 2010, 7).

Paikallinen ongelmanratkaisu (POR) on työmuoto, jossa poliisi ratkaisee turvallisuusongelmia paikallisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toiminta voi kohdistua hyvinkin pienelle alueelle (esimerkiksi kauppakeskus tai muu vastaava alue, johon ihmisiä kokoontuu), ja ongelma ratkaistaan yhdessä suunnitelluin räätälöidyin toimenpitein. Poliisi tarvitsee paikallista ongelmanratkaisua varten toimivat pysyvät yhteistyöverkostot ja kommunikaatiokanavat, joiden kautta se saa tietoa kehittymässä olevasta ongelmasta riittävän varhain. Ongelman ratkaisemista varten kootaan tapauskohtaisesti yhteen paikalliset yhteistyökumppanit, joilla on parhaat mahdollisuudet vaikuttaa ongelman ratkaisemiseen. Nämä voivat olla viranomaisia, järjestöjä ja yhteisöjä. Yhteistyö edellyttää yhteistyökumppanien tuntemista ja näiden välistä luottamusta. Ongelma ja sen taustalla olevat syyt tunnistetaan yhteistyössä ja tämän jälkeen päätetään yhdessä, mitä tehdään ongelman ratkaisemiseksi kestävästi niin, että ongelma ei vain siirry toiseen paikkaan tai toistu uudestaan jonkin ajan päästä. Paikallisen ongelmanratkaisun hyödyt poliisille ovat laajat. Toimintamuodon avulla voidaan ratkaista ongelmia, joihin poliisi yksin voi vaikuttaa vain vähän. Paikallinen ongelmaratkaisu ja siihen liittyvä yhdessä

tekeminen lisää eri toimijoiden välistä luottamusta sekä ihmisten luottamusta poliisiin. Toiminta tuottaa poliisille myös tietoa paikallisesta tilanteesta. (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019 - 2013, 16-17)

Suomalaiseen lainsäädäntöön voidaan nähdä kirjattun Brattonin rikottujen ikkunoiden 1. perusolettama eli puuttumattomuusriski. Selvimmin sitä kuvaa erityisesti yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvontaan liitetty käsite poliisihallinnollinen vaara tai poliisioikeudellinen vaara. Kyseisissä käsitteissä vaara-sanana synonyyminä voisi arkikielessä pitää sanaa riski, koska poliisioikeudessa vaaralla tarkoitetaan varteen otettavaa mahdollisuutta, uhkaa. Tämä riski eli poliisioikeudellisesti vaara on luettavissa erityisesti poliisilain 2. luvun toimivaltuus-säännöksistä, jotka ovat aivan keskeisiä katujen järjestyksen ylläpitämisessä. Toisin kuin Yhdysvalloissa suomalaisen poliisin toimivalta-järjestelmä on vuosikymmenet ollut tehtävämäärien perusteella suurimmaksi osaksi riippumaton rikosprosessista ja rikosoikeudesta. Aiheesta väitellyt Kiiski (2011) arvioi asian olevan yli 90-prosenttisesti näin. Poliisi voi Suomessa puuttua ihmisten tekemisiin ilman, että kysymys olisi minkään säännöksen mukaan rangaistavasta teosta. Mutta perustuslain 7 pykälä vaatii, että puuttumisen perustelun on oltava kirjattu johonkin lakiin: "Henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ei saa puuttua eikä vapautta riistää mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta". (Korander 2014, 173.)

Paikallinen ongelmanratkaisu (POR) voitaneen edellä mainitun teorian pohjalta määritellä poliisin ennalta estäväksi toiminnaksi, jossa poliisin tai muun yhteistyöviranomaisen faktatietoon perustuvan ja analysoidun olemassa olevan tiedon perusteella tietojohtoisesti ja suunnitelmallisesti pyritään poistamaan tietyn alueen olemassa oleva tai ennakoitu ongelma sijoittamalla tälle alueelle näkyvää poliisitoimintaa.

3.5 Moniammatillinen viranomaisyhteistyö (ANKKURI, MARAK)

Sisäisen turvallisuuden ohjelma "Turvallisempi huominen" hyväksyttiin valtioneuvostossa 14.6.2012 ja sen sisältö muodostuu arjen turvallisuuden ongelmien ennaltaehkäisystä ja ratkaisusta. Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24 mukaan alle 18-vuotiaiden rikosentekijöiden rikoskierteen ehkäisemiseksi otetaan käyttöön Ankkuri-malli, jota sovelletaan ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset olosuhteet ja jo olemassa olevat käytännöt. Malli otetaan käyttöön koko maassa 2014 mennessä osana tulossuunnittelua ja sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellista toimeenpanoa ja se on käytössä koko maassa 2015 (Sisäasianministeriön julkaisu 26/2012, 39).

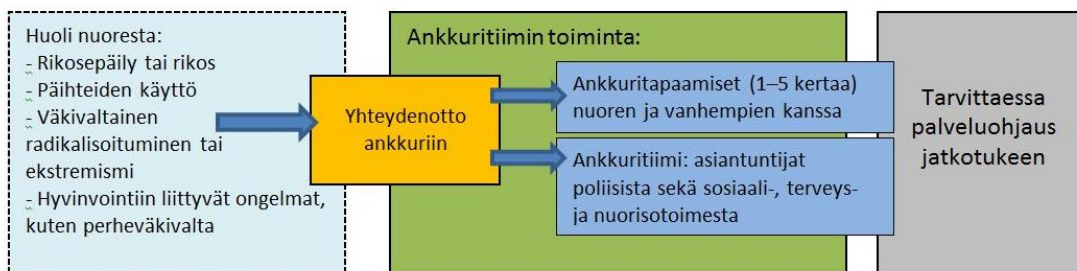
Ankkurimalli on suomalainen moniammatillinen yhteistyön malli, jossa keskitytään lasten ja nuorten rikoskierteen kehittymisen ehkäisemiseen. Ankkuri-malli on otettu Suomen poliisihallinnossa käyttöön sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanosuositusten mukaisesti. Sisä-

asiainministeriön sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettiin turvallisuuden näkökulmasta tavoitteeksi viranomaistoimijoiden ja järjestöjen yhteistoimintamallin kehittäminen nimenomaan nuorten rikosentekijöiden parissa. Ministeriön linjauksen mukaan tämä toimintamalli voidaan räätälöidä kunkin toiminta-alueen omien resurssien ja toimintatapojen linjaamana. Malli onkin otettu käyttöön alle 18-vuotiaiden rikoskierteen ehkäisemiseksi ottaen huomioon kunkin poliisilaitoksen paikalliset olosuhteet. Toiminnan yksi näkyvimmistä tavoitteista on puuttua jo ennalta nuoren rikosuran kehittymisen estämiseksi ja nuoren henkilön yhteiskuntakelpoisuuden palauttamiseksi. Moniviranomaistoiminnalliset Ankkuri-tiimit ovat menestyksellisesti tehneet työtään nuorten rikoskierteen katkaisemisen parissa joissakin Suomen kaupungeissa. Vuoden 2014 Sisäministeriön tiedon mukaan Ankkuri-toiminta oli käytössä viidessä poliisilaitoksessa 11:stä. Ankkuritoiminnan tarkoituksena ei ole muodostaa pitkäaikaisia asiakassuhteita, vaan sen toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kannalta keskeistä on, miten hyvin sen yhteistyö toimii. (Sisäministeriön julkaisu 11/2017, 36.)

Ankkuri-toiminnan yleisenä tavoitteena on puuttua ennalta estävästi alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, selvittää nuoren asiakkaan kokonaisvaltainen elämäntilanne ja ohjata tarkoituksenmukaisen avun ja tuen piiriin. Rikoskierteen katkaisemiseksi ja muiden Ankkuri-toiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi kohdehenkilön tarvitseman tuen saamiseksi on tärkeää viranomaisten oikea-aikainen ja kokonaisvaltainen arviointi henkilön tilanteesta, sekä moniviranomaistoiminnan keskinäinen yhteistyö.

Ankkuritoiminnan tarkoituksena on varhaisen vaiheen nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennalta ehkäiseminen. Paikallisesti ankkurit voivat toimia myös lähisuhde- ja perheväkivaltatehtävissä. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa ankkuritiimissä. Mukana on asiantuntijoita poliisista, sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimesta. Tiimin kokoonpano voi vaihdella tapauskohtaisesti. Moniammatillinen tiimi tapaa nuoren ja hänen huoltajansa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea tarkoituksenmukaisesti ja tarvittaessa ohjata oikean avun tai tuen piiriin. (Ankkuritoiminta.fi)

Ankkuriprosessi

Kuva 4. Ankkuriprosessi (Ankkuritoiminta.fi)

Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma toteaa, että väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ehkäisy liitetään osaksi poliisin ennalta estävää toimintaa ja Ankkuritoimintaa, jota laajennetaan. Poliisihallituksen päätöksen mukaisesti Ankkuritoimintaa tulee olla kaikilla poliisilaitoksilla. Ankkuritoimintaan liitetään valmius väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyyn. Kaikilla poliisilaitoksilla toteutetaan joko vähimmäistason, perustason tai korkean tason toimintamallia väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyssä. (Sisäministeriön julkaisu 15/2016, 27.)

3.6 Huolta aiheuttavat henkilöt (HAH)

Poliisitoiminnassa on todettu haasteeksi henkilöt, joihin liittyy niin sanottu kohdennetun väkivallan uhka. Tällä tarkoitetaan tarkoituksellisia tekoja, joissa tekijä valitsee tietyn kohteen väkivaltaiselle teolle. Väkivalta on tahallista, tarkoituksellista, suunniteltua ja vailla erityistä tunnekiittymystä. Kohdennetun väkivallan tekijät eroavat yleisestä väkivaltarikollisuudesta, jossa päihdeet tai rikolliseen hyödyn tavoitteluun liittyvät tekijät ovat toiminnan tärkeimmät motiivit. Näiden henkilöiden toimintaan ei useinkaan voida puuttua rikoslain keinoin, eikä myös mielenterveyslain säädösten nojalla siitä huolimatta, että henkilö muodostaa vakavan väkivallan uhkan. Näiden henkilöiden käsittelemiseksi poliisissa on kehitetty poliisin valtakunnallinen Uhat -toiminto, joka sijaitsee Keskusrikospoliisissa ja johon liittyvät yhdyshenkilöt on nimetty jokaiselle poliisilaitokselle. Toiminta vaatii hallinnonalojen yhteisiä toimintamalleja, lainsäädännön tukea toiminnalle, sekä ennalta estävän toiminnan prosessin ja ketjun saumatonta toimintaa. (Sisäministeriön julkaisu 11/2017, 42.)

Poliisikielessä HAH tarkoittaa ”huolta aiheuttavaa henkilöä”. Keskusrikospoliisin Uhat-yksikön päivittäisjohtajana toimiva ja vuoden poliisiksi 2018 valittu rikoskomisario Santeri Sivonen sanoo, että huolta aiheuttavalla henkilöllä tarkoitetaan yksilöä, joka aiheuttaa huolta käyttäytymisen, ajatustensa tai elämäntilanteensa suhteen. Useimmiten kysymys on väkivallan mahdollisesta uhkasta. Huolta aiheuttaa, että henkilö käyttäytyy väkivaltaisesti, tekee

jonkun väkivaltaisen teon tai on itsetuhoinen. Vaikka huolta aiheuttava henkilö vie ajatukset terrorismin uhkaan, muistuttaa Santeri Sivonen, että henkilön tausta voi olla mikä tahansa. Huolta aiheuttava henkilö ei ole kiertoilmaus radikalisoitumiselle tai terrorismille. Onnistuessaan HAH-työmuoto ei suurta julkisuutta saa ja huolta aiheuttavana henkilönä ei tarvitse olla lopun ikää. Kun poliisin tiedustelu- ja tutkintatoiminta arvioi, että asiat ovat kunnossa, loppuu myös seuranta. (Yle.fi, 10.1.2019.)

Käynnissä olevan Rajapinta-hankkeen tavoitteena on, että kaikkiin väkivaltaista radikalisoitumista ja laajemmin huolta herättäviin henkilöihin liittyviin havaintoihin tartutaan ja että henkilö saa tarvitsemaansa tukea ja palvelua poliisin, eri viranomaisten, järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen yhteistyön avulla. Hankkeessa toteutetaan selvitystyö olemassa olevista käytännöistä koskien sitä, miten poliisiin ja muiden yhteistyötahojen välinen yhteistyö on järjestetty väkivaltaisen radikalisoitumisen riskissä ja laajemmin ns. huolta aiheuttavien (HAH) henkilöiden palveluohjauksen varmistamiseksi. Käytännössä tämä koskee tilanteita, joissa poliisin tietoon tulee henkilö, johon liittyy väkivaltaisen radikalisoitumisen tai laajemmin väkivallan riski tai henkilö on jo radikalisoitunut, ja häneen tulee kohdistaa myös muita kuin poliisin toimenpiteitä. Tällaisessa tilanteessa on tärkeää, että henkilö ohjataan ilman viivytyksiä kunnan tai järjestöjen palveluihin, ja tässä hyödynnetään tarpeen mukaan uskonnollisten yhteisöjen osaamista. Tarkastelu tehdään poliisitoimen, kunnan viranomaisten ja palveluja tuottavien järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen näkökulmasta. (Intermin.fi, Rajapintahanke.)

3.7 Väkivaltainen radikalisoituminen ja ekstremismi

Väkivaltaiselle radikalisoitumiselle ja ekstremismille ei ole yhtä, kansainvälisesti hyväksyttyä määritelmää. Tästä huolimatta eri maiden käyttämät määritelmät ovat varsin lähellä toisiaan. Suomessa väkivaltainen radikalisoituminen ja ekstremismi määriteltiin kansallisessa toimenpideohjelmassa, joka hyväksyttiin huhtikuussa 2016. Kansallisesti väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan sitä, että väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, se oikeutetaan tai siihen kannustetaan aatemaailmalla perustellen. Aatemaailmalla tarkoitetaan jaettuja ajatusrakennelmia, joiden lähtökohtina ovat tulkinnat ihmisryhmistä, maailmasta, uskonnosta, ihmisten ja valtioiden välisistä suhteista, ihmisarvosta, pyhästä sekä ei-pyhästä tai vastaavista sekä yksikön toimintaa ohjaavista uskomuksista. (Sisäministeriön julkaisu 13/2018, 12.)

Väkivaltainen radikalisoituminen on prosessi, jonka myötä yksilöt päätyvät käyttämään väkivaltaa tai uhkaamaan sillä, kannustamaan siihen tai oikeuttamaan se aatemaailmalla perustellen. Näihin perusteluihin Sisäministeriön julkaisu 13/2018 (12) lisää vielä ideologia -perusteen. Radikalisoitumisen taustalla on aina useita syitä, eikä radikalisoituneilla henkilöillä ei ole yhtä profiilia. Radikalisoitumisen taustalla vaikuttavat tekijät liittyvät yksilöön, hänen

elämäntilanteeseensa ja yhteiskuntaan. Yhtenä tärkeimmistä tekijöistä mainitaan usein ulkopuolisuuden kokemukset, syrjintä ja rasismi. Myös ongelmat toimeentulossa ja syrjäytyminen voivat edistää radikalisoitumista, mutta eivät yksin sitä selitä. Tilannetekijät vaikuttavat siihen, miksi jotkut yksilöt radikalisoituvat ja toiset eivät (Sisäministeriön julkaisu 15/2016, 11).

Väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan Kansallisen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelmassa sitä, että väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, siihen kannustetaan tai se oikeutetaan aatemaailmalla perustellen. Väkivaltaisen ekstremismi ei ole rikosoikeudellinen käsite. Ekstremistinen väkivalta ei välttämättä ole kumouksellista, ja se kohdistuu usein viholliseksi määriteltyyn ryhmään tai yksilöihin. Se aiheuttaa pelkoa ja turvattomuuden tunnetta paikallisesti, esimerkiksi yksittäisissä kaupunginosissa tai asuinalueilla ja voi kohdistua myös omaisuuteen. Esimerkkinä voidaan mainita törkeä tuhotyö, jonka kohteena on vastaanottokeskus. Rikokset, joiden motiivina on viha tai rasismi, voivat olla myös ekstremistisiä rikoksia. Terrorismi on aina väkivaltaista ekstremismia, mutta kaikki väkivaltaisen ekstremismi ei ole terrorismia; kaikki terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset on määritelty rikoslaissa. (Sisäministeriön julkaisu 15/2016, 11.)

Ekstremistisiksi rikoksiksi katsotaan kaikki väkivaltarikokset, väkivaltaan yllyttämiseen liittyvät rikokset ja väkivallalla uhkaukset tai muut rikokset, joiden motiivi liittyy tekijän aatemaailmaan. Väkivaltarikoksilla tarkoitetaan tässä rikoslain 21 luvun mukaisten henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten lisäksi kaikkia sellaisia rikoksia, joiden tunnusmerkistöön kuuluu henkeen tai terveyteen kohdistuva vahinko tai vaara tällaisesta vahingosta. Vaikka väkivaltaiset ääriliikkeet ja niiden jäsenet tekemät omaisuuteen kohdistuvia rikoksia, nämä eivät sisälly edellä esitettyyn kansalliseen määritelmään. Esimerkiksi ääriliikkeen jäsenen tekemä vahingonteko ei kuulu määritelmän piiriin, mutta sitä vastoin esimerkiksi tuhotyörikos kuuluu. Ekstremistisiksi rikoksiksi katsotaan lisäksi sellaiset väkivaltaisiin ääriliikkeisiin kuuluviksi tiedettyjen henkilöiden tekemät edellä mainitut väkivaltarikokset, joiden motiivina ei selkeästi ole muu seikka kuin aatemaailma. Näitä poissulkevia seikkoja voivat olla esimerkiksi muuhun rikollisuuteen liittyvä väkivalta, yksityiselämään liittyvä riita tai perhe- ja lähisuhdeväkivalta. Näin ollen ekstremistisiksi väkivallaksi katsotaan kaikki väkivaltarikollisuus, joka liittyy väkivaltaisiin ääriliikkeisiin ilmiönä. (Sisäministeriön julkaisu 13/2018, 12-13.)

4 Poliisin ennalta estävää toimintaa ohjaavat strategiat

Poliisin toimintaa ohjaavat useat strategiat. Valtioneuvosto hyväksyi sisäisen turvallisuuden strategian 5.10.2017. Tämä on tiekartta, jonka avulla Suomesta tulee hallitusohjelman mukaisesti maailman turvallisin maa. Strategian toimenpiteet toteutetaan laajassa yhteistyössä, ja siinä ovat mukana myös järjestöt. Poliisin strategia 2017 - 2020 on Poliisihallituksen vahvistama strategia, jossa määritellään poliisitoiminnan painopisteet. Painopisteet ovat turvallisuus-

den edistäminen, rikollisuuden torjuminen, hyvät palvelut sekä avoin toiminta ja vaikuttavuuden edistäminen. Edellä mainittujen strategioiden lisäksi toiminnan ohjaamiseksi ja tulosten saavuttamiseksi on laadittu erillisstrategioita ja toimenpideohjelmia, jotka kattavat toiminnan eri osa-alueita. Näitä ovat esimerkiksi henkilöstöstrategia, talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan strategia, kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma sekä terrorismin torjunnan strategia. (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019 - 2023, 7.)

4.1 Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014-2018

Sisäasiainministeriön poliisiosasto asetti 13.9.2013 poliisin ennalta estävän toiminnan kokonaisstrategiaa valmistelevalle työryhmälle, jonka tehtävänä on tehdä ehdotus poliisitoimen ennalta ehkäisevää ja estävää työtä koskeva kokonaisstrategia vuosille 2014-2018. Tämän strategian keskeinen tavoite oli luoda ennalta estävän toiminnan rakenteet kaikille poliisilaitoksille (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014, 4).

Poliisin ennalta estävän toiminnan tavoitteena on yhteiskunnan turvallisuuden parantaminen ja rikosten torjunta. Poliisi estää rikoksia, järjestyshäiriöitä, onnettomuuksia ja ratkaisee ongelmia yhteistyössä ihmisten, muiden viranomaisten ja keskeisten kumppaneiden kanssa. Poliisi näkyy, neuvoo, valistaa ja tiedottaa sekä valvoo, puuttuu ja reagoi. Ennalta estävän toiminnan tulokset näkyvät yhteiskunnan turvallisuuden ja ihmisten turvallisuuden tunteen parantumisena. Poliisin ennalta estävä toiminta on poliisin kaikkeen toimintaan poikkileikkaavasti sisältyvä toimintatapa, jota tehdään poliisiorganisaation kaikilla tasoilla alueellinen ja ihmisten yhdenvertaisuus huomioiden. Ennalta estävä toiminta muodostuu kokonaisuudesta, johon kuuluu:

- 1.) ennalta estävästi suoritettu jokapäiväinen poliisin toiminta ja
- 2.) erityistoiminta, jossa poliisi toteuttaa toimenpiteitä ensisijaisena tavoitteenaan ennalta estävä turvallisuuden parantaminen. (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014, 6 ja 10)

Poliisin ennalta estävän toiminnan visio on: ”Vähemmän rikollisuutta, enemmän turvallisuutta - yhdessä ennakoivasti toimien”. (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014, 11.)

Strategisina linjauksina on esitetty kahdeksan kohdan luettelo, jotka on jaettu kaikkea poliisin toimintaa koskeviksi ja erityisesti poliisin ennalta estävää toimintaa koskeviksi aihealueiksi. Kohdennettujen toimenpiteiden avulla poliisi tunnistaa syrjäytymisen ja rikosoirehdinnan taustalla olevat paikalliset ja yksilölliset syyt sekä vaikuttaa niihin ennakoivasti tarkoituksenmukaisilla keinoilla ja viranomaisten, kuntien ja yhteisöjen yhteistyöllä. Poliisi tuntee sen

toimintaympäristön, ennakoi muutokset, luo luottamuksellisen suhteen keskeisiksi tunnistamiensa kumppaneiden kanssa havaintojen saamiseksi ja ongelmien ratkaisemiseksi yhdessä luotuja toimintaprosesseja hyödyntäen. Havaintotiedon kerääminen ja toimintaympäristön analyysi luovat strategiassa pohjaa poliisin ennalta estävän työn toimintaedellytyksille: Ennalta estävä toiminta perustuu tietojohtoisuuteen, jossa hyödynnetään poliisin eri toiminnoissa aktiivisesti hankittua, saatua ja analysoitua tietoa ennalta estävyyden saavuttamiseksi. Tietojohtoisuus edellyttää tilannekuvaa, joka sisältää eilisen tietoa (tilastot), ajantasaista tietoa ja ennakoivaa tietoa. (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014, 12.)

Uusien toimintatapojen innovointi, kohderyhmien tunnistaminen ja painopisteiden määrittäminen lisäävät tehokkuutta ja auttavat saavuttamaan asetetun tavoitteen. Ennalta estävässä toiminnassa käytetään asiakaslähtöisiä ja ajantasaisia keinoja toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi, jossa hyödynnetään uutta teknologiaa ja sen mukaisia toimintatapoja. Strategia painottaa myös moniviranomais- ja moniammatillisen yhteistyön kautta saatavaa asiakaslähtöistä vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Eri asiakasryhmien tarpeet huomioidaan poliisilaitosten paikallisissa olosuhteissa ja tehdään asiakas- ja sidosryhmien kanssa suunnitelmallista yhteistyötä. Analysoidun tiedon pohjalta tunnistetaan uusia ilmiöitä ja tunnistetaan turvallisuutta vaarantavia tekijöitä.

Toiminnan seuranta ja arviointi on nostettu strategisena linjauksena esiin: Tavoitteellinen ennalta estävä toiminta edellyttää toiminnan jatkuvaa seuranta ja arviointia, jotta painopisteet voidaan määrittää ja toimintaa kohdentaa ajantasaisesti. Poliisin toiminnan riittävä yhdenmukaisuus ja alueiden välinen yhdenvertaisuus varmistetaan valtakunnallisella ja alueellisella seurannalla ja arvioinnilla. (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014, 12-13.)

Poliisin ennalta estävää toimintaa tehostavana keinoina korostetaan viestintää aktiivisena ja suunnitelmallisena toimintana, jossa aktiivisella ja ennakoivalla tiedottamisella nostetaan esiin turvallisuuteen haitallisesti vaikuttavia ilmiöitä, sekä osallistetaan ihmiset vaikuttamaan turvallisuuden edistämiseen. Ennalta estävä erityistoiminta edellyttää erikoistuneita, ammatitaitoisia ja motivoituneita osajia, jotka toimivat tiiviissä yhteistyössä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa ja löytävät uusia toimintatapoja ja kumppaneita vaikuttavuuden saavuttamiseksi. (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014, 13)

Tiedonhankinnan ja sen käsittelyn, sekä jakamisen tärkeys tunnistetaan rikollisuuden taustasyiden tunnistamisessa, sekä saadun tiedon avulla myös opastetaan asiakas palveluiden piiriin rikollisuuden ennalta ehkäisemiseksi. Myös ennalta estävän valvonta- ja hälytystoiminnan sekä liikennevalvonta- ja liikenneturvallisuustyön lähtökohtana on laadukas ja tehokas poliisityö, jossa tietojohtoisesti kohdennetaan toimenpiteitä paikalliset ja ajalliset erityispiirteet huomioiden. (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014, 13-14.)

Ennalta estävä lupahallinto vaikuttaa turvallisuusriskeihin, rikosten syntymahdollisuuksiin ja järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytyksiin. Tunnistamalla väärinkäytösmahdollisuudet poliisin lupahallinnon prosesseissa ja kohdistamalla sinne voimavaroja toteutetaan osaltaan tehokkaasti poliisin ennalta estävää työtä rikosten ehkäisemiseksi. (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia 2014, 14.)

4.2 Poliisin ennalta estävän työn strategia, Enska, 2019-2023

Joulukuun 19 päivä 2018 julkaistu poliisin ennalta estävän työn strategia on erillisstrategia, joka ohjaa poliisin ennalta estävää toimintaa. Sen tavoitteet ja linjaukset tukevat sekä sisäisen turvallisuuden strategian, poliisin strategian sekä muiden edellä mainittujen asiakirjojen tavoitteita (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023, 7).

Poliisin ennalta estävän työn strategiassa tuodaan esiin viisi strategista linjausta ja neljä strategiatavoitetta:

Strategian linjaukset

1. Vahvistetaan eri väestöryhmien turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta ennalta estävällä toiminnalla
2. Ennalta estetään väkivaltaa
3. Edistetään hyviä väestösuhteita, yhdenvertaisuuden toteutumista ja torjutaan polarisaatiota
4. Varmistetaan toimivat ja tarkoituksenmukaiset ennalta estävää työtä tukevat yhteistyörakenteet ja -prosessit
5. Lisätään teknologian ja innovaatioiden hyödyntämistä ennalta estävässä työssä

Strategian tavoitteet

1. Ennalta estävällä työllä vähennetään rikosten ja turvallisuutta heikentävien häiriöiden aiheuttamia taloudellisia ja inhimillisiä kustannuksia ihmisille ja yhteiskunnalle
2. Poliisin ennalta estävän työn tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa ihmisten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta
3. Poliisin ennalta estävän työn tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa ihmisten luottamusta poliisiin tunnistamalla ja ottaen huomioon eri väestöryhmien, vähemmistöjen ja eri ikäryhmien sekä maan eri alueiden erilaiset tarpeet

4. Poliisin ennalta estävän työn tavoitteena on tukea poliisin muita toimintoja erityisosaamisella ja huolehtimalla siitä, että ennalta estävän toiminnan yhteistyöverkostot ovat hyödynnettävissä myös muussa poliisitoiminnassa

Sisäministeriö asetti 9.11.2017 hankkeen valmistelemaan poliisin ennalta estävän toiminnan strategiaa, joka korvaisi vuonna 2014 vahvistetun strategian. Strategian valmistelun aikana varmistettiin laaja osallistuminen ja järjestettiin työpajat jokaisella poliisilaitoksella, sekä keskeisten sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi järjestettiin tutkijatapaaminen, jossa tutkijoilla oli mahdollisuus esittää näkemyksiään strategiasta sekä siitä, miten strategian suunniteltu sisältö ja tavoitteet vastaavat tutkimuksen tuottamaa tietoa erityisesti ihmisten tarpeiden ja yhteiskunnan odotusten näkökulmasta. Tutkijatapaamisessa esitettiin näkemyksiä myös siitä, millaista ammatillista osaamista ennalta estävä toiminta edellyttää poliisityön kannalta. Lisäksi Poliisihallitus toteutti sosiaalisessa mediassa kyselyn poliisin ennalta estävän toiminnan linjauksista ja nämä tulokset on otettu huomioon strategiassa. (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023, 8.)

Poliisin ennalta estävän työn strategiassa lähtökohtana ja tavoitteena on, että siinä päätetyt tavoitteet ja strategiset linjaukset vastaavat aidosti poliisin ennalta estävään työhön kohdistuviin odotuksiin. Strategia tukee ennalta ehkäisevää työtä tekeviä poliiseja jotta he, yhdessä muiden yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa, pystyvät toimimaan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023, 8.)

5 Tutkimuksen esittely

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kuvata ja analysoida, millä tavalla poliisin ennalta estävä toiminta poliisilaitoksissa on muodostettu ja millä tavoin ennalta estävää työtä tehdään nimenomaan toimintaa johtavan poliisipäällystön näkökulmasta. Kyselyn ja haastattelun avulla saadaan selville, mitä henkilöt ajattelevat, tuntevat ja uskovat (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 207). Tavoitteeseen pääsemiseksi käsillä olevaa opinnäytetyötä varten pyydettiin osallistumista tutkimushaastatteluun 11 poliisilaitoksen ennalta estävästä toiminnasta vastaavalta henkilöltä. Haastattelukutsuun vastasivat myönteisesti jokaisen poliisilaitoksen edustajat, jotka kaikki haastateltiin. Kaikki haastatellut henkilöt vastasivat oman toimialueensa poliisin ennalta estävän työn onnistumisesta ja virka-asemaltaan he olivat komisarioita ja ylikomisarioita. Haastattelua varten haastateltavat saivat etukäteen kysymykset tutustuttavaksi ja haastattelut tehtiin videopuhelun avulla.

Poliisin toimintaa ja sen tehokkuutta voidaan arvioida useilla erilaisilla tunnusluvuilla ja mittareilla, mutta tässä opinnäytetyössä halutaan tuoda ilmi nimenomaan poliisipäällystön mielipide ennalta estävän toiminnan tuotosten vaikutuksesta poliisitoimintaan, työn organisointiin,

työtapoihin, sidosryhmäyhteistyön onnistumiseen ja työn sujuvuuteen sekä tarkastella ennalta estävän toiminnan uusia innovaatioita ja teknologian hyödyntämisen mahdollisuuksia. Haastattelun teemoiksi valitsin uusimman ennalta estävän työn strategian (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023) teemat ja tavoitteet, jotka muodostivat teemat haastattelukysymyksiin. Poliisin ennalta estävän toiminnan strategian 2014-2018 tavoitteena oli luoda suuntaviivat poliisilaitosten ennalta estävän toiminnan rakenteille ja uusi ennalta estävän työn strategia 2019-2023 asettaa toiminnallisia teemoja, joissa poliisin on onnistuttava, jotta ennalta estävä työ olisi strategian tavoitteiden mukaista. Poliisilain 1§ mukaan poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Poliisilain mukaiset toimivaltuudet ohjaavat poliisia myös Ankkuri-toiminnassa kohti poliisin strategisia tavoitteita. Sosiaali- ja terveystalvet ovat kuntien toiminnan vastuulla ja toimintatavoissa on paljon alueellisia eroja. Poliisin toimintatavat ja poliisin yleiset tavoitteet on ohjeistettu Poliisihallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä, sekä Sisäasiainministeriön hallinnonala koskevissa kehittämishankkeissa. On tärkeää sopia paikallisella tasolla yhteistyön järjestämisestä ja toiminnan tavoitteista sopimalla toimintamalli, joka toimii strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Ankkuritoiminta on otettu Suomen poliisihallinnossa käyttöön sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanosuositusten mukaisesti ja tutkimuksen avulla pyrin saamaan selvyden Ankkuritoiminnan käytännön toimintojen toimivuuteen. Opinäytetyössä tuodaan esiin millaisia eroja poliisilaitosten välillä on erityisryhmien kuten nuorten, ikääntyneiden, syrjäytyneiden ja vähemmistöjen asioiden käsittelyssä, sekä miten Ankkuritoiminta, huolta aiheuttavien henkilöiden käsittely, sekä paikallinen ongelmanratkaisu on järjestetty.

Tutkimuksen haastattelut tehtiin helmi- ja maaliskuussa 2019.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tämän opinäytetyön viitekehys koostuu virallisista asiakirjoista, poliisin ennalta estävää toimintaa ohjaavista asiakirjoista sekä ennalta estävää toimintaa johtavien poliisimiesten haastatteluista, mutta loppupäätelmät ovat kuitenkin empirialähtöisiä. Tutkimuksessa tuodaan esiin ennalta estävään toimintaan vaikuttavat ohjeet ja asiakirjat tarkastelemalla näitä virallisia asiakirjoja. Tutkimus on kvalitatiivinen semistrukturoitu teemahaastattelututkimus, joka empiirisessä osuudessaan tuo esiin poliisipäälystön mielipiteet ennalta estävän toiminnan organisoinnista, hyödyistä ja mahdollisuuksista sekä toiminnan vaikuttavuudesta.

5.2 Laadullinen opinnäytetyö ja sen tarkoitus

Etiikan peruskysymyksiä ovat kysymykset hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä. Arkisessa elämässä ihmiset ovat tai ainakin näyttävät olevan usein eri mieltä siitä, mikä on hyvää ja pahaa, mitä pitää tehdä ja mitä ei saa tehdä, mikä on sallittua ja minkä tekeminen on suorastaan velvollisuus. Tutkimusentekoon liittyy monia eettisiä kysymyksiä, jotka tutkijan on otettava huomioon. Tiedon hankintaan ja julkistamiseen liittyvät tutkimuseettiset periaatteet ovat yleisesti hyväksytyjä. Periaatteiden tunteminen ja niiden mukaan toimiminen on jokaisen yksittäisen tutkijan vastuulla. Eettisesti hyvä tutkimus edellyttää, että tutkimusenteossa noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2008, 23.)

Saksalainen sosiologi Max Weber osoitti, että kaikissa tutkimuksissa on jollain tasolla vaikutuksia tutkijan arvoista. Vain noiden arvojen kautta tietyt ongelmat tulevat yksilöidyiksi ja tutkituksi. Jopa valittu tutkimusmetodi on arvo sinänsä ja tutkimuksen johtopäätökset perustuvat laajalti tutkijan omiin moraalisiin ja poliittisiin uskomuksiin. Weberin mukaan eettiset näkökulmat ovat kuitenkin paljon tärkeämpiä, ja esimerkiksi monet tutkijat pohtivat miten välttyä saastuttamasta tutkimustaan antamalla liian yksityiskohtaista tietoa tutkimuksestaan. (Silverman 2000, 200.)

Silvermanin mukaan laadullisessa tutkimuksessa kattava tiedonkäsittely on mahdollista, koska aineiston laatu kvalitatiivisessa tutkimuksessa on korkea. Vaikka kvantitatiiviset tutkijat yrittävät selittää luotettavuutta ennakkotesteillä ja asteikoilla he voivat päätyä kuitenkin hyvin epäluotettavaan laskentaan. Tämä johtuu kysymysten sanamuotojen epäselvyydestä, jota ei esiinny kvalitatiivisen tutkimuksen kysymyksissä ja vastauksissa. Kontrastina taulukoiduille luvuille kvalitatiivisen tutkimuksen haastattelut ja litteroinnit avaavat lisätarkistusten mahdollisuuden sekä tutkijalle, että lukijalle (Silverman 2000, 185).

Kiviniemen mukaan laadullisen tutkimuksen aineiston keruussa käytetään menetelmiä, jotka vievät tutkijan lähelle tutkittavaa kohdettaan. Tällöin tyypillinen aineistonkeruun muoto on esimerkiksi haastattelu (Kiviniemi 2001, 68). Laadullisessa tutkimuksessa ei ole löydettävissä mitään väistämättä esiin nousevaa totuutta, joka voitaisiin esittää tutkimuksen kuvauksena ja tuloksena. Tutkimuksen tekeminen on selkeästi myös kirjallinen ja tutkijan tulkintojen perusteella väritynyt tuotos, joten aineiston analysointia ja laadittua tutkimusraporttia voi tässä mielessä luonnehtia tutkijan henkilökohtaiseksi konstruktioksi tutkittavana olleesta ilmiöstä. Laadullinen tutkimus on siten luonteeltaan tulkinnallista. (Kiviniemi 2001, 79.)

Tässä tutkimuksessa arvioidaan kvalitatiivisen tutkimuksen keinoin ennalta estävän toiminnan onnistumista poliisilaitosten toimialueilla, sekä pyritään selvittämään onko poliisin ennalta estävässä toiminnassa valtakunnan sisäisiä toimintamallieroja tai jotakin sellaista uutta toimintamenetelmää, joka ei vielä ole muissa poliisilaitoksissa käytössä. Aineiston määrä kvalitatiivisessa tutkielmassa on pitkälle tapauskohtainen; vastauksia tarvitaan juuri sen verran

kuin on aiheen kannalta välttämätöntä (Eskola & Suoranta 1998, 63). Robert Ennisin mukaan useilta henkilöiltä erilaillakin kuulema asia voidaan käyttää tutkijan omiin havaintoihin ja raportoida niistä muille. Hänen mukaansa havainnoinnin toteamukset palvelevat usein tutkijan järkeilyn toteutusta (Ennis 1996, 73).

Hirsjärvi & Hurme toteavat, että teemahaastattelu on osoittautunut menetelmäksi, joka sallii tutkimuksen kohteeksi valittujen henkilöiden mahdollisimman luontevan ja vapaan reagoimisen. Keskustelunomainen tietojenkeruumenetelmä saa tutkittavat suopeiksi tutkimukselle, ja vapaamuotoiset, syväiset keskustelut paljastavat asioita, joita tuskin voitaisiin saada selville muilla keinoin (Hirsjärvi & Hurme 1991, 8). Barbour toteaa, että laadullisen tutkimuksen ”kultainen standardi” haastattelu antaa tutkijalle ja haastateltavalle syväisen mahdollisuuden sananvaihtoon ja kysymysten ohella on tärkeää kuunnella aktiivisesti (Barbour 2008, 113). Barbour näkee haastattelun yhtäläillä taiteena, kuin tieteenä. Haastattelijan tyyli ja persoonallisuus vaikuttavat haastattelun kulkuun, jolloin akateemisessa tutkimuksessa tulisikin kiinnittää enemmän huomiota haastateltavan persoonallisuuteen ja tutkimusmenetelmään (Barbour 2008, 113- 114). Grönforsin mukaan teemahaastattelun voidaan katsoa kuuluvan kvalitatiivisena menetelmänä ”pehmeisiin” tutkimusmenetelmiin erotuksena tilastollisista, ”kovista” tutkimusmenetelmistä. Näiden menetelmien tieteellisyyden ei voida katsoa olevan eriasteista, vaikka esimerkiksi matematiikan tarjoamien keinojen käyttömahdollisuus on erilainen. Tieteellisyys perustuu myös muihin kriteereihin, joista tärkein on tieteellinen selitysvoima. Ero kvalitatiivisten ja tilastollisten menetelmien välillä on lähinnä tavoissa, joilla niiden tieteellinen selitysvoima osoitetaan. (Grönfors 1985, 11.)

Haastattelu on siinä suhteessa ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä, että siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2008, 199). Tutkimusta varten luotiin puolistrukturoitu teemahaastattelulomake, joka toimi haastattelutilanteessa kysymysten perustana ja lomake lähetettiin haastateltaville etukäteen tutustuttavaksi. Haastattelua täydennettiin tarkentavilla, tilanteen mukaan syntyvillä kysymyksillä. Monesti on paljon tehokkaampaa kerätä tietoa lyhyillä kysymyksillä, jotta vastauksissa voidaan varmistaa tärkeiden yksityiskohtien saaminen (Barbour 2008, 115). Ihmiset asettavat kysymyksiä ja tulkitsevat asioita kulloinkin valitsemastaan näkökulmasta ja sillä ymmärryksellä, joka heillä on. Se mitä tietoa pidämme tärkeämpänä, riippuu siitä, mistä olemme kiinnostuneita tai mitä tietoa tarvitsemme käytännössä. Lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen, johon sisältyy ajatus, että todellisuus on moninainen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2008, 156 - 157.)

Haastattelun vastaukset kirjoitettiin haastattelutilanteessa kirjalliseen muotoon ja vastauksia säilytetään kirjoittajan hallussa. Tässä opinnäytetyössä haastateltavia tai poliisilaitoksia ei yksilöidä nimellä.

5.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Tutkimusta varten tutkimusmetodiin pohjautuen muodostettiin 6 teemaa, joilla arvioitiin olevan merkitystä poliisin ennalta estävän toiminnan onnistumisen ja menetelmien arvioinnissa. Teemat ovat samat, kuin poliisin ennalta estävän työn strategian (2019-2023) linjaukset ja tavoitteiden sisältö. Jokainen teema on pyritty muodostamaan sellaiseksi, että sen avulla saadaan vastaus tutkimusongelmaan ja että se liittyy poliisin ennalta estävän työn arviointiin. Analyysivaiheen teemat olivat samoja kuin haastatteluissa käytetyt. Teemojen lisäksi haastatteluissa selvitettiin omina kysymyksinään poliisilaitosten ennalta estävän työn viestinnän merkitystä, sekä toiminnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden mittaamista. Tutkimuksen ja haastattelun teemat ovat:

1. Ennalta estävän työn rakenne poliisilaitoksissa, tavoitteet ja johtaminen
2. Eri väestöryhmien turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen ennalta estävällä toiminnalla
3. Väkivallan ennalta estäminen
4. Hyvien väestösuhteiden edistäminen, yhdenvertaisuuden toteutuminen ja polarisaation torjuminen
5. Toimivien ja tarkoituksenmukaisten ennalta estävää työtä tukevien yhteistyörakenteiden ja - prosessien varmistaminen
6. Teknologian ja innovaatioiden hyödyntäminen ennalta estävässä työssä

Tämä tutkimus perustuu haastatteluanalyysiin, jossa keskitytään pelkästään haastattelun sisältöön, ei niinkään muotoon. Haastateltujen henkilöiden lausumien sisällön tutkiminen muodostui luonteeltaan prosessorientoituneeksi. Koska Kiviniemen mukaan laadullisessa tutkimuksessa aineistonkeruun väline on inhimillinen eli tutkija itse, voi aineistoon liittyvien näkökulmien ja tulkintojen katsoa kehittyvän tutkijan tietoisuudessa vähitellen tutkimusprosessin edetessä. Tämän laadullisen tutkimuksen ominaispiirteen myötä korostuu tutkimuksen eri elementtien - esimerkiksi tutkimustehtävän, teorianmuodostuksen, aineistonkeruun ja aineiston analyysin - joustava kehittyminen tutkimuksen edetessä. (Kiviniemi 2001, 68)

Tutkimuksessa pyrin nostamaan haastateltujen lausunnoista esiin seikkoja, jotka kertovat mielipiteitä ennalta estävästä toiminnasta ja sen onnistumisesta sekä ennalta estävää työtä ohjaavien strategioiden merkityksestä työn ohjauksessa. Aineiston tarkastelussa keskeistä on löytää ne johtavat ideat ja ajatukset, joihin nojaten aineistosta voidaan tehdä tulkintoja ja

johtopäätöksiä. Kaikkea, mitä tutkimusta tehdessään näkee tai kuulee, ja kaikkea sitä aineistoa, jonka on kerännyt, ei kannata yrittää sisällyttää varsinaiseen tutkimusraporttiin. Laadullinen aineisto ei siis sellaisenaan kuvaa todellisuutta, vaan todellisuus välittyy tulkinnallisten prismojen tai tarkasteluperspektiivien välittämänä, eli tutkija siis rajaa tutkittavaa kenttää tulkinnallisen perspektiivin välityksellä, jolloin samalla otetaan myös kantaa siihen, mikä on se aineistosta esiin nouseva ydinsanoma, jonka tutkija haluaa tulkintansa avulla nostaa tarkastelun keskipisteeksi- (Kiviniemi 2001, 72.)

Tämän tutkimuksen aineiston käsittelyssä haastatteluaineistoa kertyi 46 sivua ja tämä haastatteluaineisto on ensiksi järjestetty teemoittain. Eskola & Suorannan mukaan teemoittamista seuraa varsinainen analyysi, jonka ensimmäisessä vaiheessa teemojen mukaan järjestetystä aineistosta tuodaan esiin haastattelun kohtia, jotka vaikuttavat kiintoisilta ja merkittäviltä. Mikäli haastateltava on puhunut jonkin muun teeman yhteydessä toiseen teemaan liittyvästä asiasta, on tämä asia siirretty kyseisen teeman alaisuuteen. Tämän vaiheen tarkoitus on tiivistää, järjestää ja jäsentää aineisto sellaisella tavalla, että mitään olennaista ei jää pois, vaan aineiston informaatioarvo kasvaa. Tutkimustavoitteen saavuttamiseksi metodisessa tematisoinnissa pyritään teemaryhmittelyn jälkeen nostamaan tutkimusongelmaa valaisevista teemoista esiin mielenkiintoisia sitaatteja tulkittaviksi. Kolmantena vaiheena poimitaan nämä tärkeimmät kohdat aineistosta, jolloin tutkimuksen tarkoituksesta riippuu, mitä halutaan painottaa. Tässä tutkimuksessa se tarkoittaa opinnäytetyön tekijän mielestä tutkimusongelman kannalta aineiston mielenkiintoisimpien ja toisaalta myös painokkaammin tai useimmin mainittujen kohtien esiin nostamista. Viimeisessä vaiheessa aineistosta kirjoitetaan auki edellisessä vaiheessa työstettyjen omien analyysien parhaat palat; kirjoitetaan omin sanoin tulokset siitä, mitä aineistossa on. Tällöin yhdistyvät aineistoesimerkit ja tutkijan oma ajattelu. (Eskola & Suoranta 1998, 145 - 148.)

6 Tutkimuksen tulokset

Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto ja sen aineistosta voidaan laskea frekvenssejä, sitä voidaan saattaa tilastollisen analyysin edellyttämään muotoon ja tuloksia voidaan analysoida ja tulkita monin tavoin (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2008, 203).

Ennisin mukaan tutkimustulosten raportointi sisältää sen, mitä on havainnointu (Ennis 1996, 76). Tulosten esittäminen on esityksellisesti jaettu haastatteluteemojen mukaisesti, ja jokaisen tutkimusteemaa käsittelevän osion alussa esitetään ensin taulukkona/kuviona se seikka tai ne seikat, jotka tuotiin haastatteluissa esiin erityisen vahvasti painottaen ja/tai useimmin lausuttuina. Ennen tiivistelmätaulukkoa esitetään lainauksia ja niiden analysointia sellaisista haastateltavien lausumista, jotka käsittelevät tutkimusongelman kyseistä teemaa. Osion lo-

pussa esitetään vielä tiivistelmälainauksina haastateltavien lausumista sellaisia toteamia, joita kyseinen haastateltava pitää käsitellyn teeman kohdalla relevanttina seikkana.

POTI

Haastatteluaineistosta nousee selkeästi esiin poliisin uusi tiedustelujärjestelmä, josta lähes jokainen haastateltava mainitsi. Tämän vuoksi tuon tämän aiheen tutkimustuloksen esiin tässä opinnäytetyössä. Poliisin tiedotteen 19.12.2018 mukaan poliisin tavoitteena on edistää turvallisuutta ja torjua rikollisuutta entistä tehokkaammin. Tämän työn tueksi poliisi ottaa vaiheittain käyttöön Poliisin tiedustelujärjestelmä Potin. Poti tarjoaa keskitetyn kirjaus- ja toiminnanohjausjärjestelmän sellaiselle tiedolle, jota voidaan kerätä, tallentaa ja käsitellä ennen esitutinnan aloittamista. Tietojen kattava ja yhdenmukainen käsittely lisää toiminnan läpinäkyvyyttä ja laatua. Järjestelmä lisää poliisiyksiköiden välistä tiedonvaihtoa ja yhteistyötä. Potin avulla tietoa voidaan hyödyntää sekä paikallisesti että valtakunnallisesti. (Poliisi, tiedote 19.12.2018).

Tulosten esittelyä sisältävissä haastattelulainauksissa on kullekin haastateltavalle annettu yksilöivä merkintä. P-merkintä on juokseva numeroitu merkintä, jolla haastateltavat erotetaan toisistaan haastattelujärjestyksen perusteella. Haastattelujärjestys valittiin satunnaisesti.

6.1 Ennalta estävän työn rakenne poliisilaitoksissa, tavoitteet ja johtaminen

Haastatteluaineistossa käsiteltiin poliisipäällystön mielipiteitä poliisin ennalta estävän toiminnan tehtäväkentästä: toiminnan organisointi, käytännön ohjeet, tavoitteet, toiminnan suunnitelmallisuus, toiminnan vaikutusten näkyminen ja ennalta estävän toiminnan johtamisen onnistuminen haastateltavien mielestä. Haastatteluaineistosta voidaan nostaa esiin seuraavat useasti ja vahvasti esiin tuodut lausumat.

Useasti mainittu tekijä	Vahvasti esiintunut tekijä
Ei ole erityistä kirjallista ohjetta. Ennalta estävä toiminnan rakenteita kehitetään. HAH-henkilöiden käsittely.	Toiminta on pääosin suunnitelmallista ja johdettua, mutta tekijät ovat vähissä.

Taulukko 1. Useasti ja vahvasti esiin tuotu tutkimusongelmaan liittyvä tekijä, Teema 1

Poliisin ennalta estävän toiminnan strategian 2014 - 2018 keskeinen tavoite oli luoda ennalta estävän toiminnan rakenteet kaikille poliisilaitoksille. Usean poliisilaitoksen kohdalla ennalta estävä toiminta on vielä kehitysvaiheessa ja rakenteita uudistetaan, luodaan tai ne ovat äskettäin uudistettu. Poliisin ennalta estävässä työssä toiminta on toisaalta myös vahvasti resursoitu ja suunniteltu erään haastateltavan mielestä.

*”Suunniteltua EET-toiminta se on siinä mielessä, että suunnittelemme jo etukäteen kolmi-
viikkoisjakson tehtävät ja jopa kuukauden suunnitelmat etukäteen. Resurssina meillä on
yhteensä 14 henkilötyövuotta, ja toimijoita on jokaisella alueen poliisilaitoksella. Viiden
ankkuripoliisin lisäksi on EET-tiimi, vihapuhe- ja ääriliikepoliisit, sekä noin 20 konstaapelia,
jotka tekevät satunnaisesti ennalta estävän toiminnan tehtäviä valvonta- ja hälytyssektoril-
la.” P11*

*”Organisointi on nyt muutoksessa, meillä on niin, että minä olen kokonaisuudesta vastaava.
Meillä oli jo pitkällä uusi organisoituminen, mutta se jäädytettiin, koska jäimme odottamaan
uutta strategiaa.” P4*

*”Meillä aloitti nyt 14.1.2019 toimimaan EET-toiminta, sitä ennen se oli epäorganisoitua eikä
siinä ollut omaa ryhmää.” P8*

”Sisäisistä haasteista resurssien suhteen saamme toiminnan vasta 1.3 kunnolla käyntiin.” P2

”Se on Enskan takia käymisvaiheessa ja nyt tehdään uutta.” P6

Toiminnallisten rakenteiden luominen ja toiminnan käynnistäminen odottaa myös poliisimies-
ten resursointia ennalta estävään toimintaan.

*”Nykyinen toiminta on sitä, että resurssit on käytetty hälytystehtävien hoitamiseen eli siinä
se ohjaus on, liikuteltava resurssi, jota voidaan kohdistaa jos tulee ongelmia.” P9*

Ennalta estävä toiminta on toimivaa sekä rakenteellisesti että henkilöstömäärällisesti. Poliise-
ja on sijoitettu vakituisesti ennalta estävään toimintaan ja osa henkilöstöstä toimii ennalta
estävässä toiminnassa oman toimen ohella, joka pääsääntöisesti tarkoittaa kenttäjohtalueilla
toimivia ennalta estävän toiminnan hälytystehtäväpartioita.

*”EET on fyysisesti erityistoimintaa, joka on sijoitettuna HV-sektorilla, fyysisiä ryhmiä on
EET-konstaapelit, ja alueelliset konstaapelit hälytyspartioissa otona.” P3*

”EET-ryhmä 10 henkeä on päätoiminen” P7

*”Tällä hetkellä EET vahvuus on 1+16, joka on jaettu EET-toimintaan ja uhka-asioiden käsitte-
lyyn puoliksi. Tämä on vakituinen toiminto.” P10*

Poliisin ennalta estävän toiminnan tärkeimpinä tehtävinä pidettiin sekä strategian määritel-
män mukaista ennalta estävää toimintaa ja HAH-henkilöiden eli huolta aiheuttavien henkilöi-
den uhkien arviointia ja käsittelyä.

*”Toiminta sisältää koulupoliisitoimintaa, HAH-henkilöiden käsittelyä, sekä radikalismien ja
ekstremismien käsittelyä.” P1*

"Lisäksi meillä on toimintaa uhkakoordinaatioryhmässä ja viestinnässä. Rikostorjunnassa on entisiä lähipoliiseja, jotka tekee EET-työtä." P3

"Tämä EET-toiminta on palasteltu perinteiseen EET-toimintaan ja erityiseen toimintaan, joka on uhkatoimintaa." P4

"Kyljessä on myös HAH-arviointi esikäsittelyinä, josta uhkiin liittyvät rikosasiat ohjataan rikostorjuntayksikköön uhkatutkintaan." P5

"Päätehtävät ovat Ankkuri, HAH ja ekstremismi." P7

Ennalta estävän toiminnan tavoitteiden esiin tuonti ja johtamisen onnistumisen arviointi koettiin haastavaksi. Tavoitteita ei ole kirjattu poliisilaitoksen toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin ja johtamisen hallitsemisen vaikeus tulee esiin toimintojen hajautumisen ja resurssien hajautamisen vuoksi.

"Hankalaa on johtaminen, koska EET-strategia on maailmaasyleilevä ja sen merkitystä ei tiedosteta." P1

"Johtaminen on kaksivaiheinen. Ensin ei onnistunut ollenkaan ja kun teimme henkilöstövaihdoksia, vaihdoimme ryhmää ja nyt on päinvastoin." P7

"On luotettava, että johtaminen on onnistunut." P6

"Tavoitteita ei ole määritetty yksityiskohtaisesti, vielä haetaan toimintamalleja ja konkreettisia mittareita ei ole, koska niitä ei kyetä mittaamaan. EET näkökulma pitää saada vakiinnutettua osana koko poliisitoimintaa. Uhkatutkinnan kautta voidaan mitata niiden käsittelyä sekä operatiivisia toimia." P7

"Onnistuminen on näin vähän ajan kuluessa vielä vaikea sanoa. Uskon, että saamme tuloksia aikaiseksi." P8

"Johtaminen on toisen tyyppistä ja Ankkurin kautta on huomattu, että se ei ole pelkästään perinteistä poliisityötä. Poliisille annetaan paljon roolia henkilöistä, jotka kuuluvat terveydenhuollon piiriin." P9

"Kyllä ehdottomasti johtaminen on onnistunut, rakenteiden ja resurssien varmentamisen kautta on toiminta onnistunut." P10

Tavoitteita on myös hyvin selkeästi annettu ja ne ohjaavat toimintaa.

" EET-toiminnan mahdollisimman tehokas toteuttaminen, vaikuttavuutta, ankkuri-puhutuksia ja tehtäväsuoritteita, sekä resurssien tehokas käyttö. Tavoitteet ovat Poliisin

ennalta estävän työn strategian mukaiset ja niihin on lisätty yleisen järjestyksen ja turvallisuuden parantaminen, turvallisuutta vaarantaviin ilmiöihin puuttuminen sekä yhteistyö alueen asukkaiden ja kolmannen sektorin kanssa”. P11

Ennalta estävän toiminta on myös vahvasti suunniteltua ja johdettua.

”Uuteen EET-strategiaan pohjautuen, olen laatinut EET-toimintasuunnitelman, johon tehdään vielä pieniä viilauksia. Meillä on myös ennalta estävään työhön keskiviikkoisin työvuoro-suunnittelupalaveri, jossa asiat jaetaan eli hoidetaanko ne vai vastataanko pyyntöihin kieltävästi.” P11

Haastateltava	Esiin tuotu tekijä
P1	Kaikessa mitä poliisi tekee, on jokin EET-osio, joka pohjautuu mm. laatuun. EET-asiat ovat hieman pimennossa poliisissa samoin kuin Ankkuri-toiminta ja siihen on hankala saada resurssia. Nyt on muutama hassu ukko, joka sitä tekee.
P2	Minä johdan toimintaa ja minulla on RTA ja ulkomaalaisryhmä, mutta tunnit loppuu vuorokaudesta. Näen, että jos johtamiselle ja EET-kehittämiselle annettaisiin aikaa, ehtisin suunnitella ja ehtisimme tehdä kaikkia asioita. Nyt on jo parin kuukauden virkasähköpostilaatikat tarkasti lukematta. Ajan käyttö on haasteellista.
P3	Ohjeistuksen laatimisessa on ongelma, ettei ole ollut joukkoja, joihin se olisi kohdistettu. Oma ajankäyttö määrittelee sen, miten he pystyvät asioita tekemään. EET vaatii tietynlaista persoonaa ja uskallusta tarttua uusiin asioihin ja uusiin ilmiöihin. Se vaatii myös ammattitaitoa miten puutut asiaan, vaikka siinä ei vielä olisi lainmukaista toimivaltaa. Usein tässä ollaan ihmisten ja ilmiöiden kanssa, jotka poikkeavat normaalista. He ovat personoidumpia poliiseja kuin hälytyspartiot ja joutuvat laittamaan itsensä likoon persoonana enemmän kuin muut poliisit. EET toimintaa pidetään edelleen leikkinä ja lauluna ja heitä dissataan poliisien keskuudessa.
P4	Kun perinteisesti otetaan rosivot kiinni, vaikutukset ovat hyvällä tasolla. Vaikka organisoidutaan, niin se ei paranna käytännön työtä, se riippuu tekijöistä. Vaikka olemme sirpaloituneet ja teemme otona en usko, että se toisi tehoja, mutta se selkeyttää vastuukysymyksiä. Vaikka olisimme kirkkaammin organisoiduttu, niin uhka ja radikalisoituminen työ on erilaisista kuin perinteinen EET, joka on koulupoliisityötä, sarjoittamista yms. niin niitä tarvitaan edelleen.

P5	<p>EET on hyvällä mallilla, koska olemme myös asiantuntijaorganisaatio. Näemme itsemme asiantuntijana ja johdamme asioita. Johtaja ei voi välttämättä tietää, vaan asiantuntijan täytyy kantaa vastuu osaamisestaan. Valitut toimintalinjat päättävät johtajat. EET ei ehkä näy rikostilastoissa, mutta toivotaan, että se näkyisi muilla osa-alueilla vähemmän hälytystehtäviä ja vähemmän rikoksia tutkittavaksi. Toisaalta teemme työtä, jossa luottamuksen kautta pyritään siihen, että sisäänpäin kääntyneet yhteisöt luottavat poliisiin, että ongelmat ratkaistaan yhteistyössä, eikä heidän itsensä sisällä.</p>
P6	<p>EET:n tavoitteet ovat rikosten ennalta estäminen ja turvallisuuden tunteen ylläpitäminen ja vahvistaminen. Enska puhuu 4 keinosta ja meillä on 5 eri tehtävää. Johtaminen on hajautettuna, mutta EET-työmuotojen osalta se on johdettua toimintaa. Kritiikki Sisäministeriötä kohtaan on siinä, että poliisiin EET-strategia julkaistiin 19.12., missä sisäministeriö sanoo, että he seuraavat EET-toimeenpanoa. 11 päivää olisi aikaa reagoida, että olisi pitänyt olla toimeenpanosuunnitelma ja nyt helmikuun alkupäivinä sisäministeriö on ohjeistanut Poliisihallitusta toimeenpanosuunnitelman tekemiseen. Meille ei ole kerrottu toimeenpanosuunnitelmaa, vaikka strategia on olemassa.</p>
P7	<p>Iso asia on meidän oto-verkosto, jossa koordinaattori käy keskustelemassa kaikki poliisiasemat ja kuunnellaan murheita ja mietitään mitä alueella tehdään. Vakiinnutetaan toiminta ja oto-verkosto, jotta ymmärretään että EET on olemassa. Suurin haaste on siinä, että saadaan koko poliisikunta kääntymään siihen, että tämä on muutakin kuin kukkahattutätien työtä.</p> <p>Meillä on poliisilaitoksen määräys EET-toiminnasta, jossa on isoja linjoja. Se ei vielä ole uuden strategian mukainen, mutta yleisellä tasolla kuvataan mitä se on ja mitkä ovat kunkin vastuut. Meillä on myös oma asiakirja, jossa päätehtävät on kuvattu. Lisäksi on uhkatutkintaohje, eli mitä se tarkoittaa ja miten se eroaa esitutkinnasta.</p>
P8	<p>Ei ole varsinaisesti tulostavoitteita asetettu ja se on toisaalta ihan kiva, kun ei ole mitään mihin verrata. Nyt haetaan toimintaan pohjadataa, jotta on jotakin mihin aletaan vertaamaan. On jonkin verran sitä, mitä POHA haluaa, mutta on omiakin esim. asiakaskontakteja ja puhutusten määrää tavoitteena. Koska rahoitusta on saatu pitää näyttää että on jotakin teh-</p>

	<p>tykin.</p> <p>Suunnitellaan toiminta ikään kuin sen perusteella, mitkä ongelmat meillä on, ja niitä ongelmia voi tulla meidän omasta toiminnasta (tilastot, suoritteet) tai tieto voi tulla muuta kautta ja sen mukaan kohdennetaan toimintaa sinne missä toimia tarvitaan. On pyritty luomaan selkeät mallit, esim. alle15-v jutut ja HAH jutut on linjattu sapluunoilla miten asiat hoidetaan. Tässä saa olla jämäkkä, ettei ota ihan kaikkia murheita vastaan mitä tarjotaan, vaikka haluaisikin.</p>
P9	<p>Kuuluuko tämä jokaiselle poliisimiehelle vai onko se aktiivista toimintaa, olen esittänyt tämän kysymyksen. Nyt uuden mallin mukaan se tulee sitä olemaan, mutta nyt se ei ole aktiivista, mutta on kyllä erityistoimintaa. Poliisille annetaan paljon roolia henkilöistä, jotka kuuluvat terveydenhuollon piiriin. Suunnitelmallisuus näkyy siinä, että reagoidaan rikosjuttujen kautta</p>
P10	<p>EET-erityistoiminnan kohteet valitaan tietojohdoisen poliisitoiminnan kautta ja tietoa kerätään. EET strategiasta tulee pohja toiminnan suunnittelulle. Meillä EET-toiminta on aktiivista toimintaa ja rakenteellisilla muutoksilla on tietojohdoista toimintaa tehostettu ja se tekee siitä erityistoimintaa. Tämän kautta tulee myös suunnitelmallisuus ja toiminnan johtaminen.</p>
P11	<p>Toiminnan pääpaino on konkreettisissa tapauksissa. Lähtökohtana toiminnalle on Enska ja siellä mainitut asiat. Kenttäpartiot osittain ajattelevat että toiminta on toisarvoista ja kovat keikat menevät edelle. EET- tulee koko ajan tärkeämmäksi ja motivoinnin lisääminen lisää onnistumista ja tietoisuutta toiminnasta.</p>

Taulukko 2. Tiivistelmä haastateltujen lausumista mielipiteistä, Teema 1

6.2 Eri väestöryhmien turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen ennalta estävällä toiminnalla

Haastatteluteema sisälsi poliisin ennalta estävän työn strategian 2019-2023 ensimmäiseen strategiseen linjaukseen liittyvät kysymykset poliisin näkyvyydestä ja ihmisten turvallisuuden tunteen säilymisestä ja vahvistumisesta kun poliisin ennalta estävän työn kohteena ovat erityisryhmät kuten nuoret, vähemmistöryhmät, uskonnolliset yhteisöt ja ikääntyneet ihmiset. Haastatteluaineistosta voidaan nostaa esiin seuraavat useasti ja vahvasti esiin tuodut lausumat.

Useasti mainittu tekijä	Vahvasti esiintuotu tekijä
Poliisi ei näy riittävästi	Poliisin läsnäolo voi myös tuottaa turvattomuuden tunnetta

Taulukko 3. Useasti ja vahvasti esiin tuotu tutkimusongelmaan liittyvä tekijä, Teema 2

Lapset ja nuoret ovat tulevia aikuisia, ja perusta luottamukselle poliisiin luodaan varhain. Jos poliisiin ja nuorten kohtaaminen tapahtuu vain tilanteissa, jotka ovat nuoren kannalta epämiellyttäviä ja kielteisiä, voi tämä synnyttää epäluottamusta ja negatiivista suhtautumista poliisiin. Poliisiin tulee myös ymmärtää nuorten kieltä säilyttäen samalla poliisin rooli ja asema. Samalla vähemmistöryhmiin, kuten eri etnisiin ja uskonnollisiin vähemmistöihin ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien nuorten luottamus poliisiin voi olla huomattavasti yleistä tasoa alhaisempi. Harvaan asutuille alueille on muodostunut pieniä nuorten ryhmiä, jotka eivät enää luota poliisiin vanhempiensa tapaan, ja myös erilaisiin väkivaltaisiin ääriryhmiin kuuluvat tai näitä tukevat nuoret kokevat poliisiin usein vihollisenaan. Poliisin ennalta estävässä toiminnassa huolehditaan siitä, että poliisi kohtaa nuoria ja heille syntyy positiivisia kohtauksia, jotka vahvistavat nuorten luottamusta poliisiin. Keskustelu ja vuorovaikutus edellyttävät molemminpuolista luottamusta, ja luottamus syntyy vain kanssakäymisen ja toisen osapuolen tuntemisen tuloksena. Luottamusta tarvitaan erityisesti silloin, kun jotain vakavaa tapahtuu. Luottamuksen rakentamista ei voida aloittaa enää siinä vaiheessa, kun kriisi on käsillä. (Poliisin ennalta estävän työn strategia, 17, 21)

Poliisin läsnäolon riittämättömyyttä pidettiin lähes yksimielisesti resurssipuutteesta johtuvana tekijänä ja poliisin ennalta estävää toimintaa liian reaktiivisena. Ennalta estävä toiminta on lähinnä ”tulipalojen sammuttamista” ja näkyvyys ja näkymättömyys rinnastettiin varsinkin harvaan asutuilla alueilla kansalaisten epätasa-arvoiseksi kohteluksi.

”Ei näy. On jälkijättöistä ja väkeä on vähän.” P1

”Ei näy riittävästi, ollaan mitä ehditään. Enemmänkin voisi olla. EET-toiminta on yleistä läppää.” P2

”Poliisi on läsnä niillä resursseilla mitä on. Täysin riippuvainen resursseista, joilla voimme sitä näkyvää turvallisuuden tunnetta tarjota.” P3

”Poliisin läsnäolo ja näkyvyys, joka ei ole preventiivistä sinällään, ei ole riittävä. Läsnäolo on lähestyttävyyttä ja sen kautta päästään turvallisuutta lisääviin asioihin.” P4

”Ei näy, eikä ole läsnä riittävästi. Johtamisen kannalta ei näy vielä riittävästi. Yksittäisiä pyyntöjä tulee esim. kouluista, mutta niihin ei aina pystytä panostamaan.” P7

”Ei näy riittävästi, sillä tämä ei ole tasapuolista. Palaute on selvä, kansalaiset eivät ole tyytyväisiä” P9.

”Tämä on kaksipiippuinen juttu, mielestäni ei näy riittävästi, poliisin tulisi näkyä riittävästi ja enemmän.” P11

Poliisin näkyvyyttä pidettiin myös riittävänä.

”Kyllä poliisi on riittävästi läsnä ja paljon on keskusteluja ollut uusista keinoista, joista yksi on lähiöpoliisitoiminta. Valitsimme yhden lähiön, jossa 2 poliisia alkaa tekemään lähiöpoliisitoimintaa työnantajan viitoittamalla tiellä” P4

Vähemmistöryhmien tunnistamista ja yhteydenpitoa kyseisiin ryhmiin ennalta estävässä poliisitoiminnassa ei tehdä tai sitä tehdään hyvin vähän. Vähemmistöjen todettiin myös olevan heikommassa asemassa, sillä poliisi nähtiin valtaapitävien koneistona ja esitettiin kysymys kenen turvallisuutta me ylläpidetään. Poliisin ajattelutavan tulisi muuttua, sillä liian helposti luokitellaan tietynlaiset vähemmistöryhmät rikolliseksi aineeksi.

”Vähemmistöryhmiä ei ole kartoitettu ja samoin uskonnollisia yhteisöjä ei ole otettu agendalle.” P1

”Uskonnolliset yhteisöt ovat lähinnä Supon heiniä. Emme ole kauheasti olleet heidän kanssaan yhteyksissä”. P2

Vähemmistöt on melko laaja-alainen käsite ja aina joku kuuluu johonkin vähemmistöryhmään. Miten se määritellään? Terminologinen vaikeus, miten priorisoidaan kun niitä on niin paljon? P6

Ikääntyneet- ja nuoret ihmiset ovat ennalta estävän toiminnan kohderyhminä useissa poliisilaitoksissa.

”Nuoriin on koetettu panostaa ja Ankkurin kanssa ollaan tekemisissä. Ikääntyneet ovat meillä kohteina ja yhdessä nuorten kanssa toiminnan pääpainona.” P1

”En tiedä miten ikääntyneiden turvallisuudentunne olisi vahvistunut meidän toimesta, ehkä tiedottamisen kautta, joka sekin on tapahtunut tiedotuspäällikön toimesta.” P2

”Ikääntyneet ovat nouseva trendi. Mielenkiintoinen kohde, jos sen esineellistää. Sen ikäiset ihmiset ovat hyväkuntoisia, mutta samoin kuin nuorissa siellä on iso joukko, joka ei edes tarvi poliisin palveluja.” P6

”Näistä ei erikseen nouse mikään ryhmä esiin. Kaikkiin on jotain tehty, mutta ne ovat hajallaan rehellisesti sanoen. Ikääntyneille ei ole tehty yhtään mitään.” P7

”Ikääntyneisiin joku muu ratkaisu kuin Ankkuri, joka ei välttämättä ole poliisi. Esimerkiksi miten poliisi voi vaikuttaa iäkkään haja-asutusalueen ihmisen turvallisuuden tunteeseen.” P8

"Meillä on tärkeimpinä kohderyminä lapset, ikääntyneet ja vähemmistöt." P11

Turvallisuuden tunteen vahvistamisen keinoja eivät haastateltavat maininneet. Joidenkin mielestä liiallinen näkyvyys ja poliisin uuden kaluston esittely mediassa lisäävät jopa turvattomuuden tunnetta. Myös huumausainerikollisuuden kasvu tuotiin haastatteluissa ennalta estävää toimintaa työllistävänä tekijänä esiin.

"HEVI-ajoneuvot ovat militarisoitua ja se voi johtaa EET:ssä oman työn vaikeuskertoimen lisääntymiseen. Antaako se signaalin, että poliisi on varustautunut ja vastapuolikin varustautuu. Poliisi on hyödyntänyt teknologiaa, joka on ennen ollut puolustusvoimien käytössä." P6

"On hyvä, että pyritään löytämään yhteisiä ratkaisuja, ja pitää muistaa että laitokset ovat erilaisia Suomessa. Voidaan ottaa joku ydinasia, mutta kaikkia nyanseja ei voi ottaa. Pitäisi ottaa ongelmalähtöisyys paikallisesti huomioon. Pitää olla luova, eli tämä EET-ei ole kovin yksinkertainen asia ja tätä ei voi viedä rautalankamallina eteenpäin." P8

"Katuhuumeet ovat pinnalla ja kouluilla luennoidaan." P1

"Huumausaineen maahantuonnissa on EET-painopiste." P2

"Välineitä tarvitaan, mutta pitääkö niiden näkyä ennen kuin niitä tarvitaan, on iso kysymys, johon kenelläkään ei liene oikeaa vastausta." P3

"Yhteiskunta on sellainen, että joudumme reagoimaan tosi nopeasti erilaisiin asioihin, jotta voimme reagoida turvallisuuden tunteen vähenemiseen vastavoimalla ja tämä on uusi vaatimus. Yhteiskunta on mennyt raaemmaksi ja kovemmaksi ja poliisille on haaste, jos turvallisuuden tila heikkenee, niin onko tässä riski, että varautuminen lisää turvattomuuden tunnetta." P3

"Kun olimme kaupungilla meiltä tultiin kysymään, että uskaltaako täällä liikkua kun on poliiseja näin paljon." P5

Haastateltava	Esiin tuotu tekijä
P1	Yhtään koulusta tullutta ilmoitusta ei pääse läpi, vaan kaikkiin ilmoituksiin reagoidaan ja käymme koululla keskustelemassa.
P2	Enemmän pitäisi poliisin näkyä varsinkin siellä missä nuoria ja lapsia liikkuu. Turvallisuuden tunteen säilyminen ja vahvistuminen näkyy sillä tavalla, että nuoret tietää, että olemme yhteyksissä Etsivän nuorisotyön, viiranomaisten ja järjestöjen kanssa.

P3	Meidän pitäisi varmistua että turvallisuuden tunne ei vähene, vaan se paranee ja nimenomaan itsellekin voidaan näyttää että työllä on jokin tarkoitus ja hyöty. Silloin se näkyy ulkopuolisillekin.
P4	Uskon, että kun poliisi on mukana maahanmuuttajayhteisöissä ja kaupungin järjestämissä prosesseissa, tulee poliisin näkökulma mukaan ja sillä iso merkitys kun jalkaudutaan yhteisöihin ja kolmannen sektorin järjestämiin tapahtumiin. Tulee kontrollin näkökulma mukaan ja siinä olemme onnistuneetkin.
P5	Poliisin läsnäolo voi myös tuottaa turvattomuutta, vaikka edistetään yhdenvertaisuutta ja saada aikaan luottamusta. Tässä meillä on vielä paljon tekemistä ja paljon on vielä oletuksia ns. vihollisoleuksista.
P6	Jos olisi nykyinen teknologia ja 1980-luvun resurssit, toiminta oli onnistunutta. Pitäisi laittaa enemmän paukkuja turvallisuusajatteluun ja poliisin tulisi luoda isäroolia kertoakseen nuorille vaaran paikoista.
P7	Kaikkiin erityisryhmiin on tehty jotakin, mutta toiminta on hajallaan. EET on erityistoimintaa mitä suurimmassa määrin ja se on tiedustelutoimintaa ja tiedon hankintaa. Meillä EET-tarkoittaa telekuunteluluiden ja operaatioiden johtamista.
P8	Kuntatapaamisessa oli mukana pieniä paikkakuntia ja heidän viestinsä oli, että poliisi ei käy juuri ollenkaan. Hyvä Helsingin käytänte ei välttämättä sovellu tänne, vaikka se sinällään olisi hyvä ja teemme paljon yksilöllisiä ratkaisuja.
P9	Huumausainerikollisuus on räjähtämässä käsiin. Meillä ei oikeastaan ole muita erityisryhmiä. Ikääntyneille lähinnä viestinnän kautta on luentoja turvallisuudesta.
P10	Nämä kaikki kohteet tarvitsevat läsnäoloa ja positiivista poliisin kohtaamista. Kaikkien ryhmien osalta voi sanoa samalla tavalla. EET toimii Ankkuritoiminnan jalkauttamisen kautta ja ikääntyneille ihmisille meillä on koulutuspaketteja.
P11	Jos meillä ankkuri pystyy ottamaan puhutukseen nuoria ja heti tehdään interventio, niin saadaan vaikuttavuutta aikaiseksi.

Taulukko 4. Tiivistelmä haastateltujen lausumista mielipiteistä, Teema 2

6.3 Väkivallan ennalta estäminen

Haastattelussa haettiin vastausta kysymykseen, onko EET-toiminnalla ollut vaikutusta alueen turvallisuuteen ja miten tämä on näkynyt kun tarkastelussa on katuväkivalta, perhe- ja lähisuhdeväkivalta, väkivaltainen ekstremismi ja radikalisoituminen. Haastatteluaineistosta voidaan nostaa esiin seuraavat useasti ja vahvasti esiin tuodut turvallisuuden vaikuttamiseen liittyneet lausumat.

Useasti mainittu tekijä	Vahvasti esiintunut tekijä
Turvallisuusverkosto vähentää väkivaltaa.	Olemassa olevan tiedon hyödyntäminen toimintaa kohdistettaessa.

Taulukko 5. Useasti ja vahvasti esiin tuotu tutkimusongelmaan liittyvä tekijä, Teema 3

Turvallisuusverkoston luominen sidosryhmien kanssa koettiin hyväksi toimintamalliksi vähentää väkivaltaa ja ennalta ehkäistä väkivaltaisia tapahtumia. Poliisin ennalta estävällä toiminnalla nähtiin olevan positiivista merkitystä rikostilastojen kehitykseen ja toisaalta nähtiin myös, ettei sillä ole lainkaan merkitystä. Väkivaltainen rikoskierre tulisi jo ennalta estää, sillä nyt niitä on pystytty vain katkaisemaan. Väkivaltaa ennalta estävien mittareiden puute vaikeuttaa toiminnan onnistumisen arviointia, mutta siitä huolimatta onnistumisiakin tuotiin esiin. Poliisi osallistuu moniammatilliseen Marak- riskinarviointimenetelmään, joka on keskeinen työmuoto perhe- ja lähisuhdeväkivallan ja naisiin kohdistuvan väkivallan ennalta estämiseksi ja uusiutuvan väkivallan riskin arvioimiseksi (Poliisin ennalta estävän työn strategia, 25).

”Kyllä sekin on hallittavalla tasolla ja katuturvallisuusindeksi on parantunut ja katuväkivalta on vähentynyt.” P4

”Muutama hyvä esimerkki on isoista projekteista lähiöistä, joissa kauppiat ja asukkaat valittivat järjestyshäiriöistä ja paikallisista ongelmista. Teimme ison duunin, jossa liikkeenharjoittajilta kysyttiin mikä luo turvattomuutta niiltä kaikilta asiakkailta jotka tilaa käyttivät. Mukana asiakkaissa oli myös huumeiden käyttäjiä. Loimme ison turvallisuusverkoston, jossa työstimme ongelmaa ja suunnittelimme tavoitteet ja keinot. Sen jälkeen arvioimme, miten tilanne on parantunut. Näillä olemme saaneet positiivisia tuloksia. P5

”En usko tähän, että EET-toiminnalla olisi pystytty vähentämään, mutta aatemaailma-ajattelulla on pystytty.” P6

”Perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan on käytössä työkalu Marak ja siihen liittyen yksittäisiä henkilöitä on puhutettu, eli sillä on ollut merkitystä eli olemme päässeet mukaan perheiden ongelmiin sekä tekijän, että uhrin näkökulmasta.” P7

”Tällä alueella ei ole kokemusta.” P8

”EET ei ole näihin asioihin paljontaan puuttumaan pystynyt.” P9

”Kyllä on ollut vaikutusta. Kaikki peruspoliisityö on ennalta estävää toimintaa, ja sillä on ehdottomasti vaikutusta. se näkyy siinä että pystymme puuttumaan esim. Marakilla perheongelmiin ja katuväkivaltaan pystymme ennalta kohdentamaan valvontaa, mikä tarkoittaa ennalta estävyyden tehostumista.” P11

Väkivaltainen ekstremismi ja ääri liikkeet ovat lisänneet näkyvyyttään yhteiskunnassa, mikä lisää turvattomuuden tunnetta ja pelkoa ihmisissä. Ennalta estävän strategian mukaan puuttumalla radikalisoitumisprosessiin voidaan vähentää vakavan väkivallan ja joukkosurmien määrää ja mahdollisuutta. Jokainen poliisilaitos ennalta estää vakavaa väkivaltaa toteuttamalla toimintaa, jossa huolta aiheuttaviin henkilöihin liittyvä väkivallan riski arvioidaan ja yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa ohjataan heidät saattaen väkivallan riskiä vähentävien palvelujen piiriin. Toiminta edellyttää yhteistyötä paikallisten viranomaisten kanssa, erityisesti terveydenhuollon viranomaisten kanssa. (Poliisin ennalta estävän työn strategia, 26)

”Katuväkivaltaan en osaa sanoa. Ekstremismiin ja radikalisoitumiseen tartutaan heti jos jostain tulee tietoa ja lähdemme heti tiedon alkulähteille ja otetaan yhteyttä henkilöihin ja puhutetaan.” P1

”Tilastojen mukaan väkivalta on vähentynyt, mutta tuskinpa EET-toiminnalla siihen on ollut vaikutusta”. P2

”Mittareita meillä ei ole. Tilannekuva meillä on parantunut radi-, uhka- ja kadulla toimivien ääriryhmien näkymisessä. Olemme saaneet näitä esille. Olemme saaneet katkaistua joitakin nuorison väkivalta kierteitä. Oikeasti meidän olisi pitänyt saada ne estettyä.” P3

”Meillä EXIT-toiminto on ennalta estävää rikostorjuntaa, jonka tavoitteena on auttaa ihmisiä irtautumaan järjestäytyneistä rikollisryhmistä ja radikaalista ideologiasta ja ääriajattelusta.” P11

Haastateltava	Esiin tuotu tekijä
P1	Katuväkivallan osalta EET-toimintaa on mainostettu ja ihmisillä on yhteystiedot, joten osaa ottaa yhteyttä.

P2	En usko että kovin paljon EET-toiminnalla on merkitystä väkivaltatilastojen vähenemiseen. Radikalismia meillä ei ole.
P3	Mittareita meillä ei ole väkivallan vähenemisessä tai lisääntymisessä. Tilannekuva meillä on parantunut radi-, uhka- ja kadulla toimivien ääriyhmiön näkymisessä. Miten pystymme näyttämään jotain sellaista mitä ei ole tapahtunut? Olemme verkostoituneet ja EET-asioita käsitellään uhkarviossa ja Ankkurissa. Puutuimme anarkistiporukan liikkumiseen ja kokoontumiseen rajoittamalla heidän oleskeluaan tietyllä alueella ja sen jälkeen tuli kritiikkiä siitä, että miksi näin tehtiin. Tämän näyttäminen että poliisi teki jotakin, ja sitten ei tapahtunut mitään, on ongelma ja sitten kritisoidaan miksi ette puuttuneet ennalta kun häiriötä tapahtui.
P4	Yksittäisiä ilmiöitä ja tekoja nousee esiin, mutta EET- ei niitä olisi pystynyt estämään, koska tapahtumat ovat usein netissä, joten siihen ei olisi pystynyt vaikuttamaan ennalta. Lähiöpoliisitoiminta, joka käynnistettiin, niin siinä on tavoitteena uusilla keinoilla jalkautua maahanmuuttajien luokse. Se ei siis ole pelkkää ulkomaalaispoliisin toimintaa, vaan uudet kontaktit luovat uusia näkökulmia.
P5	Mittaaminen on vaikeata. Tuomme paljon esiin epäterveitä yhteisöjen valtarakenteita.
P6	Perhe- ja lähisuhdeväkivallasta ei ole tilannekuvaa. Näen asian realistisen pessimistisesti.
P7	Temppuja on tehty ja puhutusten kautta jokin vaikutus on ollut. Mittareita ei ole eikä Patja-asioilla pysty mittaamaan tätä toimintaa.
P8	Jos on alue, missä on tällaista väkivaltaongelmaa, niin siihen voidaan puuttua lisäämällä kohdennettua valvontaa. Samalla tavalla Ankkuri-toiminnalla pystytään puuttumaan pahimpiin tapauksiin.
P9	EET-toiminnalla ei ole ollut vaikutusta alueen väkivaltatilanteeseen juurikaan. Se on enemmänkin vaikuttanut esille tulleiden ongelmien ratkaisuun.
P10	Paras esimerkki on jalkautumisella nuorten pariin, jolla pystyttiin estämään nuorten väkivaltainen yhteenotto. Siitä saatiin tieto, jota käsiteltiin ja saatiin paikannettua paikka. Tätä tämä on parhaimmillaan. EET-

	jalkautuminen on koettu positiiviseksi kansalaisten keskuudessa.
P11	Olemme läsnä.

Taulukko 6. Tiivistelmä haastateltujen lausumista mielipiteistä, Teema 3

6.4 Hyvien väestösuhteiden edistäminen, yhdenvertaisuuden toteutuminen ja polarisaation torjuminen

Poliisin toimialueen kokonaisuuden hallinta vaikuttaa ennalta estävän toiminnan ymmärtämiseen, hahmottamiseen ja toimenpiteiden aloittamiseen. Haastattelussa haettiin poliisipäällystön mielipidettä siitä miten strategian linjausta hyvistä väestösuhteista, yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja polarisaation torjumisesta toteutetaan poliisilaitosten ennalta estävässä työssä. Haastatteluaineistosta voidaan nostaa esiin seuraavat useasti ja vahvasti esiin tuodut tämän strategisen linjauksen toteutumiseen liittyneet lausumat.

Useasti mainittu tekijä	Vahvasti esiintuotu tekijä
Yhteistyö syrjäytymisvaarassa olevien kanssa. Tiedonhankinta ja kontaktin ottaminen.	Syrjäytymistä ja polarisaatiota pyritään estämään.

Taulukko 7. Useasti ja vahvasti esiin tuotu tutkimusongelmaan liittyvä tekijä, Teema 4

Poliisin ennalta estävän strategian 2019 - 2023 mukaan hyvät väestösuhteet edistävät yhteiskuntarauhaa, mikä lisää ihmisten turvallisuutta ja samalla myös turvallisuuden tunnetta. Todellisen yhdenvertaisuus toteutuu silloin, kun ihmiset ovat tietoisia vaikutusmahdollisuuksistaan ja oikeuksistaan, vaikka se riippuukin heidän yhteiskunnallisesta asemastaan. Poliisi pystyy vaikuttamaan väestösuhteisiin omalla toiminnallaan noudattaen työssään asiallisuutta, puolueettomuutta ja sovinnollisuutta. Poliisin tulisi kohdella kaikkia ihmisiä puolueettomasti. Polarisaatio ja vastakkainasettelu ovat lisääntyneet yhteiskunnassa ja keskeisiä välineitä tässä lisääntymisessä ovat valeutiset ja vihapuhe, jota erityisesti väkivaltaiset ääriliikkeet käyttävät hyödykseen.

”Messuilla nämä aiheena ovat olleet esillä ja siellä poliisi on jakanut T-paitoja Stop kiusaamiselle ja paistomme makkaraa. Erilaisia teemoja olemme myös järjestäneet asian tiimoilta.” P1

”Polarisaation ja syrjäytymisen estämisprojekti on selkeä projekti, jossa kunnille ja päättäjille jaetaan tietoa ja yhdessä pyritään pääsemään toiminnan keskiöön.” P2

”Emme itse tuo esille näitä etnisiä taustoja, sukupuolen tai syrjimyksen taustoja vaan pyrimme ohjaamaan estäen tapahtuman vaikutukset riippumatta ketkä henkilöt ovat aktiivisia. Meillä ei ole etnisyyden yms. syyn takia ryhmittyneitä porukoita vaan ne ovat hirveän hete-

rogeenisia jäsenistöllään. Luokittelemme nämä ainoastaan vaikutuksella. Näin kun ohjaamme emme syrji, eikä meillä ole siihen tarvettakaan.” P3

”Kyllä me olemme tehneet tätä, uhkatoiminta ja ulkomaalaistoiminta on tätä tehnyt, esim. kielteisen maastapoistamispäätöksen saaneiden kanssa tehdään jatkuvaa yhteistyötä RTA:n kanssa, että he pysyisivät yhteiskunnan palveluissa mukana.” P4

”Sähköinen verkko on vihapuheen ponnistusalusta, nyt kun se Janitskin verkkoalusta saatiin pois ja tuomiolle, ihmiset huomasivat mitä skeidaa siellä oli.” P5

”Kyllä nämä on huomioitu ja yhteistyön kautta asiaa hoidetaan.” P11

Haastateltava	Esiin tuotu tekijä
P1	Polarisaatiota vähennetään pyrkimällä löytämään ilmiöitä ja sammuttamaan ne.
P2	Tietojohtoisuuden ja rakenteiden muokkaaminen kautta jalkautetaan EET-toiminta syrjäseuduille.
P3	Oman toiminnan pitäisi perustua faktoihin, eikä vain ilmaan heitettyyn toisen ihmisen mielipiteeseen tai ajatuskuvioon. Joudumme itse käskemään itseämme menemään asioihin, jotka eivät välttämättä ole meille läheisiä tai tärkeitä. Nenä pitää tunkea joka paikkaan, jotta osaamme kertoa muille mitä tämä on.
P4	Yhteistyö kaupungin kanssa ja siellä olevan maahanmuuttotoiminnon kanssa on jokapäiväistä.
P5	Poliisikouluun hakeutumiseen olemme kannustaneet hakemaan. Jeesaamme myös rikosprosessissa uhreja. Yhteiskuntarauhan vuoksi olemme myös yhteydessä tutkijaan, jotta juttu etenisi tutkinnassa ja saisimme virallisesti ongelmat ratkaistua, eivätkä he lähtisi kostokierteeseen. Jos he kokevat, että heitä kohdellaan huonosti, he radikalisoituvat helposti.
P6	Meillä on 44 eri kuntaa, niin polarisaatiokeskustelu eri kunnissa on erityyppistä. Tässäkin tulee nopeasti ja helposti fokuksen siirtäminen siihen, että keskustellaan vain rikostorjunnasta tai hälytys- ja valvonta-asioista. Meillä ei ole tarjotinta, josta voisimme aktiivisesti tarjota palvelua. Kunnalta pitäisi saada tilannekuva ja toimia sen mukaan. Nyt kunta kysyy poliisilta, miltä näyttää. Emme välttämättä edes tiedä mitä se asukas haluaa ja riippuu siitä mihin asukas tyytyy, niin sieltä se yhdenvertaisuus

	syntyy.
P7	Todellisuus on sitä, että jos oikeasti halutaan tehdä, niin väkimäärän pitää lisääntyä. Jos ei ole kontaktia tätä työtä ei voi tehdä. EET-ryhmän vahvuus on 1 % poliisilaitoksen vahvuudesta. Jos se olisi esim. 5 %, niin saisimme 20 äijää lisää ja sillä olisi merkitys tähän työhön. Olen itse käyttänyt termiä toimintaympäristön tilannekuva, en pysty sanomaan mitkä ovat kriittiset paikat eli oman tietoisuuden lisääminen toimintaympäristöstä, jolloin voidaan tehdä järkeviä päätöksiä. Yksittäiset viestit eivät lisää tätä tietoisuutta. Haluan viedä tätä pidemmälle.
P8	Ei ole otettu huomioon, vaan tämä on pikemminkin sivutuote. Emme ole miettineet polarisaatiota, vaikka tänään kuulinkin kuntien tapaamisessa, että pikkukunnat eivät mielestään ole samanarvoisessa asemassa kuin pääpoliisiaseman paikkakunnat.
P9	Tämä on meillä poliisilaitoksen strategiassa mainittu ja tätä on terävöitetty. Aiemmin ei ole osallistuttu yhteisiin tapahtumiin, mutta nyt on osallistuttu tapahtumiin ja on jopa listattu mihin meidän pitää osallistua. Yhdenvertaisuus näkyy saadussa palautteessa. Polarisaatiota torjutaan sillä, että pyritään näkymään ja pidetään palvelut yllä.
P10	Tämä on koko poliisilaitoksen yhteinen tavoite ja mm. poliisipäällikkö on järjestänyt tapaamisia tämän teemaan alla yhteistyökumppanien kanssa. EET-toiminnon rakenteet on nyt varmistettu ja resursointi, niin on työkaluja tehdä tätä. EET-johdettujen rakenteiden kautta ja tietojohdoisuuden kautta on parasta polarisaation estämistä eikä sitten vasta kun ongelmat ovat konkretisoituneet. Olemme ottaneet yhteyttä ja keskustelleet asioista, joilla olemme ongelmia estäneet. Kaikki perustuu tietojohdoisuuteen, josta tulee tietomalli, miten kohteet valitaan ja miten edetään.
P11	Meillä on ylikonstaapeleilla paljon yhteistyökumppaneita ja oman strategian mukaisesti olemme kansalaisiin yhteydessä. Polarisaatiota pystytään torjumaan. Syrjäytymisvaarassa oleviin paneudutaan mm. Ankkuri-toiminnan kautta ja heidät otetaan kohteeksi. On siinä ja siinä onko tämä poliisille kuluva työtä.

Taulukko 8. Tiivistelmä haastateltujen lausumista mielipiteistä, Teema 4

6.5 Toimivien ja tarkoituksenmukaisten ennalta estävää työtä tukevien yhteistyörakenteiden ja prosessien varmistaminen

Haastattelussa haettiin poliisipäällystön mielipidettä siitä miten varmistetaan strategian linjauksista ja tarkoituksenmukaisista ennalta estävää työtä tukevista yhteistyörakenteista ja prosesseista, sekä millaisena päällystö näkee ennalta estävän toiminnan työmuodot Ankkuri-toiminnan, lähipoliisitoiminnan, Marak-toiminnan, POR-toiminnan ja HAH-toiminnan merkityksen ja näiden toimintojen johtamisen. Haastatteluaineistosta voidaan nostaa esiin seuraavat useasti ja vahvasti esiin tuodut tämän strategisen linjauksen toteutumiseen liittyneet lausumat.

Useasti mainittu tekijä	Vahvasti esiintuotu tekijä
HAH-käsittely on tärkeä ja se on organisoitu hyvin.	Kaikki nämä toiminnot ovat merkittävän tärkeitä ja yhteistyö on toimiva poliisilaitoksen sisällä ja sidosryhmien kanssa.

Taulukko 9. Useasti ja vahvasti esiin tuotu tutkimusongelmaan liittyvä tekijä, Teema 5

Viranomaisten välinen, sektorirajat ylittävä ja järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on suomalaisen vahvuus ja voimavara. Hyvä yhteistyö on yksi syy siihen, että Suomi on yksi maailman turvallisimmista maista. Poliisin ennalta estävässä työssä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on keskeistä. Poliisin ennalta estävä työ ja siihen liittyvä osaaminen ja tieto palvelevat koko poliisilaitosta ja sen tavoitteita. Tulosten saavuttaminen resursseja tehokkaasti käyttäen edellyttää, että yhteistyö on organisoitua, tavoitteellista ja siihen osallistumisen vastuut ovat selkeät. (Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023, 29)

Ankkuri-toiminta on olemassa tai tulossa ja sen tärkeys kerrottiin myös haastatteluissa. Varsin vahvasti tiedostettiin jokaisen neljän työmuodon kohderyhmän tunnistaminen ja näillä toiminnoilla tavoiteltava vaikutus. Lähipoliisitoiminta ja paikallinen ongelmanratkaisu saivat haastatteluissa kuitenkin vähemmän huomioita kuin muut työmuodot.

”Ankkuri on käytössä kahdella kenttäjohtoalueella ja mallia on haettu mm. Hämeenlinnasta. Marakkia tehdään monella tasolla. POR, kun todetaan jossakin kylällä jokin ongelma esim. hasiksen myyntiä, niin me otamme sen kohteeksi ja mietimme miten sen ratkaisemme, ilmiöpohjalta.” P1

”Ankkuri on tulossa ja paikallista ongelmanratkaisua on joka puolella. HAH on meillä ja lähipoliisitoiminta on meillä käytössä.” P2

”Uhka merkitys on siinä, että saadaan tietoa uhkahenkilöistä, määristä, tyypeistä, miksi juuri meidän alueella on tällaisia uhkia. Saamme myös muilta toimijoilta tietoa ja voimme vertailla kokonaiskuvaa tilanteesta ja toisaalta voimme tarjota heille tietoa mitä meillä on.

Mitä enemmän pystymme vaihtamaan tietoa, sitä suurempi mahdollisuus meillä on saada toimiva ratkaisuja uhkien lieventämiseen. Näillä kaikilla on hyvin suuri merkitys EET-kohdentamisessa. Näillä yhteistyöprosesseilla meillä on mahdollisuus saada oikeita vaikutuksia.” P3

”Näitä johdetaan hyvin ja tämän tyyppinen toiminta on uhka- ja RTA-toiminnalla. Tämä on keskitetty sinne ja siellä on vaativat tapaukset ja henkilöt, jotka on syrjäytymisen ja radikaalisoitumisen uhan alla. Yhteistyö poliisilaitoksen sisällä on vahvaa ja tämä toimii.” P4

”Nämä ovat rakenteissa sisällä.” P6

”On ollut kiva huomata, että kaupunki on odottanut, että tällainen ryhmä muodostuu, ja kaikki haluaa nyt palaveerata ja muodostaa toimintamalleja. Kiva tehdä töitä kun ei tarvitse tehdä myyntityötä, vaan kaikki haluaa mukaan. On tärkeää, että yhteistyö sujuu ja yhteishenkilöt ovat olemassa.” P8

”Lähipoliisitoimintaa ei ole, eikä ole suunnitteillakaan.” P9

”Meidän muodostamat palvelupaketit lisäävät tietoisuutta, siitä mitä palvelua poliisi voi tarjota ja mitä meiltä voi odottaa. Nämä ovat meillä rakenteissa.” P11

Poliisin ennalta estävä työ ja siihen liittyvä osaaminen ja tieto palvelevat koko poliisilaitosta ja sen tavoitteita. Tulosten saavuttaminen resursseja tehokkaasti käyttäen edellyttää, että yhteistyö on organisoitua, tavoitteellista ja siihen osallistumisen vastuut ovat selkeät. Periaatteena on, että ilman erityistä syytä ei luoda uusia yhteistyörakenteita vaan osallistutaan jo olemassa oleviin yhteistyörakenteisiin ja -prosesseihin. (Poliisin ennalta estävän työn strategia, 29)

Poliisin ennalta estävän työn strategian vaikutus poliisilaitosten työtapoihin koettiin vahvaksi, ja toimintatavat sekä johtaminen ovat strategiaa tukevia.

”Strategia on vaikuttanut ja olemme koittaneet rakentaa sen suuntaiseksi. Se on ohjaava asiakirja, joka on suunnittelun pohjalla. Se että ei olla vielä päästy pidemmälle, johtuu siitä, että se on vielä talon johdolla työn alla.” P1

”Aika pitkälle työtapojen muodostaminen on noudattanut sisäisen turvallisuuden strategiaa 2017, ei tässä uudessa strategiassa ole mullistavaa.” P2

”Hyvä tahtotila on olemassa ja raportointiin meillä on tullut ohje ja tukiyksikkönä velvoitamme itsemme kokoontumaan 6 viikon välein. Työtavat nähdään raportointivelvollisuuden kautta.” P6

”Strategialla on voimakas merkitys. Rakenne on laitettu uusiin puihin ja nyt perustettiin EET-yksikkö, johon satsataan.” P9

”Strategia on pohjalla kun olen toimintasuunnitelmaa tehnyt ja korostamme näitä asioita.” P11

Poliisin ennalta estävää toimintaa pidettiin haastateltavien mielestä erityisosaamisena ja -toimintana, joka hyödyttää myös muita poliisin toimintatapoja. Ennalta estävän työn strategian määritelmän mukaisesti poliisin ennalta estävä työ on erityistoimintaa, joka on aktiivista ja suunniteltua sekä johdettua toimintaa.

”EET on osaltaan myös tiedustelua, joka tukee tietojohtoisuutta, joka tukee koko poliisilaitosta johdosta aina valvonta ja hälytystehtäviin.” P10

”Ensimmäisenä on yleisjohtajat, jotka osaa käyttää EET-tietoa. Esim. salaiset tiedonhankintakeinot ja olemme tukeneet yleisjohtajaa mielenosoitusten hoitamisessa. Tiedustelutyötä ja pohjatyön tekemistä suunnitelmallisesti. Ankkuri- perustutkintaan apua, hoidamme ankkuri-puhuttelun ja esitutkinnankin. Muissa olemme jäljessä.” P7

”EET vaatii konstaapelilta laaja-alaisempaa ymmärrystä ja se tekee asiasta erityistoimintaa. Keskinkertainen monessa asiassa riittää, jotta hän suoriutuu toiminnasta. Ei tarvitse olla hirveän täydellinen. Asia voidaan hoitaa ilman kapean alan spesialisteja. EET konstaapelit ovat siellä missä tapahtuu, he ovat etulinjan joukkoja, missä tapahtuu ja missä ihmiset liikkuu. Tämä on heidän tehtävänsä.” P3

”Kyllä, erityisesti EET, uhkatoiminto on aktiivista ja koulupoliisityö on aktiivista erityistoimintaa.” P4

Haastateltava	Esiin tuotu tekijä
P1	Persettä myydään Somessa, ja ongelma syntyy kun asiakkaita tulee liikaa. 13-v ottaa poskeen ja äiti ei ole kiinnostunut. Digitaalista maailmaa ei valvota.
P2	Tämä on vaihdannaiskauppaan. Toiminta on vuorovaikutteista, kun on pienet resurssit. Yhdessä voimme tehdä enemmän asioita.
P3	Välttämättä organisaatiossa ei haluta panostaa asiaan, jota ei voi mitata. Eri alueilla strategian toteuttaminen on pakostakin erilaista, koska toiminta-alueet ovat erilaisia.
P4	Näitä johdetaan hyvin.

P5	Olemme itse mukana rakenteissa monissa kattoverkostoissa.
P6	Marak ja HAH, ei riitä että tehdään uhka-arvio ja seurataan, pitäisi olla jälkipito.
P7	POR-on jäänyt vähemmälle huomiolle nimenomaan terminä. Kun se on paikallinen, niin paikallispoliisi vastaa, ei niinkään EET, mutta tuemme jos meillä on siihen jotain lisää annettavaa.
P8	Strategia on vaikuttanut ja tässä on saatu lisärahoitusta. Strategia on huomioitu myös painopisteissä. Pyritään tekemään niitä asioita mitä esimiesorganisaatio toivoo. Nämä ovat ihan relevantteja, strategia on hyvä.
P9	Lähipoliisitoimintaa ei ole, eikä ole suunnitteillakaan. HAH menee RTA:n ja Ankkurin kautta ja se toimii hyvin.
P10	Rakenneuudistukset ja resurssit ovat näihin kohdistuneet eli lähipoliisi toimii EET-ryhmässä. Ankkuri on osittain käytössä ja tämän vuoden aikana koko poliisilaitoksen alueella se toimii. Marakissa osallistutaan kokouksiin ja toiminnan ohjausryhmiin. HAH tulee operatiivisen uhkaryhmän kautta. Johtamisrakenteiden kautta näitä johdetaan.
P11	Mietimme paikallisesti, mikä meille on tärkeää.

Taulukko 10. Tiivistelmä haastateltujen lausumista mielipiteistä, Teema 5

6.6 Teknologian ja innovaatioiden hyödyntäminen ennalta estävässä työssä

Haastatteluteeman alla käsiteltiin teknologian ja innovaatioiden hyödyntämistä poliisin ennalta estävässä työssä sekä yhteiskunnan muuttumisen vaikutusta ennalta estävään työhön. Millaista teknologiaa hyödynnetään ja onko uusia innovaatioita, jotka vielä eivät ole yleisesti tiedossa, tai onko ylipäättään innovaatioita? Miten yhteiskunnallisten toimijoiden ja kulttuurin muutos vaikuttaa? Haastatteluaineistosta voidaan nostaa esiin seuraavat useasti ja vahvasti esiin tuodut lausumat, jotka liittyivät teknologian ja innovaatioiden hyödyntämiseen, sekä kulttuurin muutoksen vaikutuksiin työtavoissa.

Useasti mainittu tekijä	Vahvasti esiintunut tekijä
Uutta teknologiaa ei ole. Some- ja Internet-keskusteluja seurataan.	Kulttuurin muutokseen suhtaudutaan vakavasti ja sitä seurataan aktiivisesti.

Taulukko 11. Useasti ja vahvasti esiin tuotu tutkimusongelmaan liittyvä tekijä, Teema 6

Teknologian kehitys on vaikuttanut monella tavalla myönteisesti poliisin työhön ja antanut paljon uusia mahdollisuuksia tehdä työtä tehokkaammin ja turvallisemmin. Teknologia on antanut uusia mahdollisuuksia käsitellä ja analysoida tietoa ja välittää sitä eteenpäin toiminnan tueksi. Poliisiautoissa on pääsy kaikkiin keskeisiin tietojärjestelmiin ja tämä helpottaa työtä monella tavalla ja lisää myös poliisin työturvallisuutta. Sosiaalisen median kanavien kautta poliisi tavoittaa laajasti ihmisiä. Haalarikamerat, dronet ja muut poliisin työtä helpottavat ja resurssien käyttöä tehostavat innovaatiot ovat arkipäivää. Eri maissa ja myös Suomessa panostetaan automaation ja tekoälyn kehittämiseen, ja näiden hyödyntäminen eri tehtävissä on vasta alussa. Ennalta estävässä toiminnassa teknologian tehokkaalla ja innovatiivisella hyödyntämisellä voidaan monella tavalla lisätä poliisin läsnäoloa, näkyvyyttä ja kehittää esimerkiksi uusia, helppokäyttöisiä kahteen suuntaan toimivia tiedonvälityskanavia, kuten erilaiset mobiilisovellukset. (Poliisin ennalta estävän työn strategia, 31)

”Kaikkea mahdollista käytetään mitä on tarjolla, puhelimesta lähdetään. Täällä oli kyläpoliisi, joka hoiti kaikkea ja heillä oli samantyyppinen applikaatio kuin mobipol.” P1

”Hyvin vähän käytetään. Avoimia tietolähteitä käytetään, ja olemme mukana Somessa.” P2

”Suurelta osin tämä perustuu ihmisen tietoon ja kertomukseen toiselle ihmiselle. Pitää olla ihminen joka tekee havaintoja. Se että yhteiskunta on teknologistumassa, ei tarkoita että se toimii itsekseen. Taakse tarvitaan ihminen. Meillä on olemassa analyysiohjelmiä, jotka seurovat tiettyjä merkkejä eri algoritmeista, jotka pystyvät tilastollisesti antamaan tietoa, mutta nämä ovat kuitenkin vielä tulevaisuuden kehityksen varassa.” P3

”Olin mukana projektissa, jossa kehitettiin sähköistä alustaa POR-menetelmälle, ja sellainen meiltä puuttuu.” P5

”Teknologiaa hyödynnetään videopalaverien kautta, jolla saadaan hyviä kontakteja. Muuten siitä EET-työssä ei ole näkymää.” P7

”Tämä kuulostaa hirveän hienolta, mutta en tiedä onko meillä mitään uutta.” P11

Ennalta estävän työn strategian mukaan teknologian tehokas hyödyntäminen edellyttää poliisitoiminnallista lähtökohtaa, jossa teknologian avulla luodaan uusia työmenetelmiä eikä vain liitetä teknologiaa osaksi jo olemassa olevaa toimintaa.

”Ei oikein tule mieleen, miten sitä hyödyntäisi, ehkä ikäihmisten osalta teknologia voisi ratkaista ongelmia, vaikka onko se ylipäätään poliisin hommia. Suhtaudun kuitenkin positiivisesti toimintaa hyödyntävään teknologiaan.” P9

”Meillä ei ole mitään uutta teknologiaa, mutta innovaatioina on kehitetty erilaisia tapahtumia, esim. mopojuttuja nuorille, joissa on ollut mukana katsastusmies ja kauppaeskuksiin on luotu tapahtumia, joissa on jaettu esitteitä.” P9

Sisäisen turvallisuuden portaali Tuovin mukaan poliisitoiminnan muuttunut priorisointi sekä muutokset toimintaympäristössä vaikuttavat tulevaisuudessa yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Vuonna 2025 on tavallista, että eri tahot pyrkivät rapauttamaan demokratian toimintaa ja horjuttamaan yhteiskuntarauhaa vaikuttamalla haavoittuvimpaan väestöön eli niihin, joille kasaantuu eniten sosioekonomisia ongelmia. Tätä mahdollistaa tietoverkkorikollisuuden lisääntyminen ja tiedonvälityksen avoimuus. Viranomaisten haasteena on erottaa ja torjua väärää informaatiota sekä osallistua laajempaan keskusteluun “totuudenjälkeisellä ajalla” siitä, mikä on oikeaa tietoa ja miten otetaan huomioon myös sellaiset ihmiset, joiden kokemusten kanssa tieto on ristiriidassa. (Tuovi, Sisäisen turvallisuuden portaali)

Poliisin pitäisi kaataa ympärilleen luomat raja-aidat ja kerätä tietoa yhteiskunnan muutoksesta ja mennä muutokseen mukaan.

”Poliisi on piirtänyt suunnitellusti aidat ympärilleen ja se tutkii rikokset, sekä ajaa keikkaa. Poliisin pitää kaataa aidat ja mennä yhteiskuntaan. Kaikki kuuluu poliisille ja poliisin pitää olla läsnä, kun poliisin asioita jossain on esillä. Käy helposti niin, että ilmiö nostaa päätään ja poliisilla ei ole mitään käsitystä. Poliisin pitää levittäytyä kaikkiin kerroksiin ja olla yhteydessä yhteiskunnan eri kerroksiin.” P1

”Digitalisointi ja megatrendit osoittavat, että meidän pitäisi saada aikaan kestäviä, suunniteltuja ja ennakoituja ratkaisuja. Pitäisi varautua matkailuun, lentoihin ja miten ne vaikuttavat meidän turvallisuuden haasteisiin ja prosesseihin.” P2

”Muutoksen pitää näkyä poliisin johtamisessa, nykyiset prosessit ja struktuuri eivät pysty vastaamaan muutoksen ja tarvitaan enemmän innovatiivisuutta.” P5

Myös yhteiskunnan muuttumisen johdosta tehtävä poliisitoiminnallinen ratkaisumalli esitettiin.

”Johtamisen pitäisi olla hereillä ja johtajan pitää tunnistaa muuttuminen ja johtamista pitää pystyä muuttamaan siten, että operatiivinen toiminta mukautuu toimintaympäristön muutokseen nopeasti ja helpommin. Johtaminen ei saa jumiutua, jos näin käy.” P3

”EET-toiminnassa tulee ottaa huomioon paljon monimuotoisempi joukko ja johtajan tulee ymmärtää mitä meiltä vaaditaan ja mihin EET-kohdistetaan ja ottaa huomioon paljon monipuolisempi ympäristö.” P11

”Kun ilmiöiden esiintulo on siirtynyt sosiaaliseen mediaan, on se tuonut tarpeen tarkemmin reagoida verkossa tapahtuvaan radikalisoitumiseen ja seurantaan, johon me olemme satsanneet. Yksittäisten ihmisten teoille emme voi mitään, meillä on spontaaneita tekoja mielenilmauksia, mutta kun ne lähtevät syntymään netissä ryhmissä, niin poliisin tulee olla etukäteen uhkatoiminnon kautta.” P4

Haastateltava	Esiin tuotu tekijä
P1	EET-toiminnan pitäisi seurata uusia ilmiöitä ennalta estävässä mielessä.
P2	Väestö vanhenee ja sen myötä se aiheuttaa erilaisia haasteita. Ne pitäisi huomioida palvelurakenteissa ja turvallisuuden kysymyksissä. Näitä pitäisi pohtia yhdessä muiden kanssa. Toivon, että alueiden monimuotoisuus nähtäisiin ja muuttuva yhteiskunta nähtäisiin yhteisenä savottana, että lisättäisiin resursseja, joka kehittäisi yhteiskuntaa kovastikin.
P3	Meillä pitäisi olla virtuaalilasit, jotka näyttävät kaupungin karttaa ja näyttävät piikkinä jonkin kaupunginosan hiljaisia signaaleja, uskoisin että visualisointiin on tulossa kehitystä tai hahmontunnistukseen, ja tiettyjen asioiden esille tuomiseen tekniikka tuo helpotusta.
P4	Saimme ahaa-elämyksen, että netin kautta täytyy tarkemmin seurata toimintaa ja kirjoittelua, jolloin nettiseurantakin tehostui. Päälystöjohtamisessa on käyty keskustelua, että läpi linjan me jotka johdamme, meidän täytyy olla tietoisia millä eri muodoilla radikalisoituminen näkyy ja kuuluu. Verkossa tapahtuneiden ilmiöiden ilmitulon tärkeys on tärkeää ja poliisin tulee olla verkossa.
P5	Vaikka puhutaan toimintaympäristön analyysistä, niin väitän että ne perustuvat omiin pelkoihin ja asenteisiin.
P6	Ei ainakaan meillä ole tehty kehityspajaa, jossa voisi innovoida asioita ja kokeilla onko niitä järkevä ylläpitää. Tämän pitäisi olla POHA-vetoinen ajattelutapa ja tätä ei voi jättää poliisilaitosten kontolle. On mielenkiintoista nähdä pysyykö strategia 2023 ajassa mukana, muuttuuko ympäristö ja strategia vanhenee.
P7	Muutos vaikuttaa etupainotteisesti, eli tämä EET on tiedusteluasia, ei niinkään valistusasia. Tähän pitäisi entistä enemmän mennä. Rekrytoinnin pitää onnistua ja tuntea tähän paloa sekä repiä selkänahasta kova työ. Sitten ymmärretään mitä hyötyä tästä on. Kevätjuhlapuheita on jossa

	todetaan että tämä on tärkeää, mutta ei sitten jaeta resursseja. Asia ei etene, jos ei keksitä mittaria.
P8	Suhtaudun positiivisesti toimintaa hyödyntävään teknologiaan. Sitten kun meille tulee ihmisiä muualta, ne eivät tiedä, että poliisi ei pahoinpitele. Tällaisissa tapauksissa tietoisuuden lisäämistä tulisi tehdä. Meidän olisi hyvä saada ryhmittymien kansalaisista eli tästä ryhmästä poliisi, joka antaa signaalin, ettei meitä väheksytä. Toki se on ongelma, että meille tulee maista ihmisiä joissa naisen asema on tosi huono, niin palataanko me taaksepäin ja muuttaako se tätä organisaationa. Toivotaan, että maahanmuutto olisi hallittua ja kaikki ehdittäisiin sopeuttaa.
P9	Meillä on reagoitu, ja nämä henkilöt ovat vaativampia. Toiminta ei onnistu enää oman toimen ohella sivutuotteena.
P10	Tietojohtoisuuden merkitys korostuu ja tietoa pitää analysoida. Keskitytään oikeisiin nostoihin ja oikeisiin kohdennuksiin, ei väärin tietoihin. Perusteknologia on käytössä ja tietysti älylaitteet ovat käytössä.
P11	Nuoret tavoittaa useimmiten perinteisen median kautta.

Taulukko 12. Tiivistelmä haastateltujen lausumista mielipiteistä, Teema 6

6.7 Viestinnän merkitys, toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden mittaaminen

Haastatteluteemassa keskityttiin selvittämään mielipiteitä viestinnän tarpeellisuudesta sekä ennalta estävän toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden mittaamisesta. Haastatteluaineistosta voidaan nostaa esiin seuraavat useasti ja vahvasti esiin tuodut lausumat.

Useasti mainittu tekijä	Vahvasti esiintuotu tekijä
Viestintä on johtamisen ja EET-toiminnan työkalu ja viestinnän tulee suuntautua sekä ulkoiseen että sisäiseen kohderyhmään.	Vaikuttavuuden mittaaminen valtakunnallisesti yhtenäisin mittarein tulee saada kuntoon.

Taulukko 13. Useasti ja vahvasti esiin tuotu tutkimusongelmaan liittyvä tekijä, Teema 7

Valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti viestintä ennalta estävän toiminnan tavoitteista ja toimista tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää monella tavalla. Hyvällä viestinnällä voidaan varmistaa yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien tuki toiminnalle sekä esittää perustelut sille, miksi juuri tietyt tavoitteet on valittu. Avoimella viestinnällä ja yhteistyöllä median kanssa voidaan lisätä kansalaisten tietoa valtakunnallisesta, alueellisesta ja paikalli-

sesta turvallisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. (Poliisin ennalta estävän työn strategia, 33)

Viestinnän toimivuus ja viestinnän käyttäminen työkaluna on tärkeä informaatiolähde niin poliiseille itselleen, kuin ulkoisille sidosryhmille ja kansalaisille. Poliisin tulee kertoa se mitä on tehty turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi ja luottamuksen lisäämiseksi. Viestintä on myös hyvä vaikutuskanava sisäisen tiedonkulun parantamiseksi, sillä koko poliisin henkilöstön tulisi tehdä ennalta estävää työtä.

”Viestinnällä pitäisi pyrkiä vaikuttamaan ihmisten toimintaan. Johtamisen pitäisi mahdollistaa että EET-viestintää voidaan tehdä ja sitä kannustetaan tekemään. Sekä sisäistä, että ulkoista. Viestintää tukeva tavoite on, että koko organisaatio tekee EET-toimintaa.” P3

”Viestintä ei ole pelkkää median kautta tiedottamista vaan se on tapa sisäisesti kertoa meidän työstä ja asenteista.” P4

”Viestintä on erittäin tärkeä osa-alue johtamista, sisäisesti ja ulkoisesti. Aina on olettama, että viesti ei kulje, mutta kaikilla on sama tilannekuva. Ulospäin on tärkeä viestiä että teemme turvallisuutta, emmekä aiheuta sivuvaikutuksia.” P5

”Viestinnän pitää ymmärtää EET-työkaluna ja innovatiivisena näkymänä. Videota nuorten keskuuteen ja tähän tarvitaan viestinnän ammattilaisia, jotka sanovat mitä viestinnällä tehdään. Minulle se on vain tiedotteen tekemistä.” P7

”Viestinnästä näkyy, että poliisi tekee ja puuttuu. Myös kansalaisille pitää viestiä, mitä poliisin EET-työ on ja mitä tarjoamme.” P11

Ennalta estävän toiminnan vaikuttavuuden mittaaminen oli haastatteluteema, joka omasta mielestäni herätti jopa tunteisiin käyviä vastauksia ja johon jokaisella haastateltavalla oli paljon sanottavaa. Tämä oli selvästi aihe, jota poliisilaitosten ennalta estävän toiminnan johdossa on pohdittu laajasti ja syvällisesti. Toiminnan vaikuttavuuden mittaaminen on haastavaa ja siihen ei ole olemassa tuloksellisuusmittaria. Yhden haastateltavan vastauksesta on tulkittavissa, että vaikuttavuuden mittaria ei tarvita ennalta estävässä toiminnassa.

Tuloksellisessa ja vaikuttavassa ennalta estävässä toiminnassa korostuvat strateginen ohjaus, johdonmukainen ja ennalta estävän toiminnan edellytyksiä luova johtaminen organisaation kaikilla tasoilla, toimintaa tukeva esimiestyö, ammatillinen osaaminen sekä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten tulostavoitteiden asettaminen, seuranta ja raportointi. (Poliisin ennalta estävän työn strategia, 5)

”Talon johto pitäisi sitouttaa EET-strategiaan. Tämä jää vähän julistuksenomaiseksi.” P1

”Tämä on hankala kysymys. Sidosryhmäyhteistyössä ja suunnittelussa, kulissien takana tapahtuvasta toiminnasta, niiden vaikuttavuuden ja tehokkuuden mittaaminen on tosi hankalaa. On asioita joita voi mitata ja asioita joita ei voi mitata.” P2

”Tämä on haastavaa. Johtamista pitäisi tehdä enemmän. Kun johdat se tuottaisi sinulle erikseen pyytämättä mitä ne tekevät ja siitä pystyy arvioimaan mitä vaikutuksia sillä on. Toiminnasta iso osa ei näy ja sen vaikuttavuuden arviointi on vaikea. Pitäisi enemmän miettiä mitä on joskus tapahtunut. Pitäisi miettiä onko frekvenssi muuttunut vai onko toimintakenttä pysynyt tasapaksuna ilman silmiinpistäviä asioita.” P3

”Tämä on se haaste. EET-toiminnan vaikuttavuutta ei ole pystytty mittaamaan. Ei, tehokkuuden ja vaikuttavuuden mittaaminen on suoranaisten ongelma, ei enää pelkkä haaste.” P4

”Pitäisi pystyä yhteiskunnan tavoitteiden mittaamiseen. Se mitä mitataan tehdään kunnolla, ja se ratkaisu mittaamisesta pitäisi tehdä valtakunnallisesti.” P5

”Minun mielestä Enskasta on rivien välissä luettavissa, että tätä ei pidä lähestyä että olisi joku mittari, jolla mitataan. Kun puhutaan, että tehdään ennalta estävää työtä, niin pitää uskoa johtamiskykyyn ja johtajat ovat ajanhermolla siitä miten tulos tulee.” P6

”Toistaiseksi tehokkuus on lapsenkengissä. Vaikuttavuuden mittaaminen on haastavaa ja tieto on yksittäisen poliisin päässä. Tämä olisi sosiaalisen tutkimuksen paikka.” P7

”Vaikuttavuuden mittaaminen on äärimmäisen vaikeata. Olen miettinyt tätä paljon, jotenkin pitäisi saada vaikuttavuusmittausta aikaiseksi. Turvallisuuden tunnekin mittaa vain pientä osaa, eikä se mittaa kaikkea. Jotenkin sitä pitäisi pystyä kuvaamaan, että onko toiminta johtanut siihen mihin on pyritty.” P8

”Tätä on pohdittu jo vuosia ja se on hankala kysymys. Mielenkiinnolla odotamme POHA:n mittareita.” P9

”Tämä on haastavaa ja tässä työssä ei ole sellaisia lukuja, joita voisi suoraan mitata.” P10

”Tämä on hankalaa. Oletus on, että näkyvyydellä pystytään vaikuttamaan.” P11

Haastateltava	Esiin tuotu tekijä
P1	Omalla persoonalla olen saanut asioita eteenpäin ja jos nyt lopetan pahaa pelkään, että EET notkahtaa.
P2	Tehtävät lisääntyvät ja tilastoissa näyttää hyvälle, jokaisen tilaston voi kuitenkin kyseenalaistaa.

P3	Jos jossain muualla on ilmiöitä, niin pitäisi seurata nouseeko se meillä esiin ja onko samoja seurauksia kuin muualla. Tämä on yksi keino saada vaikuttavuuteen selvyyttä.
P4	Kun on tehty hyvä työtä ja ennalta estetty, sitä ei saada näkyviin. Voidaan todeta puhutteluiden määrä, mutta emme mitenkään voi näyttää vaikuttavuutta. Mittari puuttuu ennalta estävästä toiminasta kokonaisuudessaan.
P5	Kun on kovemmat vaativuustasot, voidaan vaatiakin enemmän, jos on pienemmät tasot, ei niin paljon voi vaatia. Näin päästään parempaan tehokkuuteen. Vaikuttavuuden arviointi on hankalaa, koska sitä pitää arvioida yhteiskunnan tavoitteiden kautta, ei omien tavoitteiden kautta. Emme ole olemassa itseämme varten.
P6	Tuntuu että aina tulee päivityksiä POHA:sta turvallisuusasioista. Poliisiorganisaatiolle voidaan näiden päivitysten kautta antaa yksittäisiä tehtäviä, muille laventaen. Pitäisi olla abstraktilla tasolla tai niin järkeviä, että niiden pitäisi olla toteuttamiskelpoisia.
P7	EET on pelkästään viestintää kaikissa tasoissa. On tärkeää, että EET saadaan mukaan kaikkeen poliisitoimintaan, jolloin se lisää toiminnan arvostusta. Vaikuttavuuden mittaaminen on erittäin tärkeä ja tulisi saada kuntoon. Jos tätä ei saada kuntoon, niin emme koskaan saa tätä asia kuntoon.
P8	Jotenkin sitä pitäisi pystyä kuvaamaan, että onko toiminta johtanut siihen mihin on pyritty. Nyt on ongelma, että kaikki eivät ole EET kannattajia, tiedän että on vastustajia. Niitä ei varmaan olisi, koska nyt ei pystytä osoittamaan toiminnan tuloksia, vaan pitäisi osoittaa työn tulokset eikä tarvitsisi myydä tätä toimintaa.
P9	EET on nyt yhtäkkiä noussut pinnalle ja nyt on herätty yhtäkkiä eli mistä tämä ajatus on tullut. Monta vuotta on pohdittu reaktiivisesti ja nyt tämä on pinnalla. Tuli strategia ja alettiin vaatia toimintaa. Tämä on selkeä linjanveto ja kaivattaisiin pelimerkkejä.
P10	EET-viestii talon viestintäyksikön kanssa ulospäin ja talon sisäisesti ja reagoi tietojohdoisesti. Lisäksi käytän päivittäisjohtamisessa eri viestintävälineitä.

P11	EET-toiminnan vaikuttavuutta voidaan mitata suoritteilla; tehdyt käynnit ja tehdyt tunnit, mutta miten vaikuttavuutta mitataan, sitä ei ole varmaan vielä keksittykään.
-----	---

Taulukko 14. Tiivistelmä haastateltujen lausumista mielipiteistä, Teema 7

6.8 POTI

Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ovat lisänneet poliisin ennalta estävän työn vaatimuksia ja samalla sen merkitystä sisäiselle turvallisuudelle. Ennalta estävässä toiminnassa teknologian tehokkaalla ja innovatiivisella hyödyntämisellä voidaan monella tavalla lisätä poliisin läsnäoloa, näkyvyyttä ja kehittää esimerkiksi uusia, helppokäyttöisiä kahteen suuntaan toimivia tiedonvälityskanavia, kuten erilaiset mobiilisovellukset. (Poliisin ennalta estävän työn strategia, 5, 31.)

Poliisijohtaja Sanna Heikinheimon mukaan POTI- järjestelmä lisää poliisiyksiköiden välistä tiedonvaihtoa ja yhteistyötä. Potin avulla tietoa voidaan hyödyntää sekä paikallisesti että valtakunnallisesti (Poliisi, tiedote 19.12.2018). POTI-järjestelmä on otettu käyttöön poliisin ennalta estävässä toiminnassa vaihtelevasti. Vielä pieni vähemmistö poliisilaitoksista hyödyntää järjestelmää työnjohdollisesti tai toiminnan tuloksellisuusarvioinnin tukemiseksi. Osalle poliisilaitoksista POTI on vielä täysin tuntematon, mutta haastatteluaineiston perusteella voidaan todeta, että sitä tullaan hyödyntämään, kunhan järjestelmästä saatava hyöty on ensin sisäistetty.

”Ennalta estävässä työssä tehdään S-ilmoitus ja POTI-syöttö. RTA kerää tiedon ja tekee Potiin yhteenvedon. Potista on tulossa hyvä työkalu ja sitä pyritään hyödyntämään.” P1

”Työn alla on Potin hyödyntäminen, havainto ja tiedusteluasioiden syöttö on hyvä verrattuna muihin yksiköihin. Alamme katsomaan mitä sillä voisi tehdä.” P7

”Potin tulisi tukea poliisin EET-toimintaa tuottamalla havainnollisia kuvaajia, kaavioita, karttoja ja kolmiulotteisia pintoja, joiden perusteella voitaisiin johtaa EET-toimintaa. Nämä voisivat vahvistaa hiljaisia signaaleja, jotta havaitsisimme ne aikaisemmin.” P3

”Potin käytön tilastoilla ei voida hekumoida, mutta sitä ollaan teroitettu, kun sinne syötetään tietoa, niin homma toimii paremmin.” P4

”POTI-koulutukset ovat menossa ja se on meille uutta. Ehkä se sopii tiedonvälitykseen, mutta tietojohtoisen poliisitoiminnan johtamiseen se on vielä raakile.” P9

”Esimiesvalvontaa teen ja johdan Potin kautta ja haen tietoa. Pysin seuraamaan sitä, mutta aika on rajallista, se on mielestäni johtamisväline.” P10

Potiin suhtauduttiin myös vastakkaisella näkökulmalla.

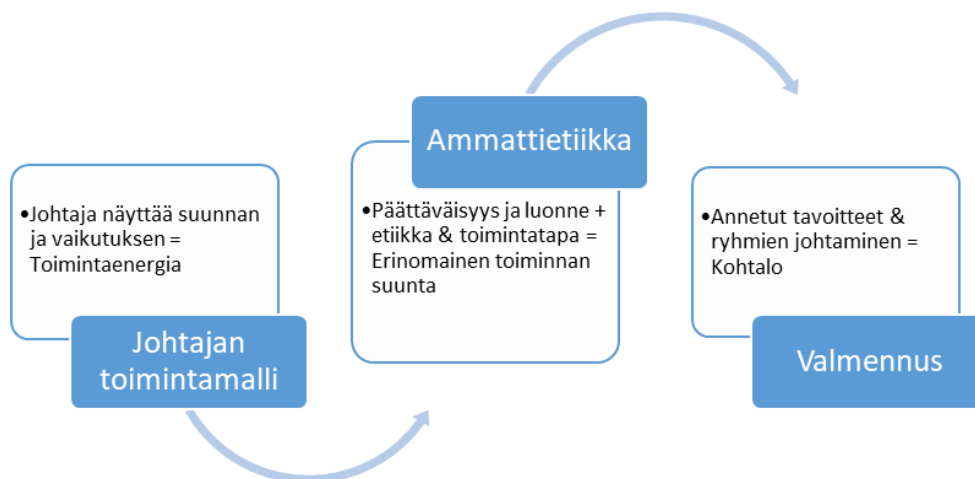
”En osaa löytää kosketuspintaa miten Potia voisi hyödyntää.” P6

”Voi olla, että puhun vastoin parempaa tietoa, mutta olen saanut viestin, että POTI ei vastaa tarkoitustaan. Havaintotiedon kirjaaminen ei ole samalla tasolla kuin aikoinaan Opne-aikana. Se on järjestelmänä hankalampi ja tämänpäivän tiedolla voin sanoa, että olemme menneet kehityksessä jopa takaisinpäin.” P11

7 Johtopäätökset

Sisäministeriön tiedotteen 19.12.2018 mukaan poliisin uusi ennalta estävä toimintastrategia vahvistaa ihmisten turvallisuuden tunnetta sekä vähentää rikosten ja häiriöiden taloudellisia ja inhimillisiä kustannuksia. Tiedotteen mukaan ennalta estävä toiminta on muun muassa nuorten kohtaamista, työtä lähiöissä ja syrjäseuduilla sekä paikallisten ongelmien ratkaisemista yhdessä muiden viranomaisten, järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Ennalta estävä työ tukee muita poliisin toimintoja osaamisen, tiedon ja yhteistyökanavien avulla. (Sisäministeriö, tiedote 19.12.2018.)

Thomas Bakerin mukaan jokainen poliisin johtaja tarvitsee arvoja ja eettisiä standardeja, jotka osoittavat polun, jota johtaja voi seurata. Arvot myös tuottavat ohjeistuksen poliisiupseereille antamaan ammatillista suuntaa. Positiivinen poliisitoiminta vaatii reflektointia olemassa olevista arvoista ja poliisin eettisistä vaatimuksista, jotka tuottavat poliisitoiminnalle laatua. Kun poliisin johtajat toteuttavat ylemmän johdon antamia standardeja he toimivat roolimalleina erinomaisessa ammatillisessa käyttäytymisessä. (Baker 2012, 46.)

Kuva 5. Positiivisen motivaation johtaminen: Polun löytäminen (Baker 2012, 47).

Haastatteluaineiston perusteella voidaan todeta jokaisessa poliisilaitoksessa olevan ennalta estävä toiminto, jota johtaa poliisipäällystön kuuluva virkamies. Toiminnallisia rakenteita on kehitetty ja niitä kehitetään edelleen. Ongelmana pidettiin henkilöstön vähyyttä tai ennalta estävän toiminnan henkilöstön työskentelyä tässä tehtävässä muun tehtävän ohella. Pääasiallisesti ennalta estävän toiminnan poliisit työskentelevät Hälytys- ja Valvontasektorin alaisuudessa, jolloin tehtäviä hoidetaan myös muiden valvontatehtävien ohessa. Toimintaa johtava poliisipäällystön edustaja on vakituisesti sijoitettuna ennalta estävään työhön ja tässä ei koettu olevan ongelmaa. Ennalta estävän toiminnan johtaminen koettiin yhtäältä onnistuneeksi ja laatujohtamiseen perustavaksi, mutta toisaalta ongelmalliseksi ja haasteelliseksi strategian laajuuden sekä käytännönläheisyyden puutteen vuoksi. Haastateltavat kuitenkin uskoivat vahvasti ennalta estävän toiminnan tulevaisuuteen ja toimintamallien vakiintumiseen. Bakerin teorian mukainen johtajan toimintamalli on haastatteluaineiston perusteella suomalaisessa ennalta estävässä poliisityössä toteutunut, sillä toiminta on pääasiassa vahvasti suunniteltua ja johtajan tahdon mukaista. Bakerilaisessa johtajan toimintamallissa johtaja luo ammatitietoutta ja toimintaa johdetaan valmentavalla otteella, jota otetta tosin yksikään haastateltavista poliisipäällystön edustajista ei maininnut tai tuonut esiin - ehkä osin tietämättömyyttään soveltamansa toimintamallin teoreettisesta nimityksestä. More & Moren mukaan poliisiorganisaatio itsessään on eloton ja ilmeeton yksikkö kunnes johtajuus on ottanut sen hallintaansa. Kun positiivinen johtajuus astuu esiin, siitä tulee innostunut ja eloisa, jolloin johtaja näkee henkilöstövoimavaroissa olevan mahdollisuuden saada organisaation tavoitteet täytetyiksi. Johtajuus on henkistä pääomaa, jossa on kaksi kriittistä tekijää; taso, jonka organisaation tulee tavoittaa ja organisaation jäsenten tehtävät (More & More 2012, 29).

Yksilöiden ja ryhmien potentiaalien täydempi hyödyntäminen on mahdollista kulttuureissa, joissa tuetaan luovuutta. Luovuus on aina kytköksissä ympäröivään kulttuuriin, eivätkä sen tuotokset tule hyväksytyiksi, jos ne ovat liikaa vallitsevan kulttuurin vastaisia. Luovuutta tulee arvostaa, jos halutaan luoda uutta, yhteistä oppimista korostavaa kulttuuria. Innostus oppimiseen ja kehittymiseen lisääntyy, kun vuorovaikutus perustuu luottamuksellisiin suhteisiin. Kukin on parhaimmillaan silloin, kun voi luottaa, ettei häntä tyrkätä tai ammuta alas, vaan kunnioitetaan yksilönä. Sen vuoksi erilaiset työskentelyrakenteet, työnkierrot, parityöskentelyt, kehitysryhmät ja vertaissparausparit toimivat. Osaamista jaetaan kollegojen kesken. (Ristikangas & Ristikangas 2018, 266.)

Poliisin henkilöstöstrategian mukaan poliisin henkilöstöstrategisilla valinnoilla pyritään siihen, että poliisin resurssit, johtaminen, osaaminen, työkyky ja työn teon tavat vastaavat muuttuvan toimintaympäristön ja poliisin strategian tarpeita. Tulevaisuudessa tarvitaan erilaisia tapoja johtaa ja työntekijän vastuu omasta työstään, työn organisoinnista ja tavoitteiden saavuttamisesta korostuvat voimakkaasti. Valmentava ote korostuu ja sen myötä dialogin ja yhteistyön kasvu vahvistavat tavoitteiden mukaista toimintaa. Tavoitteena on työntekoa pal-

veleva johtaminen, joka perustuu poliisin arvoihin ja luottamukseen. Johtamisessa korostuu myös empatia ja tunneällyn merkitys. (Poliisin henkilöstöstrategia 2018, 4-5.)

Haastatteluaineiston perusteella voidaan todeta, että poliisipäällystö on saanut vapaasti toteuttaa ennalta estävää työtä oman toimialueensa erityisongelmien poistamiseksi. Toiminta on osin suunniteltua ja osittain toimintaa kohdennetaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa sovittuihin asioihin. Poliisin rooli myös kyseenalaistettiin varsinkin uhkahenkilöiden käsittelyn yhteydessä, sillä poliisin katsottiin tekevän terveydenhuollon piiriin kuuluvia toimenpiteitä ja arviointeja huolta-aiheuttavan henkilön käsittelyssä. Toiminnan pääpaino on selvästi konkreettisissa ongelmissa ja toiminta perustuu tietojohdoiseen poliisitoimintaan analysoidun tai saadun tiedon pohjalta. Poliisipäällystö piti ennalta estävää toimintaa tärkeänä ja motivaatio työhön lisääntyy onnistumisen kokemusten avulla. Ennalta estävää toimintaa tekeviin poliisimiehiin kohdistuu vahvoja ennakkoluuloja, joista ennakkoluuloista poliisipäällystö kertoi useassa haastattelussa. Poliisin strategia määrittelee poliisin arvot, joita ovat palvelu, oikeudenmukaisuus, osaaminen ja henkilöstön hyvinvointi (Poliisin strategia 2017-2020, 2). Näiden arvojen osittainkin vastainen toiminta poliisiin henkilöstön sisällä ei lisää työhyvinvointia tai motivaatiota, ja ne heijastuvat myös poliisin ennalta estävän toiminnan johtamiseen siten, että johtaja joutuu motivoimaan henkilöstöään poliisin sisäisten henkilöstöasioiden vaikuttamana. Kenneth Peakin mukaan lähipoliisitoiminnan malliin kuuluva päätöksenteon voima, vastuullisuus ja velvollisuus sekä yhteistyö yhteisön jäsenten kanssa tehostavat yhteistyössä tehtävää alueellisten ongelmien tunnistamista ja ratkaisemista, mutta voivat aiheuttaa vastustusta organisaation sisällä. Vaikeuksista huolimatta lähipoliisitoiminnan kannattajat ovat todenneet, että tällainen toimintatapa on tehokas väline säilyttämään mielenkiinnon ja työtyytyväisyyden poliisityössä. (Peak 2013, 267.)

Poliisin läsnäolo yhteiskunnassa koettiin riittämättömäksi, mutta toisaalta myös liian voimakkaan näkymisen koettiin lisäävän turvattomuuden tunnetta. Eri väestöryhmistä nuoret ja ikääntyneet olivat ryhmät, joihin poliisi on panostanut ennalta estävää toimintaa eniten. Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen toteaa, että kansalaisilta on tullut palautetta poliisin näkyyden vähentymisestä. Tämä johtuu Kolehmaiselta mukaan siitä, että poliisi on joutunut tinkimään valvonnasta, joka tarkoittaa samalla myös tinkimistä ennalta estävästä toiminnasta (Poliisitube 2.4.2019). Poliisin mediatilaisuuden 18.12.2018 mukaan Poliisihallitus on hankkimassa vuosien 2018-2019 aikana poliisin työturvallisuuden ja omasuojan parantamiseksi poliisiksiöiden käyttöön 15 kappaletta Mercedes-Benz G280 CDI LAPV 5.4 -ajoneuvoja. Nämä ajoneuvot koettiin lisäävän turvattomuuden tunnetta ja olevan erään haastateltavan mielestä militarisointia.

Kuva 6. Jokaisessa poliisilaitoksessa on vähintään yksi LAPV 5.4 (Light armoured patrol vehicle). (Yle.fi)

Poliisiin tulisi kuitenkin varmistaa näkyvyydellään turvallisuudentunteen lisääntyminen, jolloin saavutetaan näkyvyydellä tavoiteltava hyöty ja tarkoitus. New York Cityn poliisipäällikkö Bill Bratton on todennut, että ”uudelleen suunnittelu on sitä, että saat käyttöösi yhteen suuntaan kulkevan organisaation ja teet päätöksen suunnanmuutoksesta täysin toisenlaiseen suuntaan. Tämän jälkeen suunnittelet organisaation sellaiseksi, että se saavuttaa tavoitteet uudessa suunnassa”. Bratton toteutti ajatuksensa ja rikollisuus väheni dramaattisesti samaan aikaan kun elämän laatu parani. Hänen suurimmat tavoitteensa oli vähentää pelkoa lähiöissä ja estää rikoksia tapahtumasta. Hän tuki lähipoliisitoimintaa sekä paikallista ongelmanratkaisua, jotka suurin ponnisteluin yhdessä yhteisön ja kansalaisten kanssa saivat tuloksia aikaiseksi. Bratton lähettää tässä selkeän viestin lähipoliisitoiminnasta, sillä hänen mukaansa poliisi voi palata siihen rooliin, joka sille on alun perin tarkoitettu; rikosten ennaltaehkäisy. Brattonin Comps-tat - malli perustui neljään suureen pääperiaatteeseen:

1. Ajoitus ja tarkkaan tietoon perustuva toiminta
2. Nopea vaste
3. Tehokas taktiikka
4. Jatkuva seuranta. (Thibault & Lynch & McBride 2011, 10 - 11.)

Ankkuri-toiminnan ja HAH-henkilöiden käsittelyprosessit ovat hyvin vahvasti tuotu käytäntöön ja poliisilaitosten rakenteisiin, jossa ne toteuttavat poliisin ennalta estävän työn strategianmukaisia tavoitteita. Ankkuri-toiminnan yhteistyömuodoilla on jo pitkä perinne ja sillä on saavutettu hyviä tuloksia poliisilaitoksissa. Huolta aiheuttavien henkilöiden käsittely on lisääntynyt ja toiminta on ohjattua ja suunniteltua. Lisäksi sen tärkeyttä ennalta estävässä toiminnassa korostettiin useassa haastattelussa ja se tuotiin myös useimmiten esiin. Huolta aiheuttavia henkilöitä käsitellään niin poliisilaitosten RTA-toiminnoissa, kuin ennalta estävän toiminnan ryhmissä. Käytännöt huolta aiheuttavien henkilöiden käsittelyssä vaihtelivat vakituisesta oman toimen ohella tehtäviin toimenpiteisiin. Vakituisen ryhmän etuna nähtiin parempi käsittelyn laatu ja kohdehenkilön toiminnan seuraamisesta saatava pidempiaikainen

hyöty. Oman toimen ohella tapahtuva henkilöiden käsittely on nopeatempoista ja uusien henkilöiden käsittely aiheuttaa mielikuvan vanhojen tapausten tarpeettomuudesta. Poliisipäällystön näkökulmasta Ankkuri-toiminta ja HAH-henkilöiden käsittely on tehokasta, suunnitelmallista ja tarkoituksenmukaista, eikä toimintatapojen johtamisessa nähty olevan ongelmia.

Uuden teknologian ja innovaatioiden hyödyntäminen poliisin ennalta estävässä työssä koettiin varsin vähäiseksi tai sitä ei ole lainkaan. Ennalta estävässä työssä on käytössä normaalia yleisestikin käytössä olevaa tekniikkaa, kuten älypuhelimia ja kameroita sekä poliisin tietojärjestelmiä. Asenteet teknologian uudenaikaiseen hyödyntämiseen eivät olleet valoisia ja poliisipäällystöllä ei pääsääntöisesti osannut sanoa, millaista uutta teknologiaa olisi mahdollista hyödyntää. Eräs haastateltava kertoi kuitenkin seuraavansa digitalisoinnin kehitystä ja teknologian megatrendejä. Yhteiskunnan muutoksen aiheuttamista uusista turvallisuushaasteista ja teknologian puutteista oltiin kuitenkin huolissaan, ja poliisipäällystön mukaan poliisin ennalta estävässä toiminnassa tarvittaisiinkin enemmän innovatiivisuutta ja sen mukaista johtamistyylin muuttumista enemmän tekniikkapainotteiseksi. Johtajan tulisi ymmärtää kulttuurin ja yhteiskunnan pintarakenteiden muuttuminen. Yksi haastateltavista esitti tarpeen saada poliisille digitaalinen karttaohjelma, josta voisi automaattisesti todeta paikalliset ongelmakohteet ilman, että niitä pitäisi itse sijoittaa kartalle ja toinen haastateltava kertoi olleensa kehittämässä paikallisen ongelmanratkaisun tueksi sähköistä toiminta-alustaa. More & Moren mukaan lähipoliisitoiminnassa on tarve saada tietojärjestelmistä maantieteellinen kuvaus ja valmis analyysi paikallisen ongelmanratkaisun avuksi. Poliisi tarvitsee myös pääsyn ulkoisiin informaatiojärjestelmiin, jotka tuottavat toiselle viranomaiselle sellaista informaatiota, josta lähipoliisitoiminnassa on hyötyä (More & More 2012, 18).

Hyvä ja onnistunut poliisin ennalta estävän toiminnan viestintä luo edellytykset kansalaisten ja yhteistyökumppanien tehokkaalle tiedonsaannille. Viestinnän avulla poliisi vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen ja kertoo sen mitä se on tehnyt turvallisuustyön edistämiseksi ja millaisia ongelmia poliisilaitoksen alueella on ilmennyt. Päällystön johtamisen näkökulmasta viestinnällä vaikutetaan ihmisten toimintaan ja luottamuksen lisäämiseen ja sen yhtenä tavoitteena on, että koko poliisin organisaatio tekee ennalta estävää toimintaa. Haastatteluissa viestintä ja sen tekeminen koettiin hyvin tärkeäksi poliisitoiminnan osa-alueeksi sekä työkaluksi, jota johtajan tulisi onnistuneessa johtamisessa käyttää päivittäin onnistuakseen johtamisessa. Viestintä koettiin yhdeksi tärkeimmäksi johtajan työkaluksi ja johtamisen tukipilariksi.

Haastatteluaineiston perusteella voidaan todeta poliisin ennalta estävän toiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittaamisen olevan sekä haaste, että suoranainen ongelma. Yksikään haastateltavista ei tiennyt, miten vaikuttavuutta tulisi mitata tai millaisia tuloksellisuuden mittareita vaikuttavuuden mittaamisessa tulisi olla. Poliisipäällystön on vaikea todeta vaikuttavuutta muutoin kuin poliisitoiminnan yleisten tilastollisten lukujen avulla. Katuturvallisuus-

indeksin kasvu osoittaa kuitenkin ennalta estävän toiminnan onnistumista ja sen vaikuttavuutta turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteen vahvistumiseen.

Alperin ja Piqueron mukaan lähipoliisitoiminta on kehittynyt alle kahdessa vuosikymmenessä harvoista poliisipartioista moderniin poliisitoimintaan, jossa ennalta estävä poliisitoiminta on etusijalla. Kaikesta kehityksestä huolimatta on edelleen neljä tekijää, jotka tekevät ennalta estävän toiminnan vaikuttavuuden mittaamisen vaikeaksi.

1. Kokonaisuuden ohjelmallisuus

Ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeaa määritelmää ennalta estävälle toiminnalle, eikä sille ole maailmanlaajuisia ohjelmallista tekijää.

2. Useita vaikutuksia

Tavoitteelliset tai ei-tavoitteelliset vaikutukset voivat kertyä huomattavaksi ennalta estävässä toiminnassa, jotka voivat vaikuttaa rikoksiin, turvallisuuden tunteeseen, epäjärjestykseen sekä yhteisön suhteisiin tai/ja poliisin omiin asenteisiin.

3. Tehtävien laajuuden vaihtelu

Ennalta estävän poliisitoiminnan projektien laajuus on vaihdellut yhden poliisin tehtävistä koko osaston laajuisiin pyrkimyksiin.

4. Tutkimuksen suunnittelun rajoitukset

Huolimatta poliisien ja tutkijoiden sankarillisista pyrkimyksistä moni lähipoliisitoiminnan tutkimus on kohdannut vakavia tutkimusrajoituksia. Tämä pitää sisällään kontrolliryhmien puutteen, epäonnistumiset satunnaisissa tapahtumissa ja yritykset mitata lyhyen aikavälin vaikuttavuutta. Näitä monimutkaisia tekijöitä ei tarjota selitykseksi, vaan ne pikemminkin herkistävät meitä ymmärtämään miten vaikea on tuottaa luotettavaa tietoa lähipoliisitoiminnan vaikuttavuudesta. (Alpert & Piquero 1998, 45-46.)

More & More kuvaavat poliisitoiminnan vaikuttavuuden mittaamista yksilö-, ryhmä- ja organisaatiotasolla. Yksilöt voivat arvioida käyttäytymistään ja kykyään ryhmän jäsenenä sekä sitoutumistaan ryhmän toimintaan

- osallistumisella ryhmän kokouksiin ja tehtäviin
- vapaaehtoisuudella erilaisiin tehtäviin
- arvioimalla kuinka rakentavaa työntekijän kommunikointi on ollut, ja miten hän suhtautuu toisten mielipiteisiin ja vaihtoehtoisiin toimintamalleihin

- arvioimalla miten toiset työntekijät näkevät hänen avuliaisuutensa ja tukensa.

Ryhmätason arviointi voidaan toteuttaa sisällyttämällä työtehtävät ja niiden standardivaatimukset toimintasuunnitelmiin, joiden sisällössä on kritiikittömiä ja tehtävää täydentäviä elementtejä. Ryhmän suorituskyvyn arviointi voidaan tehdä arvioimalla sisäisiä toimintamalleja, ja arvioinnissa voidaan analysoida miten hyvin ryhmä työskentelee yhdessä, miten hyvin se ratkaisee toiminta-alueen ongelmia ja miten hyvin ryhmä pysyy aikataulussa toteuttaessaan toimeksiantoja. Johtajan tulisi luoda jatkuvan kehittymisen ilmapiiri soveltamalla johtamistaitoja, jotka korostavat organisaation arvoja sekä vision ja mission saavuttamista. (More & More 2012, 136 - 138.)

Organisaatiotason vaikuttavuuden mittaaminen perustuu kolmeen näkökulmaan

- Formatiivinen arviointi
- Progressiivinen arviointi
- Jälkikäteinen arviointi

Formatiivinen arviointi tarkoittaa oppimisen arviointia, jossa hyödynnetään myös asiakkailta saatua palautetta. Saadun palautteen perusteella toimintaa voidaan kehittää toivottavaan suuntaan, jolloin tapahtuu myös oppimista niistä menetelmistä, jotka osoittautuvat kaikkein tehokkaimmaksi. Progressiivinen arviointi voidaan tehdä sen jälkeen, kun toimintasuunnitelma on tehty. Arvioinnissa voidaan analysoida toiminnan kestoa, siihen sijoitettua panosta ja toiminnan tuotosta tapahtuman aikavälin sisällä. Toiminnan tuotoksen arviointi voi sisältää tiedon, asenteiden ja tietoisuuden muutoksen arviointia. Jälkikäteinen arviointi tehdään kun työtehtävä on valmis ja siinä voidaan arvioida tehdyn työn positiiviset vaikutukset ja muutokset toiminnan prioriteeteissa, sekä rahoituksen vähenemisen tai toimintatavan lakkauttamisen vaikutukset. Arvioinnissa voidaan myös määritellä kunkin vastuut sekä onnistumiset ja epäonnistumiset. Jälkikäteinen arviointi tulisi tehdä heti, kun saatu tieto on vielä ajankohtaista ja sen lähteet ovat vielä saatavilla. (More & More 2012, 158-178.)

Ongelmien ratkaisu on arviointia. Se on vaikuttavuuden mittaamisen viimeinen vaihe, jossa arvioidaan miten hyvin toimintasuunnitelma onnistui ja oliko se tehokas. Työn tehnyt ryhmä ja sidosryhmät voivat yhdessä antaa vastauksen tähän kysymykseen. Mahdollisesti alun perin toimittiin virheellisen analyysin perusteella tai valittiin väärä toimintamalli. Olennaista on määritellä muutokset toimintatavoissa ja kohdattiinko odottamattomia ongelmia toiminnan aikana. Toimintaprosessin arvioinnissa johtaja näkee sen tiedon, joka on tarpeen määriteltäessä toiminnan onnistumisen tai positiivisen ongelman puutteen. Joissakin tapauksissa arviointi on yksinkertainen ja tulokset ovat ilmiselviä, mutta muissa tapauksissa se on monimutkainen ja voi sisältää hyvin erilaista tietoa arvioinnin tueksi. Tulisikin pitää mielessä se, että

vaikka vaikutukset voivat olla lyhytaikaisia on olennaista arvioida toiminnan vaikuttavuutta pidemmällä aikavälillä. (More & More 2012, 214.)

8 Pohdintaa

Tämän opinnäytetyön haastattelujen ja aineiston analysoinnin aikana sain erittäin hyvän tilannekuvan poliisin ennalta estävän toiminnan toimintatavoista jokaisessa Suomen poliisilaitoksessa ja koin myös, että haastateltavat suhtautuivat haastatteluun positiivisesti ja innostuneesti. Oma näkemykseni on, että poliisin ennalta estävää toimintaa tehdään jokaisessa poliisilaitoksessa innostuneesti ja pääosin hyvinkin suunnitelmallisesti. Ennalta estävän toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta ei kuitenkaan voi saada aikaiseksi pelkästään toimintasuunnitelmilla tai toiminnan päälinjoja korostamalla, joten toiminnan jälkikäteisen arvioinnin painopisteen tulisi olla ihmisten kanssa tehtävän peruspoliisityön sisällön laadullisessa arvioinnissa tuloslukumittareiden ohella tai sijaan. Vaikuttavuuden mittaamista koskeva haastateltujen poliisipäällystön edustajien sanallinen anti oli varsin mittavaa ja se oli selvästi aihe, joka kosketti monia henkilökohtaisesti.

Joissakin poliisilaitoksissa ennalta estävä toiminta on hyvin vahvasti suunnitelmallista ja alueellisiin ongelmiin ennakoivasti painottuvaa erityistoimintaa. Toiminnan organisointi ja resurssien sitominen on muutamassa poliisilaitoksessa ohjeistettu poliisilaitoksen johdon taholta, mutta jokaisessa poliisilaitoksessa voidaan todeta johdon olevan sitoutunut poliisin ennalta estävään toimintaan ja sen tärkeys korostuu poliisilaitoksen toimintaa ohjaavissa asiakirjoissa. Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023 on poliisilaitosten toimintaa ohjaava asiakirja, vaikkakin sen sisältö nähtiin joiltakin osin liian teoreettiseksi ja vaikeaksi toteuttaa käytännön tasolla. Tämän strategia-asiakirjan toiminnallisiin työmuotoihin kuuluvat Ankkuri-toiminta, POR ja HAH-henkilöiden käsittely ovat jokaisessa poliisilaitoksessa poliisin ennalta estävää työtä tekevän poliisipäällystön johdettavana ja toimintatavat ovat vakiintuneet tai vakiintumassa. Vakituisen henkilöstön ja oman toimen ohella tehtävän HAH-henkilöiden käsittelyn ero tuli selvästi esiin haastatteluissa. Vakituisesti huolta aiheuttavia henkilöitä käsittelevät ryhmät kykenevät tehokkaammin seuraamaan kohdehenkilön elämää ja saavat näin paremman tilannekuvan henkilön toiminnasta ja uhkan tason kehittymisestä, joka vaikuttaa toimintasuunnitelmien nopeaan muuttamiseen tai käytettävissä olevien resurssien kohdentamiseen tilanteen mukaiseksi. Oman toimen ohella toimivissa ryhmissä tällaista resurssia ei ole käytössä.

Turvallisuuden tunteen säilyttäminen ja lisääminen nähtiin jossain määrin ongelmalliseksi, mikä johtuu ainakin jossain määrin resurssien huonosta sitouttamisesta ja jakamisesta ennalta estävään toimintaan. Pääosin toiminta on kuitenkin vahvasti ja osittain jopa hyvinkin vahvasti resursoitua ja ennalta estävään toimintaan sidottua. Huolissaan poliisipäällystö oli myös nega-

tiivisista ja vähätteleivistä poliisimiesten asenteista ennalta estävää työtä tekeviä poliiseja kohtaan. Tehokkaalla viestinnällä toiminnan tuloksista, toimintatavoista ja toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta voidaan mielestäni poistaa ennakkoluuloja ja tehostaa sitä ajatusta, että poliisin ennalta estävä työ on itse asiassa myös perinteistä poliisitoimintaa ja se kuuluu jokaisen poliisityötä tekevän henkilön toimenkuvaan ilman, että sitä on erikseen toimenkuvakuvaukseen kirjoitettu.

Uusia innovatiivisia työn tekemisen malleja ei haastattelussa noussut esiin ja uuden teknologian hyödyntämisen suhteen poliisipäällystö oli myös vailla lisähyötyjen näkökulmaa. Toimintatavat ovat varsin perinteisiä, mutta se on kuitenkin erityistoimintaa, jonka toimintatavat painottuvat ihmisten kohtaamiseen ja ihmisten kanssa tapahtuvaan vuoropuheluun. Poliisin henkilöstöstrategiassa mainitusta empatiakyvystä yksikään haastateltavista ei lausunut mitään, mutta se on mielestäni selkeästi nähtävissä ennalta estävää työtä tekevien poliisien toimintatavassa kohdata ihminen ja keskustella hänen asioistaan ongelmaratkaisukeskeisesti. Poliisipäällystön toiminta painottuu toimintasuunnitelmien tekemiseen ja resursseista huolehtimiseen. Vaikuttavuuden mittaamisen ongelma tai sen puute aiheuttaa sen, ettei toiminnan onnistumista voida arvioida luotettavalla tavalla ja arviointi perustuu poliisitoiminnan yleisiin tilastomittareihin. Poliisin ennalta estävän toiminnan vaikuttavuutta voitaisiin mitata yksilö-, ryhmä- ja organisaatiotason tuloksilla ja keskittymällä mittaamisessa More & Moren teorian mukaisiin seikkoihin, jolloin toiminnan onnistumisen arvioinnissa voitaisiin nähdä toimintamallien onnistumisen laadullinen näkökulma tilastollisten lukujen sijaan. Tähän vaikuttavuuden arviointiin voitaisiin yhdistää Muttilainen & Huotarin esittämät kolme päälinjaa lähipoliisitoiminnan vaikuttavuuden arvioinnissa; palveluiden laatu, prosessien tehokkuus ja poliisin kyvykkyys.

“Intellectuals solve problems, geniuses prevent them.”

Albert Einstein

Lähteet

Lainsäädäntö

HE 224/2010 vp.
Poliisilaki 872/2011

Painetut

Alpert G. & Piquero A., Waveland Press Inc., Community Policing, Contemporary readings, 1998

Baker T., Positive Police Leadership, Looseleaf Law Publications, 2012

Barbour R., Introducing qualitative research, Sage Publications, 2008

Chan K. & Mauborgne R., Blue Ocean Strategy, 2005

Grönfors M., Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät, WSOY, Porvoo, 1985

Ennis R., Critical thinking, Prentice Hall Inc., 1996

Eskola J. & Suoranta J., Johdatus laadulliseen tutkimukseen, Vastapaino, 1998

Fielding N., Community Policing, Oxford University Press, 2002

Hirsjärvi, S. & Hurme, H., Teemahaastattelu, Yliopistopaino, Helsinki 2006

Hirsjärvi S. & Remes P. & Sajavaara P., Tutki ja kirjoita, Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2008

Kiehelä H. & Virta S., Lähipoliisi lähestymistapana, Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4 Oy Edita Ab, 1999

Kiviniemi K. (Aaltola J. & Valli R. toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin II, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin, Gummerus Kirjapaino Oy, 2001

Limnell J. & Rantapelkonen J., Pelottaako? Nuoret ja turvallisuuden tulevaisuus, 2017

Mutttilainen V. & Huotari V., Poliisin toimintaympäristö 2018, Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 132

Nissinen K., Strategiapaperit käytäntöön, Opinnäytetyö (YAMK), Poliisiammattikorkeakoulu 2018

Poliisihallitus, Lähipoliisitoiminnan strategia, Poliisihallituksen julkaisusarja 1/2010

Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014-2018, Sisäasiainministeriön julkaisu 2/2014

Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023

Poliisin henkilöstöstrategia, 2018

Poliisin strategia, 2017-2020

Ristikangas M-R. & Ristikangas V., Valmentava johtajuus, Alma Talent, 2018

Silverman D., Doing Qualitative Research, Sage Publications, 2000

Sisäministeriön julkaisu 11/2017, Ehdotus viranomaisten yhteistyön järjestämiseksi toiminnassa taistelualueilta palaajien kanssa

Sisäministeriön julkaisu 15/2016, Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma

Sisäasiainministeriö julkaisuja 30/2013, Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä

Sisäministeriön julkaisu 13/2018, Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 1/2018

Sisäministeriö, Tiedote 97/2018, 29.8.2018

Sisäministeriö, Tiedote 98/2018, 31.8.2018

Sisäministeriö, Tiedote 146/2018, 19.12.2018

Thibault E. & Lynch L. & McBride B., Proactive Police Management, Pearson Education Inc., 2011

Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta, Hyvä elämä - Turvallinen arki, 5.10.2017

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta, Sisäministeriön julkaisu 8/2016

Vuorensyrjä M. & Fagerlund M., Poliisibarometri 2018, Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 130

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, Valtioneuvoston periaatepäätös 2.11.2017

Sähköiset

Ankkuritoiminta, Sivusto on otettu käyttöön 15.1.2019 osana Poliisihallituksen hanketta 2017 - 533 ISF-P "Ankkuritoiminnan kehittäminen raditoiminnassa" (myöh. Ankkuri-hanke)

<https://ankkuritoiminta.fi/toiminta>

Keskusrikospoliisin UHKAT-yksikön päivittäisjohtaja rikoskomisario Santeri Sivosen haastattelu 10.1.2019

<https://yle.fi/uutiset/3-10587817>, luettu 11.2.2019

Korander Timo, Rikottujen ikkunoiden nollatoleranssi, Tutkimus New Yorkin rikosentorjunnan uuskonservatiivi-mallista Suomessa, Turun yliopisto, Väitöskirja, 2014

<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/99198/AnnalesC390Korander.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Poliisihallituksen lausunto poliisin ennalta estävän toiminnan strategiasta 22.10.2018

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/aa4271b3-1b30-4959-aae5-2e4fb8425b1f/b485a2be-3b1c-4f28-8f3e-fe8bf2ffcc24/LAUSUNTO_20181029143839.pdf, luettu 25.1.2019

Poliisi, Tiedote 19.12.2018, POTI

https://www.poliisi.fi/uutiskaruselli/1/0/poliisi_panostaa_rikosten_ehkaisemiseen_ja_paljastamiseen_76737

Poliisi, Mediatilaisuus, LAPV 5.4 Poliisin uusi luotisuusajattu ajoneuvo, 18.12.2018

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/polisenaxwwwstructure/76711_Panssavoidut_ajoneuvot_pp-esitys.pdf?38541b77e764d688

Poliisihallitus, Polstat tilasto, katuturvallisuusindeksi poliisilaitoksittain, sähköposti 8.3.2019

Poliisihallitus, Tiedote 1.2.2019

https://www.poliisi.fi/poliisihallitus/tiedotteet/1/0/poliisin_vuosi_2018_priorisointi_nakyy_tuloksissa_77890

Poliisitube, 2.4.2019,

<https://www.youtube.com/watch?v=nQdM0XMDuho>

Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, 25.8.2018

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwstructure/73692_Seppo_Kolehmaisen_puhe_Poliisin_paivana.pdf?62e2f20c954bd688

Rajapintahanke 2018, SM017:00/2018

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM017:00/2018>, luettu 11.2.2019

Taulukko poliisien määrän kehityksestä

<https://www.spjl.fi/viestinta/mediapankki/tilastoja>, luettu 25.1.2019

Tuovi, Sisäisen turvallisuuden portaali

<https://sisainturvallisuus.fi/yhteiskuntarauha-ja-vakaus>, luettu 29.1.2019

Yle.fi, Uutiset 18.12.2018

<https://yle.fi/uutiset/3-10560217> luettu 7.4.2019

Yle.fi, Uutinen poliisin resursseista

<https://yle.fi/uutiset/3-10594297> (13.1.2019), luettu 25.1.2019

E-book

More H. & More T., Effective Police Management: Striving for Accountability and Competence (Cepol, e-Net), 2012

Peak K., Encyclopedia of Community Policing and Problem Solving (Cepol, e-Net), 2013

Kuvat ja taulukot

Kuva 1: Katuturvallisuusindeksi koko maa.....	11
Kuva 2: Katuturvallisuusindeksi poliisilaitoksittain.....	12
Kuva 3: Lähipoliisitoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi.....	19
Kuva 4: Ankkuriprosessi.....	23
Kuva 5: Positiivisen motivaation johtaminen	64
Kuva 6: LAPV 5.4.....	66
Taulukot	
Taulukko 1: Useasti ja vahvasti esiintuotu tekijä, Teema 1	35
Taulukko 2: Tiivistelmä haastateltujen lausumista mielipiteistä, Teema 1	38-40
Taulukko 3: Useasti ja vahvasti esiintuotu tekijä, Teema 2	41
Taulukko 4: Tiivistelmä haastateltujen lausumista ja mielipiteistä, Teema 2	43-44
Taulukko 5: Useasti ja vahvasti esiintuotu tekijä, Teema 3	45
Taulukko 6: Tiivistelmä haastateltujen lausumista ja mielipiteistä, Teema 3	46-48
Taulukko 7: Useasti ja vahvasti esiintuotu tekijä, Teema 4	48
Taulukko 8: Tiivistelmä haastateltujen lausumista ja mielipiteistä, Teema 4	49-50
Taulukko 9: Useasti ja vahvasti esiintuotu tekijä, Teema 5	51
Taulukko 10: Tiivistelmä haastateltujen lausumista ja mielipiteistä, Teema 5	53-54
Taulukko 11: Useasti ja vahvasti esiintuotu tekijä, Teema 6	54
Taulukko 12: Tiivistelmä haastateltujen lausumista ja mielipiteistä, Teema 6	57-58
Taulukko 13: Useasti ja vahvasti esiintuotu tekijä, Teema 7	58
Taulukko 14: Tiivistelmä haastateltujen lausumista ja mielipiteistä, Teema 7.....	60-62

Liitteet

Liite 1: Haastattelukysymykset.....	78-79
-------------------------------------	-------

Liite 1: Haastattelukysymykset

- Vastaajan asema ja virkanimike organisaatiossa?
- Miten ennalta estävä toiminta on organisoitu poliisilaitoksessa ja miten sitä johdetaan?
- Millaisia käytännön ohjeita poliisilaitoksessa on poliisin EET:aan?
- Millaiset tavoitteet EET:ssa on asetettu?
- EET-määritelmän mukaan poliisin EET on erityistoimintaa, joka on aktiivista ja suunniteltua sekä johdettua toimintaa.
- Millä tavoin se on erityistoimintaa? Onko se vain ajattelumalli vai aktiivista toimintaa?
- Miten EET on suunniteltua, miten se näkyy johtamisessa?
- Onko EET:n johtaminen onnistunut? Millaisena näet poliisin EET:n johtamisen?
- Millä poliisitoiminnan osa-alueella EET:n vaikutukset näkyvät?

Strategiset linjaukset, Teemat

Vahvistetaan eri väestöryhmien turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta ennalta estävällä toiminnalla

- Onko poliisi läsnä ja näkykö poliisi riittävästi?
- Miten koet ihmisten turvallisuuden tunteen säilymisen ja vahvistumisen poliisin EET:ssa? Kohteina esim:
  - Nuoret
  - Vähemmistöryhmät
  - Uskonnolliset yhteisöt
  - Ikääntyneet ihmiset

Ennalta estetään väkivaltaa

- Onko EET ollut vaikutusta alueen turvallisuuteen ja miten tämä on näkynyt?
  - Katuväkivalta, perhe- ja lähisuhdeväkivalta
  - Väkivaltainen ekstremismi ja radikalisoituminen

Edistetään hyviä väestösuhteita, yhdenvertaisuuden toteutumista ja torjutaan polarisaatiota

- Miten tätä strategian tavoitetta toteutetaan poliisilaitoksessa johtamisen kautta?
- Miten yhdenvertaisuuden tosiasiallista toteutumista edistetään ja miten polarisaatiota vähennetään?

Varmistetaan toimivat ja tarkoituksenmukaiset ennalta estävän työn yhteistyörakenteet ja prosessit

- Onko EET:n strategia vaikuttanut poliisilaitoksen EET:n työtapoihin ja johtamisen järjestelyihin?
- Miten poliisin EET tukee poliisin muita toimintoja erityisosaamisella ja yhteistyöverkostoilla?
- Miten yhteistyörakenteita ja prosesseja on kehitetty ja miten niitä johdetaan?
- Millainen merkitys on ja miten näet näiden toimintatapojen hyödyn EET:ssa? Millaiset toiminnan työmuodot poliisilaitoksessa ovat käytössä ja miten niitä johdetaan EET:ssa?
  - Lähipoliisitoiminta
  - Moniammatilliset työmuodot (Ankkuri, Marak)
  - Paikallinen ongelmanratkaisu (POR)
  - Huolta aiheuttavat henkilöt (HAH)

Lisätään teknologian ja innovaatioiden hyödyntämistä ennalta estävässä työssä

- Miten teknologiaa hyödynnetään ja millaisia uusia innovaatioita on olemassa EET:ssa?
- Miten toimintaympäristön muutos vaikuttaa poliisin johtamiseen EET:ssa?

EET toimintaan liittyvät täydentävät kysymykset

- Miten arvioit poliisin EET:n tehokkuutta ja vaikuttavuuden mittaamista
- Miten EET viestintä vaikuttaa EET:n johtamiseen?